

**Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

**Η εργασία αυτή αφιερώνεται στους γονείς μας,
και στην αγαπημένη μας καθηγήτρια κα. Χοζ Αλίνα.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ.....	8
----------------------	---

1.1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ Μ.Μ.Ε.....	8
1.2.1 ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ.....	9
1.2.2 ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ.....	12
1.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.....	18
1.4 ΚΑΜΠΥΛΗ ΖΩΗΣ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.....	20
1.5 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.....	25
1.5.1 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.....	25
1.5.2 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.....	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΤΗΝ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ.....	30
2.1.1 ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ – ΓΕΝΙΚΑ.....	33
2.1.1.1 ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ.....	34
2.1.1.2 ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ.....	37
2.1.1.3 ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ.....	38
2.1.2 ΚΑΛΥΨΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.....	41
2.2 ΚΡΑΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ.....	42
2.2.1 ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΙΚΡΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ.....	42
2.2.2 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ Μ.Μ.Ε. ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ.....	46
2.2.3 Ο ΝΟΜΟΣ 1262/1982 “ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ”.....	50
2.2.4 Ο ΝΟΜΟΣ 1892/1990 “ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ”.....	54
2.2.5 Ο ΝΟΜΟΣ 260/1998 “ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ”.....	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1 LEASING.....	61
3.1.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΟΡΟΥ LEASING.....	61

3.1.2	ΤΟΜΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ.....	63
3.1.3	ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ.....	64
3.1.3.1	ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ.....	64
3.1.3.2	ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ.....	66
3.1.4	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ	70
3.1.5	ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΟΥ LEASING.....	73
3.1.6	Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	74
3.2	FACTORING.....	75
3.2.1	ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΣ ΤΟΥ FACTORING ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΣ.....	75
3.2.2	ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ FACTORING.....	77
3.2.3	ΕΙΔΗ FACTORING.....	78
3.2.4	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ FACTORING.....	80
3.2.5	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ FACTORING.....	82
3.2.6	ΤΟ FACTORING ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	83

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

4.1	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.....	86
4.2	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.....	101

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	111
----------------------	------------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	112
--------------------------	------------

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων είναι η λειτουργία που αναφέρεται στην εξασφάλιση κάτω από τους πιο ευνοϊκούς όρους των κεφαλαίων που είναι αναγκαίοι για την πραγματοποίηση των σκοπών της και στην πιο αποδοτική επένδυση των κεφαλαίων, που εκείνη διαθέτει σε διάφορα περιουσιακά στοιχεία.

Πριν από το έτος 1950 η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων αποτελούσε, σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα, αρμοδιότητα των τραπεζών. Μετά το 1950 ανεπτύχθησαν οι μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις, οπότε έγινε οξύτερος ο ανταγωνισμός και άρχισε η διαφοροποίηση των τρόπων χρηματοδοτήσεως. Η πραγματική επανάσταση στον τομέα της χρηματοδοτήσεως επιχειρήσεων εγκαινιάστηκε από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, οπότε

- Διαδόθηκαν νέα χρηματιστικά προϊόντα καλύψεως των επιχειρήσεων από τους κινδύνους μεταβολής των επιτοκίων και των συναλλαγματικών ισοτιμιών,
- Πύκνωσαν οι κινήσεις συγχωνεύσεως και εξαγοράς επιχειρήσεων,
- Οι επιχειρήσεις, με διαρκώς αυξανόμενο ρυθμό, επιδόθηκαν στην συγκέντρωση κεφαλαίων απ' ευθείας από το επενδυτικό κοινό (έκδοση τίτλων),
- Οι τράπεζες προώθησαν νέες δραστηριότητες στην υπηρεσία των επιχειρήσεων κ.ο.κ.

Η επικράτηση της τάσεως παγκοσμιοποιήσεως της οικονομίας, με την υποστήριξη της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών, έδωσε πλανητικές διαστάσεις στην κίνηση των κεφαλαίων και στην χρηματοδότηση επιχειρήσεων.

Πιθανότατα χρειάζεται χρηματοδότηση όταν:

1. Ξεκινάει μία επιχείρηση. Οι καινούργιες επιχειρήσεις απαιτούν ένα συνδυασμό μακροπρόθεσμων χρεών και επενδυτικού κεφαλαίου.

2. Λείπει το κεφάλαιο κίνησης. Μετά από την αρχική κεφαλαιοποίηση μιας επιχείρησης, το κέρδος εκμετάλλευσης θα πρέπει να δημιουργήσει κεφάλαιο κίνησης ώστε η εταιρία να μπορεί να επιπλεύσει. Συχνά αυτό δεν συμβαίνει.

Η ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων (υποκεφαλαιοποίηση), καταλήγει σε χρόνιες ελλείψεις κεφαλαίου κίνησης και στην καταστροφή πολλών μικρών επιχειρήσεων. Για

να διορθωθεί το πρόβλημα, ίσως χρειάζεται να γίνουν επενδύσεις των κερδών στην επιχείρηση ή να ληφθεί κάποιο μακροπρόθεσμο δάνειο. Η ανάληψη του θα πρέπει να γίνει πριν η καθαρή περιουσία της επιχείρησης γίνει αρνητική.

3. Τα κεφάλαια είναι αναγκαία για την αγορά εξοπλισμού ή άλλων ακίνητων ειδών. Ο εξοπλισμός ή κάποια καινούργια βιομηχανικά μέσα μπορούν φυσικά να βοηθήσουν στην ανάπτυξη της επιχείρησης.

4. Πρέπει να εξοφληθούν αποθέματα και εποχιακές ανάγκες: Τα βραχυπρόθεσμα δάνεια είναι απαραίτητα για βραχυπρόθεσμες ανάγκες όπως για αποθέματα ή για μερικούς επιπλέον υπαλλήλους που θα βοηθήσουν την επιχείρηση π.χ. την περίοδο των Χριστουγέννων.

5. Θέλει η επιχείρηση να διατηρήσει την ανάπτυξη. Η ανάπτυξη συχνά ξεπερνά το κεφάλαιο κίνησης. Καθώς οι πωλήσεις αυξάνονται, η ρευστότητα μειώνεται, πράγμα το οποίο μπορεί να προκαλέσει αφερεγγυότητα σε όσους δεν κάνουν καλούς σχεδιασμούς. Η χρηματοδότηση ανάπτυξης συνήθως προκύπτει από το συνδυασμό μιας καλής επένδυσης τραπεζικών πιστώσεων και μακροπρόθεσμων δανείων.

Ο σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι η εξέταση και η ανάλυση των πηγών χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (M.M.E.).

Η εργασία αποτελείται από τέσσερα (4) κεφάλαια. Στο πρώτο γίνεται η ανάλυση της έννοιας της M.M.E. Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στις πηγές χρηματοδότησης οι οποίες αντλούνται από τράπεζες και κρατικούς οργανισμούς. Το τρίτο κεφάλαιο εξετάζει δύο (2) σύγχρονες μορφές χρηματοδότησης: το leasing και το factoring. Το τελευταίο, τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνας, η οποία διεξήχθη σε δύο (2) ελληνικές τράπεζες (Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. και Τράπεζα Πειραιώς), σχετικά με τα κριτήρια αξιολόγησής τους για τη δανειοδότηση των M.M.E. και το πανόραμα προϊόντων (δάνεια) που χορηγούνται σε αυτές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

- **ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ**
- **ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ Μ.Μ.Ε.**
- **ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.**
- **ΚΑΜΠΥΛΗ ΖΩΗΣ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.**
- **ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.**

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

Όλη η μέχρι τη βιομηχανική επανάσταση (1770-1800) πρόοδος συντελέστηκε σχεδόν αποκλειστικά από μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ο ρόλος τους όμως και μετά τη Βιομηχανική Επανάσταση συνέχισε να είναι σπουδαιότατος, διότι πάντοτε αποτελούσαν τη συντριπτική πλειοψηφία των παραγωγικών μονάδων από αριθμητική άποψη και από άποψη καινοτομιών.

1.1 ΈΝΝΟΙΑ ΤΗΣ Μ.Μ.Ε.

Η έννοια της Μικρομεσαίας επιχείρησης (Μ.Μ.Ε.) είναι μια πολυσυζητημένη έννοια από κάθε σκοπιά π.χ. οικονομική, πολιτική, κοινωνική.

Παραδοσιακά έχει επικρατήσει η αντίληψη με τον όρο μικρομεσαίες επιχειρήσεις να θεωρούνται οι βιοτεχνικές ή κατ' άλλον ορισμό οι επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας.

Βέβαια, ο προσδιορισμός οποιουδήποτε πρότυπου μεγέθους για να καθορίσουμε τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι εντελώς αυθαίρετος γιατί οι άνθρωποι υιοθετούν διαφορετικά πρότυπα για διαφορετικούς σκοπούς. Οι νομοθέτες, για παράδειγμα, μπορεί να αποκλείσουν τις μικρομεσαίες εταιρείες από μερικούς κανονισμούς και να καθορίσουν τον αριθμό των 10 υπαλλήλων ως το σημείο διαχωρισμού. Επιπλέον, μια επιχείρηση μπορεί να την αποκαλέσει κανείς «μικρή» όταν τη συγκρίνει με μεγαλύτερες εταιρείες, και «μεγάλη» όταν τη συγκρίνει με μικρότερες. Οι περισσότεροι άνθρωποι, για παράδειγμα, θα κατέτασσαν τα βενζινάδικα, τα εστιατόρια της γειτονιάς και τα τοπικά καταστήματα λιανικής πώλησης που τα έχουν μεμονωμένα άτομα ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Παρομοίως, οι περισσότεροι θα συμφωνούσαν ότι οι μεγαλύτερες βιομηχανίες αυτοκινήτων είναι μεγάλες επιχειρήσεις. Και οι εταιρείες που κυμαίνονται ανάμεσα σε αυτά, τα δυο μεγέθη θα τις κατέτασσαν ως μεγάλες ή μικρές βασιζόμενοι σε προσωπικές απόψεις.

1.1.1 ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Ένα ολοκληρωμένο και ομοιόμορφο πλαίσιο αναφοράς για τα προγράμματα, την πολιτική και την νομοθεσία της Ένωσης που αφορούν ΜΜΕ προσφέρει η σύσταση της Επιτροπής της 3^{ης} Απριλίου 1996 (96/280/ΕΚ) σχετικά με τον ορισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Ο ορισμός που διατυπώνει η Επιτροπή αυτή είναι αποτέλεσμα της σύνθεσης διαφόρων ποσοτικών κριτηρίων όπως:

1) Αριθμός των εργαζομένων

Η γενική άποψη που υπερισχύει είναι ότι οι επιχειρήσεις που απασχολούν μέχρι 100 εργαζομένους εντάσσονται στις «μικρές» επιχειρήσεις, ενώ επιχειρήσεις, που απασχολούν από 100 έως 500 άτομα εντάσσονται στις μεσαίες επιχειρήσεις.

Οποσδήποτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαφόρων βιομηχανικών κλάδων ή κλάδων δραστηριότητας, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διάκριση μικρών ή μεσαίων. Σε μια μελέτη της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων¹ (Commision), πριν από αρκετά χρόνια, διατυπώθηκε η άποψη ότι:

- «Μικρές επιχειρήσεις θα χαρακτηρίζονται οι σχετικά μικρότερες επιχειρήσεις, που συγκεντρώνουν το ένα τρίτο των εργαζομένων όλων των επιχειρήσεων του κλάδου ή του συνόλου της οικονομίας».
- «Μεσαίες επιχειρήσεις θα χαρακτηρίζονται οι αμέσως μεγαλύτερες επιχειρήσεις που συγκεντρώνουν το επόμενο 17% της απασχόλησης, έτσι ώστε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις μαζί να συγκεντρώνουν το πρώτο ήμισυ των εργαζομένων στον κλάδο ή στο σύνολο της οικονομίας, ανάλογα με το εάν σκοπεύουμε σ' ένα κλαδικό ή γενικό ορισμό».

Όπως παρουσιάζεται η παραπάνω διάκριση, περισσότερη σύγχυση επέφερε απ' ότι διαχωρισμό των επιχειρήσεων. Κι αυτό γιατί υπάρχουν κλάδοι στους οποίους η μεγαλύτερη από τις επιχειρήσεις απασχολεί λιγότερους από 100 εργαζομένους κι έτσι ένας ορισμός που θα αναφερόταν στο σύνολο της μεταποίησης θα βρισκόταν σε

---

¹ (Βλ. Παν. Γ. Κυριαζόπουλος, σελ. 16-17)

αντίφαση με το συγκεκριμένο κλάδο. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο, εκτός από το κριτήριο του αριθμού απασχολουμένων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και άλλα κριτήρια.

2) Ο κύκλος εργασιών

Ένα πρόσθετο κριτήριο το οποίο χαρακτηρίζει μια επιχειρηματική μονάδα είναι ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης, ο οποίος δεν πρέπει να είναι άνω 40 εκατομμυρίων ευρώ ή ο ετήσιος ισολογισμός τους να μην υπερβαίνει τα 27 εκατομμύρια ευρώ. Στις ΗΠΑ «μικρή» επιχείρηση χαρακτηρίζεται αυτή που έχει από 1 έως 5 εκατομμύρια δολάρια πωλήσεις ετησίως ανάλογα με την δραστηριότητας της

3) Κεφάλαια

Τα ποσά των κεφαλαίων που επενδύονται σε μια επιχειρηματική μονάδα, θα μπορούσαν να αποτελέσουν καθοριστικό κριτήριο για την ταξινόμησή τους σε Μεγάλες –Μεσαίες και Μικρές. Πλην όμως το επενδυτικό κεφάλαιο εξαρτάται ουσιαστικά από τη δραστηριότητα της επιχείρησης, πράγμα που σημαίνει, ότι στην πράξη παρατηρούνται σημαντικές διαφορές από τη μια επιχείρηση στην άλλη, ιδίως όταν πρόκειται για Μ.Μ.Ε. Στο κριτήριο των κεφαλαίων μπορούμε να προσφύγουμε όταν τα' άλλα κριτήρια δεν βοηθούν για την ταξινόμηση των επιχειρήσεων.

4) Ανεξαρτησία

Ένα άλλο βασικό κριτήριο για να θεωρείται μια επιχείρηση ως Μ.Μ.Ε. ή ως «μικρή» είναι η ανεξαρτησία της.

Σύμφωνα με τη σύσταση της επιτροπής ανεξάρτητες επιχειρήσεις είναι εκείνες που δεν ανήκουν, κατά ποσοστό 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου, σε μια επιχείρηση ή από κοινού σε περισσότερες, επιχειρήσεις, οι οποίες δεν

ανταποκρίνονται στους ορισμούς της Μ.Μ.Ε. ή της μικρής επιχείρησης (ανάλογα με την περίπτωση). Υπέρβαση αυτού του ανώτατου ορίου επιτρέπεται στις εξής δύο περιπτώσεις:

- 1) αν η κυριότητα της επιχείρησης ανήκει σε δημόσιες εταιρίες συμμετοχών, σε εταιρείες παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου ή θεσμικούς επενδυτές και υπό τον όρο ότι δεν ασκείται έλεγχος ούτε ατομικά ούτε από κοινού,
- 2) αν το κεφάλαιο είναι διασπαρμένο κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην είναι δυνατόν να καθοριστεί ποιος το κατέχει και αν η επιχείρηση δηλώνει ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25% ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή από κοινού σε περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στους ορισμούς της Μ.Μ.Ε. ή της μικρής επιχείρησης (ανάλογα με την περίπτωση).

Στην περίπτωση των κρατών – μελών τα όρια που υποδεικνύει η σύσταση είναι τα ανώτατα, λόγω των μεγάλων διαφοροποιήσεων που υπάρχουν μεταξύ των διαφόρων χωρών, αλλά και λόγω της ανάγκης να εξασφαλιστεί κάποια ελαστικότητα προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι τοπικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες.

Έτσι ορισμός μιας Μ.Μ.Ε. συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1: Ορισμός μιας μικρομεσαίας επιχείρησης.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ (Μ.Μ.Ε.)			
Κριτήρια	Μικρό – επιχείρηση	Μικρή	Μεσαία
Αριθμός απασχολούμενων	< 10	< 50	< 250
Ετήσιος τζίρος ή Συνολικό φύλλο ισολογισμού	-	< €7 εκ. < € 5 εκ.	< € 40 εκ. < € 27 εκ.
Ανεξαρτησία	-		Δεν κατέχεται περισσότερο από 25% του κεφαλαίου ή δικαιώματος ψήφου από μια ή περισσότερες επιχειρήσεις που δεν είναι οι ίδιες Μ.Μ.Ε.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμός μιας Μ.Μ.Ε. που ισχύει τώρα κατά τον Κοινοτικό Νόμο αυτή τη στιγμή τροποποιείται για να αναλάβει υπ' όψιν την οικονομική ανάπτυξη και να μειώσει την πιθανότητα να καταστρατηγηθεί, ιδιαίτερα σε σχέση με την κρατική βοήθεια, τα Κατασκευαστικά Ταμεία και το πρόγραμμα για το πλαίσιο Έρευνας και Ανάπτυξης.

1.1.2 ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Είναι γεγονός ότι η κατάταξη των επιχειρήσεων σε Μ.Μ.Ε. και μεγάλες επιχειρήσεις δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί αποκλειστικά από το μέγεθος τους ή από τον όγκο παραγωγής τους. Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των Μ.Μ.Ε. αναφέρονται στα εξής σημεία:

1) Στον τρόπο διοίκησής τους

Η διοίκηση των Μ.Μ.Ε. εξασκείται από τον ιδιοκτήτη προσωπικά. Ένας διοικητικός σχεδιασμός για να είναι αποτελεσματικός θα πρέπει να γίνεται για την κάθε επιχείρηση ξεχωριστά και να λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τον διαμορφώνουν.

Τα σημεία τα οποία θα πρέπει να καλύπτει είναι ο:

- i. Καθορισμός των σκοπών – στόχων της επιχείρησης.
- ii. Σχεδιασμός της πολιτικής marketing που θα ακολουθηθεί.
- iii. Σχεδιασμός των μέσων παραγωγής.
- iv. Σχεδιασμός της παραγωγικής διαδικασίας.
- v. Σχεδιασμός του ανθρώπινου δυναμικού που θα χρειαστεί η επιχείρηση και ο τρόπος αμοιβής του.
- vi. Σχεδιασμός της οργανωτικής δομής που ακολουθεί σε κάθε στάδιο ανάπτυξης η επιχείρηση.
- vii. Σχεδιασμός της οικονομικής και χρηματοδοτικής πολιτικής.

- viii. Σχεδιασμός των πληροφοριών που θα χρησιμοποιηθούν.
- ix. Σχεδιασμός του τρόπου ελέγχου των ενεργειών της ΜΜΕ.

Ο σκοπός του διοικητικού σχεδιασμού είναι ευρύτερος και αποσκοπεί στο να καθορίσει:

- Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα (αδυναμίες) της επιχείρησης.
- Τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται στην αγορά για την επιχείρηση καθώς και τις απειλές που μπορεί να δεχθεί η επιχείρηση από το περιβάλλον.
- Τις πιθανές ημερομηνίες που θα αποτελέσουν ορόσημο για αλλαγές στην επιχείρηση και θα είναι καθοριστικές για το μέλλον της επιχείρησης.
- Τους κινδύνους και τα προβλήματα που θα αντιμετωπίσει η επιχείρηση στο άμεσο μέλλον.

Οι πληροφορίες που απαιτούνται για την κατάστρωση του διοικητικού σχεδιασμού θα μπορούσαν να ταξινομηθούν ως εξής:

Πίνακας 2:Ζητούμενες πληροφορίες

Ζητούμενες Πληροφορίες		
Πληροφορίες	Παρελθόν (1)	Μέλλον (2)
Ενδο-επιχειρησιακές (Α)	Πραγματικές	Ευκαιρίες (και σκοποί) ελεγχόμενες από την επιχείρηση.
Εξω-επιχειρησιακές (Β)	Πραγματικές (Τεκμηριωμένες)	Προϋπολογιστικά στοιχεία από το περιβάλλον ελεγχόμενα από την επιχείρηση.

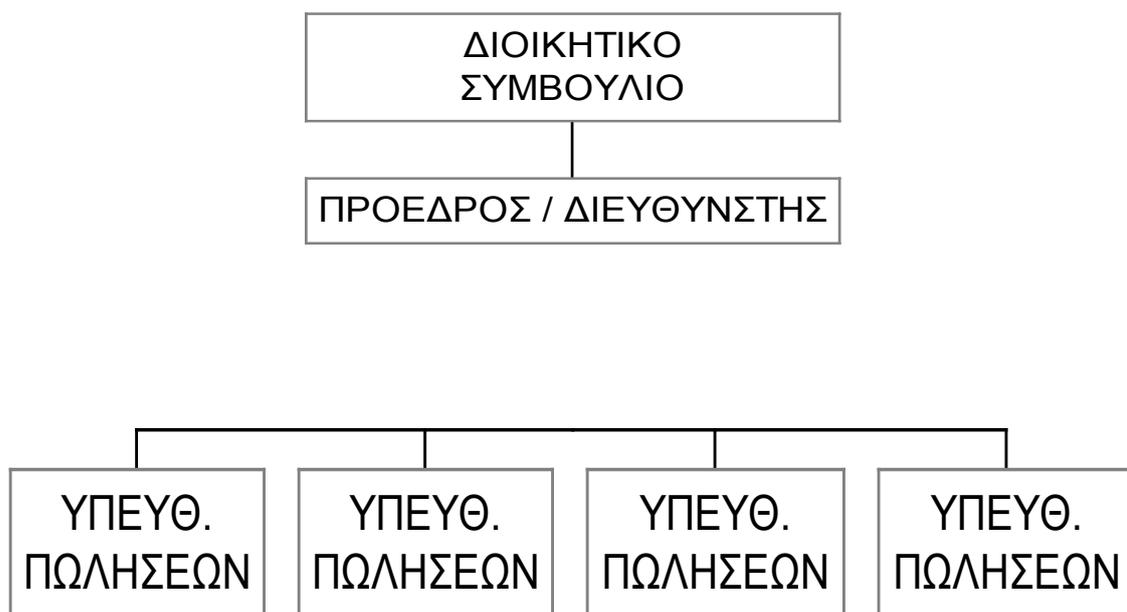
Η ποιότητα του διοικητικού σχεδιασμού εξαρτάται από το συνδυασμό των στοιχείων 2Α και 2Β τα οποία θα παρουσιάσουν μια εικόνα για τη μελλοντική πορεία της επιχείρησης.

2) Στην οργάνωσή του

Εδώ θα πρέπει να παρουσιαστεί ένα οργανόγραμμα δηλ. ένα διάγραμμα της οργανωτικής και διοικητικής δομής της μονάδας. Το οργανόγραμμα αυτό είναι πολύ χρήσιμο στη μελέτη σκοπιμότητας γιατί δείχνει σε όποιον τη μελετήσει, άρα στους ενδεχομένους τραπεζίτες, χρηματοδότες ή άλλους, οι οποίοι θα κληθούν να συνδράμουν στην προσπάθεια, ότι έχει γίνει σοβαρή και λεπτομερειακή μελέτη και ανάλυση των διοικητικών και οργανωτικών θεμάτων της επιχειρήσεως αυτής.

Ακόμη σε μια μικρομεσαία επιχείρηση θα πρέπει να παρουσιαστεί το οργανόγραμμα αυτό, που θα δείχνει τις ιεραρχικές και εργασιακές αλληλεξαρτήσεις μεταξύ των διαφόρων ατόμων και που μαζί με μια γενική περιγραφή των καθηκόντων του καθενός από τα άτομα που θα αναλάβουν τις θέσεις που παρουσιάζονται στο οργανόγραμμα αυτό, θα δίνει μια σαφέστερη εικόνα και στα άτομα που πρόκειται να εργαστούν ή που εργάζονται ως προς τις αρμοδιότητες τους και την πιο ενδεδειγμένη επικοινωνία μεταξύ τους.

Σχήμα 1: Δείγμα απλού οργανογράμματος

Έχει παρατηρηθεί όμως, με την πάροδο του χρόνου η δομή της οργάνωσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μεταβάλλεται ταυτόχρονα με την αύξηση του αριθμού των παραγόμενων προϊόντων και τον κύκλο εργασιών της. Δηλαδή, η δομή δεν «αντιγράφεται» από κάποιο βιβλίο αλλά χαράσσεται μέσα από την διαδικασία της δουλειάς και της ανάπτυξης. Ωστόσο οι οργανωτικές δομές είναι σπάνια τέλειες και συνήθως η ανάπτυξη δημιουργεί ανάγκη για οργανωτικές αλλαγές. Περιοδικά λοιπόν, ο επιχειρηματίας πρέπει να εξετάζει τις δομικές σχέσεις και να κάνει τις προσαρμογές που χρειάζονται για αποτελεσματική ομαδική εργασία.

3) Στον τρόπο χρηματοδότησης

Οι κλασικές πηγές χρηματοδότηση και οι εταιρείες επένδυσης κεφαλαίων υψηλού κινδύνου (Venture Capital Companies) συνήθως δεν χρηματοδοτούν επιχειρήσεις που βρίσκονται στα πρώτα στάδια της ανάπτυξής τους. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου χρειάζεται συχνά η χρηματοδοτική βοήθεια από συγγενείς, φίλους και προσωπικές αποταμιεύσεις για να καλυφθούν οι ανάγκες, έως ότου φθάσει ο επιχειρηματίας στο σημείο που θα έχει τη δυνατότητα να στραφεί προς άλλες πηγές χρηματοδότησης. Αργότερα, όταν θα χρειασθεί να αποτανθεί ο επιχειρηματίας προς υποψήφιους επενδυτές, οι επενδυτές θα δουν με ευνοϊκό μάτι τις περιπτώσεις που ο επιχειρηματίας θα επενδύσει ένα μεγάλο μέρος της προσωπικής του περιουσίας στην επένδυση (επιχείρηση).

Αν και οι κλασικοί χρηματοδοτικοί οργανισμοί θεωρούν ότι είναι πολύ επικίνδυνο να χρηματοδοτούν νέες επιχειρήσεις, όμως, μερικές τράπεζες αυξάνουν τις χορηγήσεις τους προς νέες επιχειρήσεις. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι τράπεζες χορηγούν σημαντικά ποσά μόνον όταν προχωρήσει η εταιρεία πέρα από το στάδιο ανάπτυξής της. Μερικές τράπεζες όμως είναι πρόθυμες στο να δανείσουν μικρές επιχειρήσεις, για να χρηματοδοτήσουν επενδύσεις σε πάγια στοιχεία ή και κεφάλαιο κινήσεως. Όταν υπάρχουν σοβαρά εχέγγυα, περιλαμβανομένων και των προσωπικών εγγυήσεων, μειώνεται ο κίνδυνος για την τράπεζα και αυξάνεται η προθυμία της για τη χορήγηση δανείου.

Συμπερασματικά, μπορεί να λεχθεί ότι δεν θα πρέπει να αποκλείονται αμέσως, από τους επιχειρηματίες που ιδρύουν μια εταιρεία, οι τράπεζες σαν υποψήφιες πηγές χρηματοδότησης.

Αντίθετα, θα πρέπει να αφιερωθεί χρόνος για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης προς τις τράπεζες της περιοχής όπου ιδρύεται η εταιρεία. Μερικές τράπεζες έχουν θυγατρικές εταιρείες κεφαλαίων υψηλού κινδύνου που λειτουργούν με την ίδια μορφή που λειτουργούν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις κεφαλαίων υψηλού κινδύνου.

Συνεπώς, αν αποτύχει στο να πάρει η επιχείρηση δάνειο από τα κλασικά τραπεζικά κανάλια, μια τραπεζική θυγατρική εταιρεία κεφαλαίων υψηλού κινδύνου πιθανόν να συμφωνήσει να χρηματοδοτήσει τη νέα εταιρεία.

Επιπλέον σε πολλές χώρες το κράτος χρηματοδοτεί έμμεσα μικρές επιχειρήσεις παρέχοντας την εγγύηση του για δάνεια που χορηγούν χρηματοδοτικοί οργανισμοί. Κρατικοί οργανισμοί χορηγούν δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις. Το κράτος παρέχει τη βοήθεια του με τη χορήγηση οικοπέδων και κτισμάτων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή τράπεζα Επενδύσεων έχουν αναπτύξει με την πάροδο του χρόνου προγράμματα δανείων, χορηγήσεων και βοηθημάτων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Διάφορες μορφές δανείων με ευνοϊκά επιτόκια και διάφορες μορφές μη επιστρεφόμενων βοηθημάτων μπορεί να ληφθούν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

4) Η θέση Μ.Μ.Ε. στην αγορά

Με την έννοια της αγοράς νοείται το σύνολο της αγοραστικής δύναμης των παρόντων καταναλωτών του εν λόγω προϊόντος. Η έννοια αυτή μας δίνει τη δυνατότητα της τμηματοποίησης της αγοράς δεδομένου ότι αναφερόμαστε σε τοπική, εθνική και διεθνή αγορά. Πρωταρχικό καθήκον της επιχείρησης είναι να ερευνήσει για την αποδοτικότητα της αγοράς.

Η αποδοτικότητα αυτή εξαρτάται από τους παρακάτω παράγοντες:

- α. Απογραφή της αγοράς.
- β. Απορροφητικότητα της αγοράς.

γ. Δυναμικότητα της αγοράς.

δ. Ενεργοποίηση της αγοράς.

Σημασία έχει οι επιλογές που κάνει η μικρομεσαία επιχείρηση, να γίνονται με κριτήριο τις ιδιομορφίες που παρουσιάζει η αγορά και όχι τις δυνατότητες που αυτή προσφέρει. Σε αντίθετη περίπτωση, κάτι που στην πράξη το συναντάμε καθημερινά, είναι σαν τον επιχειρηματία που αντί να κοιτάζει έξω από το παράθυρο του γραφείου του για να βλέπει το τι ζητά η αγορά, μονολογεί στον καθρέφτη του, λέγοντας το τι μπορεί αυτός να προσφέρει στην αγορά. Το παράδειγμα αυτό δεν είναι ούτε υπερβολή ούτε εξωπραγματικό, παρατηρείται σχεδόν καθημερινά και στο σύνολο σχεδόν των επιχειρήσεων της χώρας μας, αποτελεί δε, έναν από τους κύριους παράγοντες της μειωμένης ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων. Είναι γεγονός ότι η στρατηγική της διείσδυσης στην αγορά, ιδιαίτερα σε περιόδους στασιμοπληθωρισμού, είναι πολύ δύσκολο να υλοποιηθεί και αυτό γιατί τα πλεονεκτήματα που απολαμβάνουν οι μεγάλες επιχειρήσεις από την οργανωτική τους δομή, είναι δύσκολο να αντιμετωπιστούν από τις Μ.Μ.Ε. οι οποίες έχουν αναλογικά υψηλότερο οργανωσιακό κόστος.

1.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.

Μια σύγχρονη Μ.Μ.Ε. μπορεί να αναπτυχθεί και να εξελιχθεί σε ποικίλους κλάδους και να αναπτύξει την πολυειδή δραστηριότητά τους σε αγορά εθνική και διεθνή λαμβάνοντας υπόψη και δίνοντας έμφαση στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα (ιδιότητες) που την διακρίνουν.

Συγκεκριμένα αυτά είναι:

1. Ο κεφαλαιούχος – επιχειρηματίας της Μ.Μ.Ε. «διδάσκεται» επιλύοντας κάθε φορά τα επιμέρους προβλήματα της επιχείρησής του, τα οποία αντιμετωπίζει για πρώτη φορά.
2. Το οργανωτικό σύστημα διοίκησης της Μ.Μ.Ε. είναι υπό ανάπτυξη
3. Οι περιορισμένες εμπορικές πράξεις δε δίνουν τη δυνατότητα επενδύσεων σε θέματα «ρουτίνας» της διοίκησης. Αποτέλεσμα αυτού του γεγονότος είναι να μην μπορεί η Μ.Μ.Ε. να εκμεταλλευτεί τα οικονομικά πλεονεκτήματα της οργανωτικής και διοικητικής επιστήμης
4. Οι Μ.Μ.Ε. στερούνται της δυνατότητας «τυποποιημένων» επιχειρηματικών αποφάσεων απαραίτητων για τη λύση πρακτικών καθημερινών προβλημάτων.
5. Οι επιχειρηματικές αποφάσεις λαμβάνονται μέσω των προσωπικών σχέσεων και όχι μέσω τα οργανωτικής δομής της επιχείρησης.
6. Οι περιορισμένες διοικητικές δυνατότητες συχνά ενσωματώνονται στην απολυταρχία τους διευθυντή – ιδιοκτήτη Μ.Μ.Ε.
7. Το μέγεθος της επιχείρησης συχνά διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στο να μη μπορεί να προσλάβει η επιχείρηση ικανά διοικητικά στελέχη για τη στελέχωση της λόγω των περιορισμένων οικονομικών δυνατοτήτων της.
8. Η ιδιοκτησία και η διοίκηση της επιχείρησης συμπίπτουν συχνά στο ίδιο πρόσωπο με συνέπεια οι επιχειρηματικοί στόχοι να μην παρουσιάζονται διάφανοι στους εργαζόμενους οι οποίοι με τη σειρά τους δε γνωρίζουν «γιατί» εργάζονται. Αποτέλεσμα αυτού είναι η εργασιακή συμπεριφορά του επιχειρηματία, βραχυχρόνια, να συγγέεται με τους σκοπούς της επιχείρησης.

9. Η ζήτηση στων προϊόντων της επιχείρησης εξαρτάται πολλές φορές από τη δραστηριοποίηση του ιδιοκτήτη – επιχειρηματία κι όχι απ’ αυτό το ίδιο το προϊόν κι αυτό διότι δε κατορθώθηκε εκ μέρους της Μ.Μ.Ε. να δημιουργήσει το προϊόν δική του «προσωπικότητα» ώστε να διαθέτει «επώνυμη» ζήτηση. Αποτέλεσμα της αδυναμίας αυτής είναι πολλές Μ.Μ.Ε. επιχειρήσεις να διαλύονται με το φυσικό θάνατο του επιχειρηματία – ιδρυτού τους.

Τα χαρακτηριστικά αυτά γνωρίσματα των ΜΜΕ θα μπορούσε να ειπωθεί ότι αποτελούν και τις διαφορές τους με μια μεγάλη επιχείρηση.

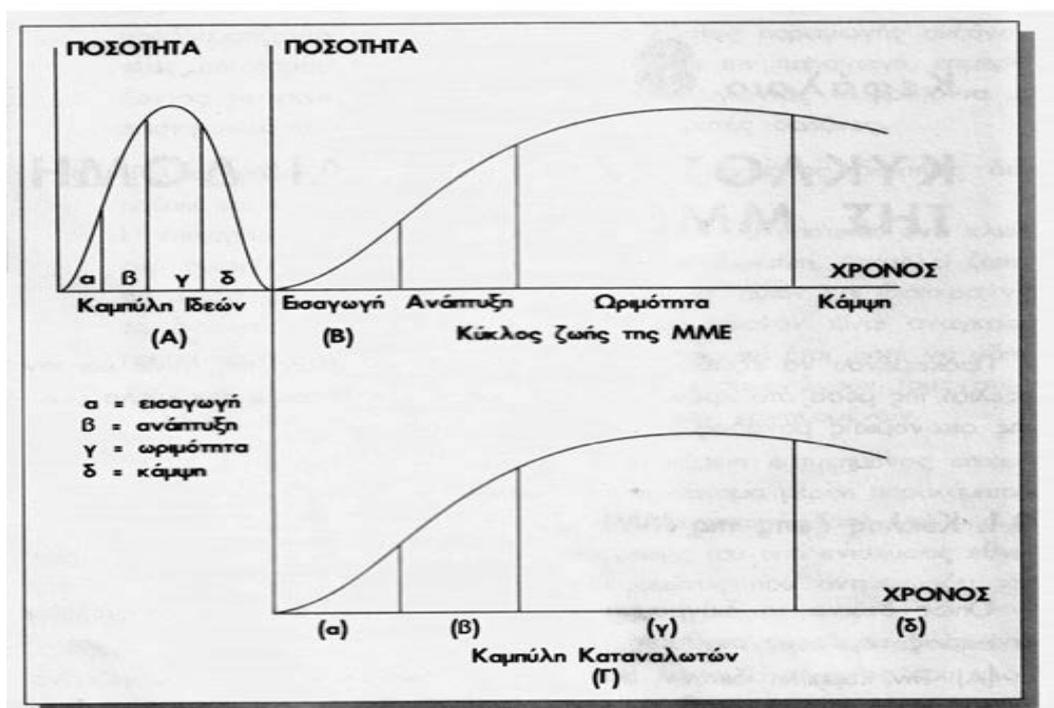
1.3 ΚΑΜΠΥΛΗ ΖΩΗΣ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.

Προκειμένου να εξετάσουμε την οργανωτική σύνθεση της Μ.Μ.Ε. και την εξέλιξη της μέσα στο χρόνο, είναι σκόπιμο να αναλύσουμε τον κύκλο ζωής της οικονομικής μονάδας. Όπως δείχνει το διάγραμμα 1 ο κύκλος ζωής της Μ.Μ.Ε. αποτελείται από τρεις επιμέρους συνθήκες και περιλαμβάνει:

- (Α) Την καμπύλη ιδεών.
- (Β) Τον κύκλο ζωής της ΜΜΕ.
- (Γ) Την καμπύλη καταναλωτών.

Ας δούμε όμως κάθε καμπύλη χωριστά:

(Α) **Καμπύλη των ιδεών**, ονομάζεται το σύνολο των διεργασιών που λαμβάνουν χώρα πριν δημιουργηθεί η επιχείρηση. Κατά τη φάση αυτή ο επιχειρηματίας – κεφαλαιούχος προβληματίζεται με τι ακριβώς θα ασχοληθεί.

Πηγή : (Βλ. Π. Γ. Κυριαζόπουλος – Κ.Π. Τερζίδης, 2000, σελ. 56)

Αναλυτικότερα, στο στάδιο της εισαγωγής ο κεφαλαιούχος σκέφτεται για το αν θα δημιουργήσει μια επένδυση ή όχι, εξετάζοντας τις γενικότερες οικονομικές συγκυρίες. Στη συνέχεια, στο στάδιο της ανάπτυξης προβληματίζεται για το τι θα παράγει σκεφτόμενος μια μεγάλη «γκάμα» προϊόντων, εξετάζοντας τις δυνατότητες κάθε μιας ξεχωριστά, από πλευράς παραγωγής, τεχνολογίας, διάθεσης, αγοράς κ.λ.π.

Στο τρίτο στάδιο, της ωρίμανσης, ο κεφαλαιούχος επιχειρηματίας εξετάζει διεξοδικά ένα προϊόν στο οποίο έχει καταλήξει, με έρευνα της αγοράς για το συγκεκριμένο είδος. Τέλος, στο στάδιο της κάμψης ο επιχειρηματίας έχει απορρίψει σωρεία ιδεών και ασχολείται με ένα συγκεκριμένο προϊόν, βρίσκει τον κατάλληλο χώρο όπου θα στεγάσει την επιχειρηματική του μονάδα, προμηθεύεται τον κατάλληλο μηχανολογικό εξοπλισμό και προσλαμβάνει το απαραίτητο προσωπικό, πρώτες ύλες κ.α. για την παραγωγή του προϊόντος.

Στο σημείο αυτό βρισκόμαστε στην αρχή του κύκλου ζωής της επιχείρησης. Είναι το σημείο τομής των συντεταγμένων «χρόνος και ποσότητα», στην καμπύλη Β ή σημείο 0.

(B) Κύκλος ζωής της επιχείρησης. Παρατηρούμε τέσσερα στάδια στην καμπύλη του Κ.Ζ.Ε. Το στάδιο της εισαγωγής. Στο στάδιο αυτό πρωτοεμφανίζεται η επιχείρηση στο επιχειρηματικό προσκήνιο αναζητώντας συνεργασία με προμηθευτές για προμήθεια πρώτων υλών, υλικών συσκευασίας κ.λ.π. Επίσης η επιχείρηση αναζητά συνεργασία με πελάτες χονδρέμπορους – λιανοπωλητές. Είναι ακριβώς το σημείο που αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα λόγω του μεγέθους της. Κι αυτό, γιατί υπάρχει έλλειψη εμπιστοσύνης τόσο εκ μέρους των προμηθευτών όσο και εκ μέρους των πελατών για το αν θα μπορέσει η επιχείρηση να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της μακροχρόνια ή όχι. Τα δε προϊόντα της τα υποδέχονται οι καταναλωτές με επιφύλαξη.

Αλλά κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με το πιστωτικό σύστημα, όπου οι τράπεζες διατηρούν μια επιφύλαξη ως προς το άνοιγμα πιστώσεων σε μια νέα οικονομική μονάδα. Δεδομένου, του περιορισμένου κεφαλαίου και των αυξημένων εξόδων που αντιμετωπίζουν οι νέες ΜΜΕ, η κατάσταση που δημιουργείται θα μπορούσε να χαρακτηριστεί δραματική και χρειάζεται να καταβληθεί ιδιαίτερη προσπάθεια από τη διοίκηση της μικρομεσαίας επιχείρησης.

Στο δεύτερο στάδιο, της ανάπτυξης, η ΜΜΕ οφείλει να καθορίσει με μεγάλη διαύγεια τους επιχειρηματικούς της στόχους και να εκμεταλλευτεί τόσο τα τεχνολογικά πλεονεκτήματα που μπορεί να διαθέτει ή να αποκτήσει, όσο και τις ανθρώπινες δυνάμεις της, για να μπορέσει να επιβιώσει στο συγκεκριμένο οικονομικό χώρο. Είναι η περίοδος όπου η ΜΜΕ θα δώσει «εξετάσεις καλής συμπεριφοράς», τόσο προς τους προμηθευτές της και τα πιστωτικά ιδρύματα με τα οποία συνεργάζεται, όσο και προς τους καταναλωτές – πελάτες της. Ιδιαίτερα όμως προς τους ανταγωνιστές της και μάλιστα τις μεγάλες επιχειρήσεις. Ο θεμιτός ανταγωνισμός μέσα στον οποίο θα πρέπει να κινείται είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες του «επιχειρηματικού παιγνίου» στο οποίο θα πρέπει να επιδιώκει τη διάκριση. Στη φάση της ανάπτυξης πολλές επιχειρήσεις εγκαταλείπουν τον αγώνα επιβίωσης τους είτε λόγω έλλειψης στόχων είτε λόγω ανωριμότητας.

Το τρίτο στάδιο του κύκλου ζωής της ΜΜΕ χαρακτηρίζεται ως το στάδιο της ωριμότητας. Είναι το στάδιο όπου η επιχείρηση πραγματοποιεί κέρδη και έχει εδραιωθεί στη συγκεκριμένη αγορά.

Οι ενέργειές της γίνονται σεβαστές από τους συνεργάτες της και η φερεγγυότητά της βρίσκεται σε υψηλό επίπεδο. Οι προμηθευτές της είναι πρόθυμοι να ανοίξουν πιστωτικούς λογαριασμούς για την επιχείρηση και οι τράπεζες χρηματοδοτούν τις προσπάθειες της οικονομικής μονάδας. Στο στάδιο αυτό τα προϊόντα της επιχείρησης αποκτούν επώνυμη ζήτηση από τους καταναλωτές και ο τριτογενής τομέας(χονδρέμποροι – λιανέμποροι) επιζητά τη συνεργασία με τη συγκεκριμένη επιχείρηση.

Η οργάνωση της επιχείρησης έχει ξεπεράσει το στάδιο του λειτουργικού ή ακόμη και του μεικτού συστήματος τμηματοποίησης και έχει προχωρήσει στην τμηματοποίηση κατά αντικείμενα (divisionalisation). Πλην όμως, το στάδιο αυτής της ωριμότητας κρύβει και μια απειλή. Την απειλή του μέλλοντος,. Τι θα συμβεί στη συνέχεια; Η επιχείρηση θα συνεχίσει να μεγεθύνεται και θα μετατραπεί σε μεγάλη ή θα πέσει στο στάδιο της κάμψης;

Αν δούμε το θέμα από στατιστικής πλευράς θα διαπιστώσουμε ότι περισσότερο από το 90% των επιχειρήσεων στο σημείο αυτό αντιμετωπίζουν την απειλή της κάμψης των δραστηριοτήτων της και μόνον ένα 10% συνεχίζει την αυξανόμενη πορεία του. Οι λόγοι

είναι πολλοί. Η «κυριαρχία» του ιδρυτή – κεφαλαιούχου – επιχειρηματία και η έλλειψη εμπιστοσύνης προς τα διοικητικά στελέχη του, η πιθανή απότομη αύξηση του μεγέθους της επιχείρησης και η απώλεια του ελέγχου σε συνδυασμό με τη διαδικασία μεταβίβασης της διοίκησης της επιχείρησης στις επερχόμενες γενιές καθώς και εξωγενείς παράγοντες όπως μη ανανέωση του τεχνολογικού εξοπλισμού ή εμπλουτισμός με νέα προϊόντα κ.α. οδηγούν τη ΜΜΕ στο στάδιο της κάμψης.

Στο στάδιο της κάμψης η επιχείρηση αρχίζει να αντιμετωπίζει πτώση των πωλήσεών της, προβλήματα ταμειακής ρευστότητας καθώς και την επιφυλακτικότητα τόσο των προμηθευτών της, όσο και των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η τεχνολογία της συνήθως είναι παλαιά και το κόστος αμέσου εργασίας υψηλό. Τα διοικητικά της στελέχη αρχίζουν να απομακρύνονται από την επιχείρηση και οι καταναλωτές αναζητούν νέα υποκατάστατα προϊόντα για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους. Το στάδιο αυτό είναι και το τελευταίο η επιχείρηση ή θα προσπαθήσει να παρουσιάσει ένα νέο πρόσωπο «αναγεννημένο» διατηρώντας τα ιστορικά πλεονεκτήματα της μακροχρόνιας ύπαρξής της ή θα αναζητήσει τον πλέον ανώδυνο τρόπο παύσης των εργασιών της κηρύσσοντας πτώχευση.

(Γ) Στην καμπύλη με στοιχείο Γ παρουσιάζεται **η συμπεριφορά των καταναλωτών** έναντι της ΜΜΕ. Στο στάδιο «α» της εισαγωγής παρουσιάζονται οι πρώτοι καταναλωτές της επιχείρησης. Συνήθως είναι οι χαρακτηριζόμενοι από το ψυχολογικό μοντέλο του Ρώσου ψυχολόγου Ivan Pavlof.

Ο Ivan Pavlof χρησιμοποιώντας το γνωστό πείραμα «καμπάνα- σκύλος» επεξέτεινε την θεωρία του στον άνθρωπο θεμελιώνοντας έτσι τη θεωρία της εκμάθησης. Οι καταναλωτές κατά Pavlof είναι πρόθυμοι να «δοκιμάσουν» ένα νέο προϊόν που παρουσιάζεται στην αγορά, με τον τρόπο αυτό δημιουργείται και η πρώτη αγοραστική δύναμη για νέα προϊόντα και φυσικά για νέες επιχειρήσεις.

Στη συνέχεια εμφανίζεται μια νέα αγοραστική τάση ιδιαίτερα στο δεύτερο στάδιο της ανάπτυξης στην καμπύλη καταναλωτών, όπου οι καταναλωτές κατά τον Maslow αρχίζουν να αποδέχονται την ύπαρξη του προϊόντος. Οι καταναλωτές αυτοί, διαχωρίζουν τις ανάγκες τους σε φυσιολογικές, κοινωνικές και ψυχολογικές και παράλληλα τις

ιεραρχούν. Τα άτομα αυτά, είναι θετικοί δέκτες σε υπάρχοντα προϊόντα τα οποία ήδη έχουν δημιουργήσει κάποια «ιστορία».

Στο στάδιο της ανάπτυξης συμμετέχουν και οι καταναλωτές κατά τον Marshal οι οποίοι καθορίζουν τη σημαντικότητα της τιμής. Η επιχείρηση στο τέλος του σταδίου της ανάπτυξής της και στην αρχή της «ωριμότητας» έχει λύσει πολλά προβλήματα «κόστους παραγωγής» και δημιουργεί μια τιμολογιακή πολιτική αποδεκτή από τους καταναλωτές.

Τέλος, στο στάδιο της ωριμότητας μια νέα δυναμική καταναλωτών που συμμετέχει στη συνολική διαδρομή της επιχείρησης, είναι οι καταναλωτές κατά Freud. Οι καταναλωτές αυτοί, σταθεροί στις ιδέες τους και την καταναλωτική συμπεριφορά τους, αποδέχονται μόνο «δοκιμασμένα» προϊόντα τα οποία έχουν επιδείξει κάποια ιστορία στη συγκεκριμένη αγορά. Θα μπορούσε να λεχθεί, ότι είναι οι πλέον συντηρητικοί τόσο στις απόψεις τους όσο και στις αγοραστικές τους συνήθειες πλην όμως, είναι οι πλέον σταθεροί καταναλωτές σε συγκεκριμένα προϊόντα με «επώνυμη ζήτηση».

Στο τέταρτο στάδιο, της κάμψης, οι καταναλωτές αρχίζουν να εγκαταλείπουν το ή τα προϊόντα της επιχείρησης πρώτοι οι του Pavlof και τελευταίοι οι του Freud.

Στον κύκλο αυτό της ζωής της MME η οργανωτική της δομή μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου ταυτόχρονα με την αύξηση του αριθμού των παραγομένων προϊόντων και του κύκλου των εργασιών της.

1.4 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.

1.4.1 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.

Ως μέρος της επαγγελματικής κοινότητας, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αναμφισβήτητα συνεισφέρουν στην εθνική οικονομική ευημερία. Παράγουν ένα ουσιώδες μέρος του συνόλου των προϊόντων και υπηρεσιών. Κατ' αυτό τον τρόπο η οικονομική τους προσφορά είναι παρόμοια με εκείνη των μεγάλων επιχειρήσεων. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όμως, έχουν κάποια χαρακτηριστικά τα οποία αποτελούν μικρή αναπαράσταση των μεγάλων επιχειρηματικών συνεταιρισμών. Προσφέρουν ιδιαίτερα οφέλη καθώς δημιουργούν νέα επαγγέλματα, κάνουν καινοτομίες, ενισχύουν τον ανταγωνισμό, βοηθούν τις μεγάλες επιχειρήσεις και παράγουν επαρκώς προϊόντα και υπηρεσίες.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δημιουργούν πολλές εργασιακές ευκαιρίες που απαιτούνται σε ένα αυξανόμενο πληθυσμό και οικονομία. Στην πραγματικότητα, φαίνεται ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δημιουργούν «τη μερίδα του λέοντος» όσον αφορά τις νέες θέσεις εργασίας ενώ οι μεγάλες επιχειρήσεις «μειώνουν» τον αριθμό των υπαλλήλων και κάνουν απολύσεις.

Η αντίληψη ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δημιουργούν περισσότερες θέσεις εργασίας σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις, προέρχεται από μια έρευνα του David L. Birch² που έγινε στις αρχές του 1980 παρά το γεγονός ότι υπήρχαν αμφιβολίες για τα συμπεράσματα της έρευνας μετά όμως από μια πρόσφατη έρευνα τα συμπεράσματα αυτά επιβεβαιώθηκαν. Η Acs-Audretsch³, για παράδειγμα, ανακάλυψε ότι την περίοδο μεταξύ 1976-1986 οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δημιούργησαν θέσεις εργασίας στον τομέα της παραγωγής, ενώ ο αριθμός των θέσεων παραγωγής μειώθηκε στις μεγάλες επιχειρήσεις κατά 100.000. Σύμφωνα με την έρευνα Acs-Audretsch, τεκμηριώθηκαν τα συμπεράσματα του Birch, που αφορούσαν τον αριθμό των θέσεων εργασίας που προέρχονται κυρίως από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

---

² (Βλ. Longenecker, Moore, Petty, 1995, σελ. 44)

³ (Βλ. Longenecker, Moore, Petty, 1995, σελ. 44)

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι η αύξηση των επιχειρήσεων με αυτό το ρυθμό δεν αφορά όλες τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ο Birch συμπεραίνει ότι το 12 με 15 τοις εκατό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων συντελούν στο μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης.

Τα καινούργια προϊόντα που προέρχονται από τα εργαστήρια ερευνών των μεγάλων επιχειρήσεων, συνεισφέρουν πολλά στην βελτίωση του βιοτικού επιπέδου. Όμως υπάρχει ένα ερώτημα που αφορά την σχετική σημασία που έχουν οι μεγάλες επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση σημαντικών καινοτομιών. Τα στοιχεία δείχνουν ότι πολλά επιστημονικά επιτεύγματα προήλθαν από ανεξάρτητους επενδυτές και από μικρούς οργανισμούς. Ο κατάλογος που ακολουθεί αναφέρει παραδείγματα προϊόντων του εικοστού αιώνα, που προέρχονται από μικρομεσαίες επιχειρήσεις:

1. Φωτοτυπικά μηχανήματα
2. Ινσουλίνη
3. Αερόκενοι σωλήνες
4. Πενικιλίνη
5. Καθαριστής βαμβακιού
6. Φερμουάρ
7. Αυτόματο κιβώτιο ταχυτήτων αυτοκινήτου
8. Μηχάνημα εκτόξευσης ρεύματος
9. Ελικόπτερο
10. Μηχανοκίνητη οδήγηση
11. Έγχρωμο φίλμ
12. Στυλό διαρκείας

Οι μικρομεσαίες εταιρείες κάνουν τις περισσότερες καινοτομίες και στις βιομηχανίες με αυξανόμενο αριθμό προσλήψεων και με μειωμένο. Οι περισσότερες πρόσφατες έρευνες έδειξαν ότι η δραστηριότητα καινοτομιών τείνει να μειωθεί, καθώς αυξάνεται το ποσοστό συγκέντρωσης της βιομηχανίας, επιβεβαιώνοντας με αυτό τον τρόπο την σημασία της καινοτομίας που προέρχεται από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η καινοτομία προσφέρει στην πραγματικότητα δημιουργώντας καλύτερα προϊόντα και μεθόδους παραγωγής. Τα εκατομμύρια των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τα οποία

αποτελούν το κέντρο των πρωτοβουλιών και των πηγών καινοτομίας βρίσκονται σε θέση που μπορεί να βοηθήσουν την παραγωγικότητα.

Επειδή οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι πιο ειδικές για την επιτέλεση ορισμένων λειτουργιών, συντελούν στην επιτυχία των μεγαλύτερων επιχειρήσεων. Εάν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποχωρούσαν από την θέση που βρίσκονται αυτή τη στιγμή, τότε οι μεγάλες επιχειρήσεις θα έρχονται αντιμέτωπες μ' ένα σύνολο δραστηριοτήτων τις οποίες δεν θα μπορούσαν να διεκπεραιώσουν επαρκώς.

Δυο λειτουργίες τις οποίες μπορούν να διεκπεραιώσουν αποτελεσματικά σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις είναι (α) η συνάρτηση κατανομής όταν δηλαδή οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνδέουν τους παραγωγούς με τους πελάτες.

(β) συνάρτηση προμήθειας όταν δηλαδή οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις ενεργούν ως προμηθευτές και υπεργολάβοι μεγαλύτερων εταιριών.

1.3.2. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.

Εάν θέλουμε να έχουμε μια ολοκληρωμένη άποψη στον τομέα της οικονομίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων πρέπει να εξετάσουμε και την άσχημη πλευρά του η οποία είναι το ποσοστό αποτυχίας μιας επιχείρησης.

Η βασικότερη αιτία αποτυχίας μιας Μ.Μ.Ε. είναι η μεγάλη «νηπιακή θνησιμότητα». Π.χ. στις ΗΠΑ έχει υπολογιστεί ότι κάθε χρόνο δημιουργούνται 500 χιλιάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις αλλά από αυτές μόνο οι μισές ζουν μετά 18 μήνες και μετά 10 χρόνια επιβιώνει μόνο το 20%⁴.

Ο κυριότερος λόγος της τόσο μεγάλης νηπιακής θνησιμότητας είναι η μεγάλη «ευκολία εισόδου» (μερικές φορές είναι ευκολότερο ν' ανοίξεις μια καινούργια επιχείρηση από το να βρεις δουλειά) και το γεγονός ότι δεν υπάρχουν προϋποθέσεις απαγορευτικές για την ίδρυση μιας μικρής επιχείρησης. Στην προκειμένη περίπτωση δηλαδή αποδεικνύεται ότι η ελευθερία εισόδου στον τομέα αυτό δεν σημαίνει μόνο ελευθερία επιτυχίας αλλά και αποτυχίας. Κύριος υπαίτιος των τόσων αποτυχιών είναι η

---

⁴ (Βλ. Χαράλαμπος Κ. Κανελλόπουλος, 1994, σελ. 30)

κακή διοίκηση, με πιο συχνές αιτίες τα υψηλά λειτουργικά έξοδα, τους κακοπληρωτές πελάτες, την κακή επιλογή τοποθεσίας, διάφορες ανταγωνιστικές αδυναμίες, δυσκολίες και προβλήματα με τα αποθέματα και υπερβολικά μεγάλο ποσοστό Πάγιων Ενεργητικών.

Επιπλέον μια επιχείρηση μπορεί να κλείσει ένα υποκατάστημα γραφείου ή καταστήματος για να ενισχύσει τις λειτουργίες και αυτό μπορεί να αποδειχθεί ως αποτυχία της επιχείρησης. Επίσης μπορεί να μεταφερθεί και να εγκατασταθεί σε άλλο μέρος στο άδειο κτίριο υπάρχει η ταμπέλα «προς ενοικίαση» που μπορεί να δώσει την εντύπωση αποτυχίας. Εάν υπήρχε ένας άλλος ορισμός για τον όρο αποτυχία, φυσικά το ποσοστό της θα ήτα ποικίλο. Εάν για παράδειγμα, η διακοπή πελάτη θεωρούνταν αποτυχία, τότε το ποσοστό θα ήταν ακόμη μεγαλύτερο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

- **ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ**
- **ΚΡΑΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ**

2.1 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΤΗΝ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ

Θεωρητικά, η άριστη χρηματοδοτική διάρθρωση σε μια επιχείρηση επιτυγχάνεται, όταν κάθε κατηγορία κεφαλαίου παρουσιάζει το ίδιο κόστος ευκαιρίας.

Από πρακτικής σκοπιάς, ο υπεύθυνος για τη χρηματοδοτική διοίκηση μέσα στην επιχείρηση θα επιδιώξει να καθορίσει τέτοια σύνθεση κεφαλαίου, που να επιτυγχάνει την καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στις αντιτιθέμενες επιδιώξεις της επιχειρήσεως για αποδοτικότητα και ρευστότητα των κεφαλαίων της. Για την επίτευξη της ισορροπίας αυτής, πρέπει να ακολουθείται η εξής γενική αρχή:

Τα διάφορα στοιχεία του ενεργητικού της επιχειρήσεως πρέπει να καλύπτονται από κεφάλαια, που έχουν ίση ή μεγαλύτερη διάρκεια. Διαφορετικά, η επιχείρηση είναι πολύ πιθανό να αντιμετωπίσει προβλήματα ρευστότητας, με συνέπεια την πτώχευση, επειδή ο χρόνος, που θα πρέπει να επιστραφούν τα κεφάλαια στους πιστωτές της θα είναι συντομότερος από το χρόνο ρευστοποιήσεως των στοιχείων του ενεργητικού στα οποία έχουν δεσμευτεί.

Τα περιουσιακά στοιχεία της επιχειρήσεως, που έχουν μεγάλη διάρκεια περιλαμβάνουν τα πάγια, καθώς και τις μακροχρόνιες επενδύσεις κεφαλαίων έξω από την επιχείρηση, όπως είναι οι επενδύσεις για συμμετοχή σε άλλες εταιρείες. Τα πάγια και τα περιουσιακά στοιχεία, που βρίσκονται έξω από την επιχείρηση δεν είναι δυνατό να ρευστοποιηθούν σε κάθε στιγμή, που θα παρουσιαστεί ανάγκη ρευστών κεφαλαίων για την εξυπηρέτηση άμεσων αναγκών. Για το λόγο αυτό, η αξία των πάγιων στοιχείων, καθώς και των στοιχείων, που βρίσκονται έξω από την επιχείρηση, πρέπει να καλύπτεται με κεφάλαια μακράς διάρκειας. Τέτοια κεφάλαια είναι τα ίδια (μετοχικό και αποθεματικό) και τα μακροπρόθεσμα δάνεια (ομολογιακά, μακροπρόθεσμα δάνεια τραπεζών κ.ά.).

Αντίθετα, το κυκλοφορούν ενεργητικό που για τους σκοπούς μας ορίζεται ως το άθροισμα των αποθεμάτων, των απαιτήσεων και των διαθεσίμων της επιχειρήσεως, περιέχει στοιχεία, που προορίζονται να δεσμεύσουν κεφάλαια της εταιρείας για βραχύ χρονικό διάστημα. Τα διαθέσιμα από τη φύση τους (ταμείο και καταθέσεις στις

τράπεζες) είναι τα πλέον ρευστά στοιχεία και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε κάθε στιγμή για την κάλυψη των άμεσων αναγκών της επιχειρήσεως.

Η χρηματοδοτική διάρθρωση της επιχειρήσεως επηρεάζεται από τη φύση των στοιχείων που αποκτά η επιχείρηση, καθώς και από το ποσοστό των καθαρών κερδών, που παρακρατεί για αποθεματικό. Όταν το ενεργητικό της εταιρείας περιλαμβάνει μεγάλο ποσοστό πάγιων στοιχείων, μεγάλο ποσοστό του παθητικού θα πρέπει αντίστοιχα να αποτελείται από μακροπρόθεσμα κεφάλαια. Πολλές δε φορές, η εκτέλεση ενός συγκεκριμένου επενδυτικού έργου υπαγορεύει και τον τρόπο χρηματοδότησεως του. Η αγορά π.χ. μηχανικού εξοπλισμού από το εξωτερικό μπορεί να συνδέεται και με πίστωση του προμηθευτή. Επίσης, η πραγματοποίηση διάφορων επενδυτικών έργων από τις επιχειρήσεις ενθαρρύνεται σε διάφορες χώρες, περιλαμβανομένης και της Ελλάδας, με μέτρα που έχει θεσπίσει το κράτος και που περιλαμβάνουν την παροχή χαμηλότοκων μακροπρόθεσμων δανείων ή δωρεάν επιχορηγήσεων για μέρος του κόστους των πάγιων εγκαταστάσεων.

Επίσης, το ποσοστό ξένων κεφαλαίων επί του συνόλου του παθητικού επηρεάζει τη δανειοληπτική ικανότητα της επιχειρήσεως. Οι δανειστές συνήθως, είτε διακόπτουν τις επιπλέον πιστώσεις, είτε αυξάνουν το επιτόκιο που απαιτούν, όταν τα δάνεια της επιχειρήσεως υπερβούν ορισμένα όρια. Δηλαδή, μετά από ένα επίπεδο δανεισμού το κόστος ευκαιρίας επιπρόσθετων δανείων είναι δυνατό να γίνει πολύ υψηλότερο από το κόστος ευκαιρίας των ίδιων κεφαλαίων.

Ένας παράγοντας που επηρεάζει το όριο ασφαλούς δανεισμού είναι ο προβλεπόμενος ρυθμός αύξησεως των πωλήσεων των προϊόντων της επιχειρήσεως. Όσο μεγαλύτερος είναι ο ρυθμός αυτός τόσο μεγαλύτερο θα είναι το επίπεδο των μελλοντικών ταμειακών εισροών και κατά συνέπεια τόσο μεγαλύτερη θα είναι η ικανότητα της επιχειρήσεως να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της απέναντι στους δανειστές της.

Το όριο δανεισμού μιας επιχειρήσεως, που οι επενδυτές θεωρούν επιτρεπτό, επηρεάζεται αρνητικά από την αβεβαιότητα που επικρατεί σχετικά με τις μελλοντικές πωλήσεις των προϊόντων της και κατά συνέπεια με τις μελλοντικές καθαρές ταμειακές εισροές. Όσο μεγαλύτερη είναι η αβεβαιότητα αυτή τόσο μικρότερο θα είναι το

επιτρεπτό όριο δανεισμού, που αν το ξεπεράσει η επιχείρηση, οι επενδυτές θα απαιτήσουν μεγαλύτερη αποδοτικότητα για τα κεφάλαια τους.

Το ασφαλές όριο δανεισμού μιας επιχειρήσεως εξαρτάται και από το κατά πόσον η ζήτηση του προϊόντος, που παράγει, παρουσιάζει κυκλικές διακυμάνσεις. Αν δεν υπάρχουν κυκλικές διακυμάνσεις, ο κύκλος εργασιών και οι ταμειακές εισροές θα είναι σχετικά σταθερές, ώστε η επιχείρηση να μην αντιμετωπίζει περιοδικές δυσκολίες στην εξυπηρέτηση των δανείων που έχει αναλάβει. Π.χ. οι επιχειρήσεις παραγωγής κεφαλαιουχικών αγαθών, που αντιμετωπίζουν κατά κανόνα κυκλικές διακυμάνσεις στη ζήτηση τους, έχουν χαμηλότερο όριο ασφαλούς δανεισμού από τις επιχειρήσεις παραγωγής και διανομής βασικών ειδών διατροφής, που συνήθως παρουσιάζουν σταθερότητα στις πωλήσεις τους.

Ειδικά για τη χρηματοδότηση των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού το ποσοστό συμμετοχής ίδιων κεφαλαίων εξαρτάται από τη χρονική διάρκεια του κύκλου παραγωγής, διαθέσεως και εισπράξεως της αξίας των προϊόντων σε σύγκριση με τη διάρκεια των ξένων κεφαλαίων που διατίθενται για τη χρηματοδότηση του κυκλοφορούντος. Αν ο κύκλος αυτός έχει μικρή σχετικά διάρκεια και η επιχείρηση έχει στη διάθεση της μεσοπρόθεσμες πιστώσεις από τις τράπεζες, το ποσοστό συμμετοχής των ίδιων της κεφαλαίων στη χρηματοδότηση του κυκλοφορούντος δεν θα πρέπει αναγκαστικά να είναι μεγάλο. Επίσης, πρέπει να εξετάζεται κατά πόσον οι βραχυπρόθεσμες πιστώσεις, που λαμβάνει η επιχείρηση, είναι συνεχώς ανανεώσιμες ή όχι. Αν η πείρα του παρελθόντος και οι προοπτικές του μέλλοντος δείχνουν, ότι η επιχείρηση θα μπορεί να ανανεώνει συνεχώς τις βραχυχρόνιες πιστώσεις που λαμβάνει από διάφορες πηγές (τράπεζες, προμηθευτές πρώτων υλών κ.ά.), η ανάγκη για ίδια κεφάλαια στη χρηματοδότηση του κυκλοφορούντος θα είναι μειωμένη. Η συνεχής ανανέωση των βραχυπρόθεσμων πιστώσεων λαμβάνει το χαρακτήρα μεσομακροπρόθεσμου δανεισμού.

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι στον καθορισμό της χρηματοδοτικής διαρθρώσεως μιας Μ.Μ.Ε παίζει σημαντικό ρόλο και η αξιοπιστία των πελατών της, η οποία επηρεάζει την ικανότητα της επιχειρήσεως να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της έναντι των δανειστών της.

2.1.1 ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ - ΓΕΝΙΚΑ

Ένας από τους σημαντικότερους και συνηθέστερους τρόπους χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι η προσφυγή στον Τραπεζικό Δανεισμό.

Η τράπεζα πριν αποφασίσει οποιαδήποτε χορήγηση κάνει την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης, που σημαίνει εκτίμηση ως προς το αν πρέπει να την δανειοδοτήσει και σε ποιο ύψος, η οποία γίνεται με βάση το αν αυτή παρέχει τα κατ' αρχήν εχέγγυα προκειμένου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει σύμφωνα με τους όρους του τραπεζικού δανείου που παίρνει.

Για την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας μιας υποψήφιας επιχείρησης, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη είναι:

(1) Η περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης όπως φαίνεται από μερικούς πρόσφατους ισολογισμούς της (Καθαρή θέση = Ενεργητικό - κυρίως Παθητικό, δηλ. κάθε φύσης υποχρεώσεις, βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες και σχέση των ιδίων κεφαλαίων προς τα συνολικά κεφάλαια της επιχείρησης που αν είναι πάνω από 1/2 σημαίνει καλή κατάσταση).

(2) Η προσωπικότητα και η επιχειρησιακή συμπεριφορά, του ατόμου αν η επιχείρηση είναι ατομική, των διαχειριστών και των εταίρων αν είναι προσωπική εταιρία, ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη και των διοικούντων (διαχειριστής σε Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης - ΕΠΕ και Προέδρου και Διευθύνοντα Συμβούλου σε Ανώνυμη Εταιρία).

(3) Το παρελθόν της επιχείρησης στις συναλλαγές της (συνέπεια — ρευστότητα για αντιμετώπιση των υποχρεώσεων της) και κυρίως ελέγχεται μήπως η επιχείρηση στο παρελθόν είχε περιληφθεί σε "μαύρη λίστα" σφραγισμένων επιταγών ή διαμαρτυρημένων συναλλαγματικών.

Πριν γίνουν οι σχετικές διαπιστώσεις από όργανα της τράπεζας, ζητείται από αυτόν που θέλει το δάνειο να συμπληρώσει μια Αίτηση. Στο Υπόδειγμα αριθ. 9 εμφανίζεται σε φωτοτυπία μια τέτοια έντυπη Αίτηση με όλα τα στοιχεία που πρέπει να συμπληρωθούν και διαιρούνται στις εξής βασικές κατηγορίες. (1) Στοιχεία για την αιτούμενη πίστωση, (2) Πληροφορίες με λεπτομέρειες για την αιτούσα επιχείρηση, (3) Στοιχεία για το συναλλακτικό και παραγωγικό κύκλωμα της επιχείρησης, (4) Οικονομικά στοιχεία της

επιχείρησης και (5) Προσωπικά περιουσιακά στοιχεία για τον ιδιοκτήτη, τους εταίρους και τις συζύγους τους (για ατομικές επιχειρήσεις και προσωπικές εταιρίες).

Με την αίτηση συνυποβάλλονται, Καταστατικό ή Εταιρικό, στοιχεία νομιμοποίησης της επιχείρησης (ΦΕΚ με δημοσιεύσεις εγκρίσεων, διοικ. συμβουλίων κλπ.), οι ισολογισμοί και οι λογαριασμοί αποτελεσμάτων χρήσης της τελευταίας τριετίας, η λογιστική κατάσταση (ισοζύγιο) του τελευταίου μήνα και κατάσταση μηχανημάτων με το χρόνο κτήσης των κυριότερων απ' αυτά.

Όλα αυτά αποτελούν σημαντικά βοηθήματα για την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης, αν επιβεβαιωθούν.

Η χρηματοδότηση των Μ.Μ.Ε. από τις τράπεζες με κριτήριο το χρόνο χορήγησης των δανείων διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμα με διάρκεια το πολύ ένα (1) χρόνο τα οποία αφορούν κυρίως το κεφάλαιο κίνησης, σε μεσοπρόθεσμα με διάρκεια από 1 έως 3 χρόνια που επενδύονται συνήθως σε κυκλοφοριακά περιουσιακά στοιχεία που δεν είναι δυνατόν να εξυπηρετηθούν με βραχυπρόθεσμα δάνεια και σε μακροπρόθεσμα διάρκειας άνω των 5 ετών που χρησιμοποιούνται συνήθως για την επένδυση πάγιων περιουσιακών στοιχείων και την επέκταση της παραγωγικής διαδικασίας.

2.1.1.1 ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Στις βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις ανήκουν οι τραπεζικές πιστώσεις. Τα κυριότερα είδη τραπεζικών πιστώσεων είναι:

1) Προεξόφληση συναλλαγματικών και γραμματίων.

Οι τράπεζες προεξοφλούν συναλλαγματικές και γραμμάτια μικρής συνήθως διάρκειας.

Πρόκειται για συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή όπου οφειλέτης εμφανίζεται ένας τρίτος, ο οποίος υπογράφει χωρίς να έχει γίνει καμιά εμπορική πράξη, αλλά με την πρόθεση να διευκολύνει τον εμφανιζόμενο ως δικαιούχο, που παραδίδει τα αξιόγραφα αυτά στην τράπεζα για προεξόφληση. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι τράπεζες δείχνουν κατανόηση ή ανοχή και κάνουν τις προεξοφλήσεις, εν γνώσει ή με τη βάσιμη υποψία ότι πρόκειται για εικονικές καταστάσεις. Έτσι με τη σύμπραξη του εμφανιζόμενου δήθεν ως οφειλέτη της συναλλαγματικής ή του γραμματίου που θέλει να διευκολύνει τον εμφανιζόμενο δήθεν ως δικαιούχο και της τράπεζας που «κλείνει τα

μάτια» γιατί και η ίδια επιθυμεί να διευκολύνει ένα πελάτη της, ολοκληρώνεται η πιστωτική διευκόλυνση. Γενικά όμως, για να αποφεύγεται η έκδοση τέτοιων εικονικών πιστωτικών τίτλων, οι τράπεζες ζητούν, οι τίτλοι που παραδίνονται για προεξόφληση να συνοδεύονται από τιμολόγια (αν και είναι ενδεχομένη η έκδοση τιμολογίων, τα οποία ακυρώνονται μετά την προεξόφληση). Η πιστωτική διευκόλυνση αυτής της μορφής δεν στερείται κινδύνων. Για τον εμφανιζόμενο ως δικαιούχο ο κίνδυνος είναι, στην περίπτωση που η τράπεζα αγνοεί την εικονικότητα, να αποκαλυφθεί αυτή και να θεωρηθεί η πράξη του ως απάτη. Για τον εμφανιζόμενο ως οφειλέτη, να στραφεί εναντίον του η τράπεζα αν, στη λήξη της συναλλαγματικής, ο δήθεν δικαιούχος που διευκολύνθηκε, δεν τακτοποιήσει τους λογαριασμούς του μαζί της. Για την τράπεζα ο κίνδυνος είναι, αν, η συμπαιγνία του εικονικού δικαιούχου και του εικονικού οφειλέτη αποκλειστικό σκοπό είχε την εξαπάτηση της τράπεζας, να πέσει θύμα της απάτης και να αγωνίζεται κατόπιν για την είσπραξη του ποσού που προκατέβαλε.

2) Άνοιγμα πίστωσης

Η τράπεζα θέτει στη διάθεση του επιχειρηματία ένα χρηματικό ποσό, με βάση το οποίο ο επιχειρηματίας εκδίδει επιταγές που πληρώνονται από την τράπεζα.

Στο παρελθόν οι τράπεζες προεξοφλούσαν μόνο συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή. Επειδή στα τελευταία χρόνια η αγορά κινείται ως επί το πλείστον με "μεταχρονολογημένες επιταγές" (postdate checks), η δε μεταχρονολόγηση, χωρίς να είναι παράνομη, αλλοιώνει την υφή των επιταγών ως υποκατάστατων του νομίσματος που πληρώνονται «εν όψει», παρασχέθηκε το δικαίωμα στις επιχειρήσεις, στο χαρτοφυλάκιο τίτλων που προσκομίζουν στις τράπεζες για προεξόφληση, να περιλαμβάνουν και επιταγές. Αυτό έγινε με τα αρ. 10 και 11 του Ν. 1957/1991 που έδωσε τη δυνατότητα στις τράπεζες να δέχονται για είσπραξη, ενεχυρίαση και φύλαξη επιταγές όχι όψεως (μεταχρονολογημένες) που καταγράφονται στα πινάκια υποχρεωτικά και στη συνολική τους αξία τους επιβάλλεται τέλος χαρτοσήμου 2,5%. Οι τράπεζες συνήθως δίνουν ως προεξόφληση το 60 — 70% της αξίας των επιταγών.

3) Χορήγηση δανείων με ενέχυρο εμπορεύματα ή χρηματόγραφα

Οι τράπεζες τοποθετούν συνήθως τα εμπορεύματα που έχουν ενεχυριασθεί, στις αποθήκες της τράπεζας ή στις αποθήκες της Εταιρίας Γενικό¹ Αποθηκών. Το ποσό του

χορηγούμενου δανείου δεν υπερβαίνει το μισό της αξίας των ενεχυριαζόμενων εμπορευμάτων.

4) Άνοιγμα τρεχούμενου λογαριασμού

Η μορφή αυτή πίστωσης είναι μια σύμβαση που γίνεται μεταξύ της τράπεζας και του επιχειρηματία και στην οποία η τράπεζα θέτει στη διάθεση του επιχειρηματία ένα ορισμένο χρηματικό ποσό, η χρησιμοποίηση του οποίου γίνεται με όρους που αναφέρονται στη σύμβαση.

5) Overdraft

Πιστωτική διευκόλυνση εκ μέρους της τράπεζας αποτελεί η παροχή του δικαιώματος υπερανάληψης (overdraft), δηλ. ανάληψη χρημάτων πάνω από το ανώτατο όριο πιστοδότησης (plafond). Τραπεζικός ανοιχτός αλληλόχρεος λογαριασμός που δημιουργείται με μια σύμβαση ανάμεσα στην τράπεζα και στον πελάτη της, με την οποία η πρώτη ορίζει ένα όριο πίστωσης (plafond) μέσα στο οποίο ο πελάτης μπορεί να κάνει αναλήψεις με την υποχρέωση να κινεί το λογαριασμό με καταβολές. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ορίζεται ως ποσοστό (λ.χ. 5% πάνω από το πλαφόν) ή ως απόλυτος αριθμός.

6) Εχέγγυος Πίστωση

Είναι πίστωση εγγυημένη με εμπορεύματα, που συνοδεύονται από φορτωτικά έγγραφα.

Στη σύμβαση αυτή η τράπεζα συμφωνεί με ένα πελάτη της (εισαγωγέα - αγοραστή εμπορευμάτων) να ανοίξει πίστωση υπέρ ενός τρίτου (πωλητή των εμπορευμάτων - εξαγωγέα από άλλη χώρα), δεχόμενη να καταβάλει μέσω της ανταποκρίτριας της σ' αυτόν το ποσό της πίστωσης με την παράδοση της φορτωτικής.

Η ενέγγυος πίστωση εξυπηρετεί πολύ τις συναλλαγές με ξένες χώρες (εισαγωγή - εξαγωγή) και παρουσιάζει ιδιαίτερη ασφάλεια για τον πωλητή ο οποίος γνωρίζει ότι, μόλις καταθέσει τη φορτωτική για τα εμπορεύματα που πούλησε, θα εισπράξει την αξία της.

7) Κεφάλαιο κίνησης βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα

Τα δάνεια αυτά χορηγούνται σε βιοτεχνικές επιχειρήσεις για την κάλυψη των αναγκών τους σε κεφάλαια κίνησης, για την ολοκλήρωση του ετήσιου παραγωγικού προγράμματος.

Είναι διάρκειας ενός χρόνου, χορηγούνται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο τζίρος της επιχείρησης και δεν μπορούν να ξεπεράσουν τα 1500€.

Για τον προσδιορισμό του ύψους του δανείου λαμβάνονται υπόψη, από τις Τράπεζες, τα ακόλουθα στοιχεία:

- i. Το αντικείμενο δραστηριότητας της επιχείρησης.
- ii. Ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης, ο οποίος πραγματοποιήθηκε στο διάστημα που αναφέρεται πιο πάνω και η εξέλιξη του τα τρία τελευταία χρόνια.
- iii. Ο απασχολούμενος μηχανικός εξοπλισμός και η τυχόν προσθήκη νέου.
- iv. Το απόθεμα πρώτων υλών και έτοιμων προϊόντων που υπάρχει, σε σύγκριση με τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης.
- v. Ο λοιπός τραπεζικός δανεισμός της επιχείρησης.
- vi. Οι προοπτικές της επιχείρησης και η δυνατότητα της να λειτουργήσει αποδοτικά και να εξασφαλίσει το χρέος της.

8) Τέλος, σοβαρή πιστωτική διευκόλυνση εκ μέρους της τράπεζας αποτελεί η μετά από αίτηση του οφειλέτη, μετατροπή ενός βραχυπρόθεσμου χρέους που έχει υψηλό επιτόκιο σε μακροπρόθεσμο χρέος με ευνοϊκότερο επιτόκιο (το λεγόμενο funding).

2.1.1.2 ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Το μεσοπρόθεσμο ξένο κεφάλαιο, ως πηγή χρηματοδότησης επενδύεται συνήθως σε κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία με μακροπρόθεσμο όμως χαρακτήρα (αποθέματα ασφαλείας, μεσοπρόθεσμης διάρκειας πιστώσεις προς την πελατεία κ.ά.) και χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση οφειλών που δεν είναι δυνατόν να εξυπηρετηθούν με βραχυπρόθεσμο δανεισμό. Σε αυτή την κατηγορία πιστοδοτήσεων ανήκουν τα ενυπόθηκα δάνεια για αύξηση των κεφαλαίων εκκίνησης σε νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις, καθώς και τα δάνεια με ενέχυρο εμπορεύματα ή χρεόγραφα κ.ά. Η διάρκεια των μεσοπρόθεσμων δανείων κυμαίνεται από 1 μέχρι 5 χρόνια και χορηγούνται συνήθως από την

τράπεζα μαζί με ένα μακροπρόθεσμο δάνειο για την κάλυψη των βασικών δαπανών λειτουργίας ενός επενδυτικού προγράμματος.

2.1.1.3 ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Οι κυριότερες μορφές μακροχρόνιας εξωτερικής χρηματοδότησης είναι:

α) Δάνεια για κτιριακές εγκαταστάσεις.

Τα δάνεια αυτά χορηγούνται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την:

- ανέγερση σε ιδιόκτητο οικόπεδο νέων κτιρίων.
- αγορά ετοιμού εργαστηρίου.

Η ενδιαφερόμενη επιχείρηση μπορεί να πάρει δάνειο για αγορά ετοιμού εργαστηρίου σε πάγιο ή καινούργιο κτίσμα. Μπορεί να δανειοδοτηθεί μέχρι το 70% της αξίας του με ανώτατο όριο τα 23500€ και 35250€ αν το ακίνητο βρίσκεται εντός βιομηχανικής ζώνης. Το υπόλοιπο 30% της αξίας ή το ποσό πάνω από 23500€ και 35250€ βαρύνει την ίδια την επιχείρηση.

Το ποσοστό της δανειοδότησης αυξάνεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- 1) Μέχρι 80% για επιχειρήσεις, που λειτουργούν σε συνεταιριστική ή άλλη κοινοπρακτική βάση, καθώς και για ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων σε οργανωμένες βιοτεχνικές περιοχές.
- 2) Μέχρι 75% και 85% για επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επένδυση σε κτιριακές εγκαταστάσεις στις περιοχές «Δ» και «Ε» αντίστοιχα. Στην περιοχή «Δ» υπάγονται οι νομοί Αιτωλοακαρνανίας, Αρκαδίας, Άρτας, Γρεβενών, Δράμας, Ευρυτανίας, Ζακύνθου, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καβάλας, Καστοριάς, Κεφαλονιάς, Κιλκίς, Κυκλάδων, Λακωνίας, Λευκάδας, Μεσσηνίας, Πέλλας, Πρεβέζης, Σερρών, Φλωρίνης, Θάσου και Επαρχίας Σκοπέλου. Στην περιοχή «Ε» υπάγονται οι περιφέρειες των νομών Έβρου, Ξάνθης, Ροδόπης, Λέσβου, Χίου, Σάμου, Δωδεκανήσων.

Τα δάνεια της κατηγορίας αυτής εξοφλούνται σε 15 χρόνια με επιτόκιο 14% και σε ισόποσες κατ' ανώτατο όριο ετήσιες δόσεις. Η πρώτη δόση καταβάλλεται 18 μήνες από

την έναρξη λειτουργίας των εγκαταστάσεων και πάντως όχι αργότερα από 3 χρόνια από την πρώτη ανάληψη από το δάνειο.

β) Δάνεια αγοράς εγκατάστασης ή μετεγκατάστασης μηχανημάτων και εργαλείων.

Τα δάνεια αυτά χορηγούνται για την αγορά τοις μετρητοίς καινούργιων μηχανημάτων και εργαλείων, τα οποία κρίνονται αναγκαία για την παραγωγική διαδικασία των επιχειρήσεων και ανάλογα με την παραγωγική τους δυναμικότητα.

Σημειώνεται ότι καλύπτονται και οι δαπάνες μεταφοράς και εγκατάστασης των μηχανημάτων αυτών.

Τα δάνεια που χορηγούνται για το σκοπό αυτό μπορεί να καλύπτουν ποσοστό έως 60% της απαιτούμενης δαπάνης. Το ποσοστό όμως αυτό αυξάνεται σε 70% προκειμένου για επιχειρήσεις που λειτουργούν σε συνεταιριστική ή άλλη κοινοπρακτική βάση και σε 75% και 85% προκειμένου για βιοτεχνίες οι οποίες είναι εγκατεστημένες ή θα εγκατασταθούν στις τέως περιοχές «Δ» και «Ε».

Η καταβολή του δανείου για την αγορά των μηχανημάτων γίνεται με δίγραμμη επιταγή σε διαταγή του πωλητή και έναντι υποχρέωσης του δανειολήπτη για την προσκόμιση εκ των υστέρων εξοφλημένων τιμολογίων.

Τα δάνεια της κατηγορίας αυτής εξοφλούνται σε 7 χρόνια με επιτόκιο 14% και σε ισόποσες 6 μηνιαίες δόσεις. Η πρώτη δόση καταβάλλεται 1 χρόνο από την έναρξη λειτουργίας των μηχανημάτων και πάντως όχι πέραν 18 μηνών από την πρώτη ανάληψη από το δάνειο.

γ) Υποθήκες

Οι υποθήκες, οι οποίες αποτελούν μακροπρόθεσμη πηγή δανειακού κεφαλαίου είναι δύο ειδών: Υποθήκη κινητής περιουσίας και υποθήκη ακίνητης περιουσίας. Η υποθήκη κινητής περιουσίας είναι ένα δάνειο όπου συγκεκριμένα στοιχεία αποθεμάτων ή άλλης κινητής ιδιοκτησίας χρησιμεύουν ως επιβοηθητική εγγύηση δανείου. Ο δανειζόμενος κατέχει τον τίτλο ιδιοκτησίας αλλά δεν μπορεί να τον πουλήσει χωρίς την συγκατάθεση του τραπεζίτη. Η υποθήκη ακίνητης περιουσίας είναι ένα δάνειο όπου το ακίνητο, όπως η γη ή το κτίριο αποτελεί επιβοηθητική εγγύηση δανείου. Τυπικά, αυτά τα δάνεια παρατείνονται πάνω από 25 ή 30 χρόνια.

δ) Τοκοχρεολυτικό δάνειο

Η συνηθέστερη μορφή είναι του τοκοχρεολυτικού δανείου. Η χορήγηση γίνεται σταδιακά και με την πρόοδο της επένδυσης. Είναι ενδεχόμενο να δοθεί μια "περίοδος χάριτος", κατά την οποία δεν καταβάλλονται δόσεις.

Η εξυπηρέτηση γίνεται με τοκοχρεολυτικές δόσεις, δηλ. με καταβολή των τόκων και μέρους του κεφαλαίου του δανείου. Ο τόκος υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο του δανεισμού.

Οι δόσεις των τοκοχρεολυσίων είναι σταθερές. Οι τόκοι μειώνονται με την πάροδο του χρόνου, ενώ αντίθετα το χρεολύσιο (ποσό που αντιστοιχεί στην επιστροφή του κεφαλαίου) αυξάνεται. Υπάρχουν σχετικοί πίνακες για διευκόλυνση.

Η διάρκεια συνήθως είναι μεταξύ 5 και 10 ετών.

Σημειώνεται ότι σήμερα είναι δυνατή η δανειοδότηση επιχειρήσεων από τράπεζες του εσωτερικού και του εξωτερικού σε συνάλλαγμα.

ε) Εξαγωγικές πιστώσεις

Θεσμός με τον οποίο είναι δυνατή η ασφάλιση μιας εξαγωγικής πίστωσης από ειδικό οργανισμό, το δε ασφαλιστήριο συμβόλαιο εκχωρεί ο εξαγωγέας στην τράπεζα που χρηματοδοτεί την εξαγωγή του. Με το θεσμό αυτό, που εξυπηρετεί σημαντικά το εξαγωγικό εμπόριο, η εξασφάλιση είναι διττή, τόσο του εξαγωγέα, όσο και της τράπεζας που χορηγεί την πίστωση.

Ο θεσμός είχε αρχικά εισαχθεί στην Ελλάδα με το Ν. 225/1975, με τον οποίο δημιουργήθηκε το "Κεφάλαιο Ασφάλισης Πιστώσεων Εξωτερικού - ΚΑΠΕ". Ο Ν. 1796/1988 αναμόρφωσε το θεσμό και το ΚΑΠΕ αντικαταστάθηκε από τον "Οργανισμό Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων - ΟΑΕΠ", ο οποίος, έναντι καταβολής ασφαλιστρού, αναλαμβάνει την ασφάλιση ή αντασφάλιση κινδύνων που αφορούν στις εξαγωγές ελληνικών προϊόντων.

Οι κίνδυνοι που καλύπτει ο ΟΑΕΠ είναι: Αφηρεγγυότητα (πτώχευση) του εισαγωγέα του εξωτερικού, καθυστέρηση πληρωμής (υπερμερία), αυθαίρετη καταγγελία, τροποποίηση ή μη εκτέλεση της σύμβασης, καταστροφή κατά τη μεταφορά του εμπορεύματος χωρίς υπαιτιότητα του εξαγωγέα, γεγονότα ανώτερης βίας, πράξεις του αλλοδαπού κράτους που εμποδίζουν την εισαγωγή, υποτίμηση του ξένου νομίσματος κ.ά.

Ο ΟΑΕΠ μπορεί να καλύψει ασφαλιστικά μέχρι το 90% (κατ' ανώτατο όριο) της αξίας της εξαγωγής.

Το ύψος του ασφαλιστρού εξαρτάται από το είδος των καλυπτόμενων κινδύνων.

Η ασφάλιση μπορεί να γίνει είτε για μια είτε για το σύνολο των εξαγωγών μιας επιχείρησης.

Αν επέλθει ο κίνδυνος που ασφαλίστηκε, ο ΟΑΕΠ καταβάλλει την αποζημίωση, αφού συμπληρωθούν οι αναγκαίες προϋποθέσεις και ο συμβατικός χρόνος.

Με την εκχώρηση του ασφαλιστηρίου συμβολαίου από τον εξαγωγέα στην τράπεζα που τον πιστοδότησε, γεγονός το οποίο ο εξαγωγέας γνωστοποίησε με γραπτή δήλωση στον ΟΑΕΠ, μεταφέρονται σ' αυτή και τα δικαιώματα του εξαγωγέα. Έτσι η ασφάλιση της εξαγωγικής πίστωσης έχει διττή ενέργεια.

2.4 ΚΑΛΥΨΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Τραπεζικός πιστωτικός κίνδυνος είναι αυτός που αφορά στη χορήγηση των τραπεζικών πιστώσεων και συγκεκριμένα είτε τη μη εξόφληση τους, είτε τη μη κανονική εξυπηρέτηση των παρεχόμενων από τις τράπεζες πιστώσεων (δάνεια κάθε μορφής).

Η τράπεζα οφείλει για κάθε περίπτωση χορηγούμενης πίστωσης (και του μ' αυτή συνδεδεμένου κινδύνου) να επιδιώκει την κάλυψη της.

Τα μέσα που η τράπεζα χρησιμοποιεί για την κάλυψη της από πιστωτικό κίνδυνο είναι, κατά περίπτωση, (1) η τριτεγγύηση για την περίπτωση χορήγησης μικρού σχετικά ποσού με βραχυπρόθεσμη διάρκεια, (2) η εμπράγματη ασφάλεια της εγγύησης με ενέχυρο για μεγάλα ποσά με βραχυπρόθεσμη διάρκεια, (3) η εμπράγματη ασφάλεια της υποθήκης ή της προσημείωσης υποθήκης για μεγάλα ποσά με μέσο—μακροπρόθεσμη διάρκεια και (4) η ειδική μορφή της ασφάλισης των εξαγωγικών πιστώσεων σε χορηγήσεις για εξαγωγές.

2.2 ΚΡΑΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Στα πλαίσια της διεθνοποιημένης πλέον αγοράς, βασικός στόχος της ελληνικής οικονομίας είναι η ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που αποτελούν τον κεντρικό κορμό της και παράλληλα σημαντικό παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Για την στήριξη και την προώθηση των ΜΜΕ, προσφέρονται να βοηθήσουν ορισμένοι φορείς όπως είναι ο Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ, η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕ), και η θέσπιση ορισμένων νόμων όπως ο νόμος 1262/, ο 1892/90 και ο 2601/98.

2.2.1 ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΙΚΡΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ

Ο Ελληνικός Οργανισμός Μικρών και Μεσαίων επιχειρήσεων είναι αρμόδιος φορέας των ΜΜΕ στην Ελλάδα. Στόχος του είναι η υποθήθηση της βιοτεχνίας – χειροτεχνίας – οικοτεχνίας για την ορθολογική, οικονομικά και κοινωνικά ανάπτυξη τους, πάντα μέσα στα πλαίσια της κυβερνητικής πολιτικής που αποδίδει ξεχωριστή σημασία στην ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχείρησης. Ειδικότερα ο ΕΟΜΜΕΧ παρέχει στις ΜΜΕ:

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

- **Την αξιολόγηση επιδότησης των επενδύσεων της βιοτεχνίας**, ύψους από 60 – 120 εκατ. δρχ. για ίδρυση και επέκταση, καθώς και από 10 ως 120 εκατ. δρχ. για εκσυγχρονισμό και υψηλή τεχνολογία και την υπαγωγή του στον αναπτυξιακό Ν. 1892/90.
- **Την δανειοδότηση των χειροτεχνών** για κεφάλαιο κίνησης μέχρι 1 εκατ. δρχ., για λογικό εξοπλισμό μέχρι ποσού 1 εκατ. δρχ. κατά περίπτωση και κατά.
- **Την χορήγηση εγγυητικών επιστολών** κάθε είδους εκτός από εκείνες που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για άμεση ή έμμεση χρηματοδότηση και μέχρι του

ορίου των 50 εκατ. δρχ. κατά επιχείρηση, εκτός αν η επιχείρηση κατασκευάζει αμυντικό υλικό, οπότε το όριο ανέρχεται στα 150 εκατ. δρχ.

ΕΙΔΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ

Εκτός από τις επιχορηγήσεις του Ν. 1892/90 και την δανειοδότηση βιοτεχνικών και χειροτεχνικών επιχειρήσεων έχουν θεσπιστεί ειδικά χρηματοδοτικά κίνητρα (επιχορηγήσεις), που παρέχονται με τον ΕΟΜΜΕΧ και αφορούν μέτρα για τις ΜΜΕ που επιχορηγούνται από διάφορα κοινοτικά προγράμματα.

α. Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα

— **Οργανισμούς ή εταιρείες παροχής τεχνικής βοήθειας στις ΜΜΕ**

Η επιχορήγηση καλύπτει 80% του κόστους προγραμμάτων παροχής υπηρεσιών στις ΜΜΕ για μια τριετία (συνολικό κόστος: 2/3 λειτουργικές δαπάνες, 1/3 δαπάνες παγίων απαραίτητων για το πρόγραμμα). Η ένταξη στην κατηγορία αυτή των κινήτρων γίνεται με περιοδική προκήρυξη.

— **Τη δημιουργία ή ανάπτυξη κοινών υπηρεσιών στις ΜΜΕ**

Συνεταιρισμοί - Κοινοπραξίες) στους τομείς κυρίως προώθησης προϊόντων και προμήθειες πρώτων υλών.

Η επιχορήγηση καλύπτει 55% των λειτουργικών δαπανών, καθώς και των επενδύσεων που δεν εντάσσονται στο Ν. 1262/82 της κοινής υπηρεσίας για τρία χρόνια.

— **Την ενθάρρυνση εφαρμογής καινοτομιών από τις ΜΜΕ**

Χρηματοδοτείται κατά 70% το κόστος μελέτης, κατασκευής προτύπων και δοκιμής των καινοτομικών προϊόντων.

— **Την εφαρμογή σχεδιασμού προϊόντων από τις ΜΜΕ**

Η επιχορήγηση καλύπτει 70% της μελέτης του σχεδιασμού προϊόντος, της κατασκευής του προτύπου και των καλουπιών.

— **Την προώθηση προϊόντων των ΜΜΕ**

Ενίσχυση ΜΜΕ για:

1. Έκδοση κλαδικών οδηγιών
2. Τη διοργάνωση εμπορικής αποστολής στο εξωτερικό
3. Τη διοργάνωση προγραμματισμένου εμπορικού ταξιδιού σε χώρες του εξωτερικού για έρευνα αγοράς
4. Την πρόσκληση ξένων αγοραστών
5. Τη συμμετοχή σε διεθνή έκθεση εξωτερικού
6. Τη δημιουργία εταιρικής ταυτότητας και την εκτύπωση διαφημιστικών εντύπων (προσπέκτους)
7. Πρόγραμμα διοργάνωσης ομαδικών συμμετοχών ΜΜΕ σε διεθνείς εκθέσεις εξωτερικού

— **Την ενίσχυση τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης για τη δημιουργία Μικρομεσαίων Μεταποιητικών επιχειρήσεων**

Σε τομείς που αξιοποιούν τοπικούς πόρους και συντελούν στη δημιουργία απασχόλησης. Η επιχορήγηση καλύπτει το 80% των λειτουργικών δαπανών (έμμεσο κόστος) και ορισμένων παγίων για 3 χρόνια.

β. Πρόγραμμα “STAR”

— **Εισαγωγή της πληροφορικής στις ΜΜΕ**

Επιχορήγηση ΜΜΕ με 70% του κόστους για αγορά Η/Υ και λογισμικού.

Η ένταξη στην ομάδα αυτών των κινήτρων γίνεται με περιοδική προκήρυξη.

— **Εισαγωγή προηγμένων τηλεπικοινωνιακών συστημάτων στις ΜΜΕ**

Επιχορήγηση ΜΜΕ με 70% του κόστους για αγορά προηγμένων τηλεπικοινωνιακών συστημάτων (ψηφιακά τηλεπικοινωνιακά κέντρα, telefax).

Η ένταξη στην ομάδα αυτών των κινήτρων γίνεται με περιοδική προκήρυξη.

δ. Σχέσεις με Τρίτες Χώρες

— **Διακρατικές σχέσεις**

Υποστήριξη Ελληνικών ΜΜΕ για ανάπτυξη συνεργασίας, εμπορικές επαφές και παροχή τεχνικής βοήθειας και τεχνογνωσίας προς ΜΜΕ των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, της Βόρειας Αφρικής και λοιπών κρατών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ε. Ειδικοί τομείς τεχνικής βοήθειας

Ακόμη οι ΜΜΕ μπορούν να απευθυνθούν στον ΕΟΜΜΕΧ για:

- Την ενίσχυση και παροχή τεχνικής βοήθειας στις ΜΜΕ για τη συμμετοχή τους στις κρατικές προμήθειες.
- Την ενίσχυση των υπεργολαβιών μεταξύ Ελληνικών και ξένων επιχειρήσεων.
- Την εκπόνηση μελετών και ερευνών, κλαδικών και περιφερειακών.

ζ. Λοιπά Κοινοτικά Προγράμματα

SPRINT

Πρόγραμμα για την προώθηση της καινοτομίας και της μεταφοράς τεχνολογίας που καλύπτει τις ΜΜΕ.

PRISMA

Το πρόγραμμα “PRISMA” στοχεύει στην ποιοτική αναβάθμιση των εγχώρια παραγομένων βιομηχανικών προϊόντων με τη βελτίωση της πρόσβασης στην τυποποίηση, στη σύνδεση των Ελληνικών ΜΜΕ με τις αγορές της Ευρώπης και στη βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στους δημόσιους μειοδοτικούς διαγωνισμούς.

2.2.2 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ Μ.Μ.Ε. ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση χορηγεί σε τράπεζες ή άλλα, χρηματοδοτικά ιδρύματα πιστώσεις για την δανειοδότηση σε ευρώ ΜΜΕ, που δραστηριοποιούνται στο παραγωγικό και μεταποιητικό τομέα.

Η χρηματοδότηση αφορά μόνο πάγιες εγκαταστάσεις και χορηγείται με βάση τραπεζικά κριτήρια από τα οποία ιδιαίτερη έμφαση έχει η δυναμικότητα και βιωσιμότητα της επιχείρησης.

Το ελάχιστο χορηγούμενο δάνειο ανέρχεται σε 20.000 ΕΥΡΩ δηλ. 6.800.000 δρχ. περίπου και καλύπτει μέχρι το 50% της επένδυσης.

Τα δάνεια δίνονται σε ευρώ και η εξόφληση τους γίνεται επίσης σε ευρώ σε ισόποσες εξάμηνες ή ετήσιες τοκοχρεολυτικές δόσεις.

Περίοδος χάριτος, υπάρχει δυνατότητα να δοθεί ανάλογα με το χρόνο αποπερατώσεως της επενδύσεως.

Τα επιτόκια που επιβαρύνουν το δάνειο είναι τα ισχύοντα στην χώρα μας για το είδος του δανείου που χορηγείται, π.χ. βιοτεχνικό επιτόκιο για βιοτεχνικό δάνειο.

1. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ) και Τεχνική συνολικών Δανείων

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ) χορηγεί άμεσα δάνεια για σχέδια άνω των 2 εκ. ΕΥΡΩ και προκειμένου να συμπεριλάβει και τα μικρότερου μεγέθους εφάρμοσε την τεχνική των συνολικών δανείων.

Με βάση αυτήν η ΕΤΕ συνάπτει συμφωνία με τους χρηματοδοτικούς Οργανισμούς διαφόρων κρατών-μελών, προσδιορίζοντας τους γενικούς όρους του δανείου και ανοίγει «πιστώσεις» ορισμένου ύψους.

Ο χρηματοδοτικός οργανισμός πραγματοποιεί διαδοχικές αναλήψεις παρουσιάζοντας κατάλογο αιτήσεων, (τις οποίες κρίνει η ΕΤΕ ως προς την επιλεξιμότητά τους) και στη συνέχεια δανείζει σε εθνικό νόμισμα.

Τον κίνδυνο μεταβολής της ισοτιμίας συναλλάγματος αναλαμβάνει το είτε κράτος είτε ο ίδιος ο οργανισμός, υπολογίζοντας μια μεγαλύτερη επιβάρυνση του επιτοκίου με την έγκριση των τοπικών αρχών.

Χρηματοδοτικοί Οργανισμοί που διαχειρίζονται Συνολικά Κεφάλαιο υπέρ των ΜΜΕ στην χώρα μας έχουν οριστεί ως εξής: «Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, η Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης ΕΤΒΑ, η Εθνική Τράπεζα Επενδύσεως βιομηχανικής Αναπτύξεως ΕΤΕΒΑ, η Τράπεζα Επενδύσεων, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Τα δάνεια προς τους τελικούς δικαιούχους μπορεί να δίνονται με τους ίδιους όρους που θα εφαρμόζουν οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί ή και με όρους ιδιαίτερα ανταγωνιστικούς σε σχέση με όλες τις δυνατότητες χρηματοδότησης (π. χ. χαμηλό επιτόκιο, ταυτόχρονη κάλυψη του κινδύνου αλλαγής ισοτιμίας από το κράτος, δανεισμό σε ισχυρό νόμισμα σε χώρα που το νόμισμα της είναι ασθενές).

α) Ταμείο Παρακαταθηκών και δανείων.

Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων έχει συνολομολογήσει 2 δάνεια με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, συνολικού ύψους 11 δισ. δρχ., για χρηματοδότηση

βασικών έργων υποδομής, που εκτελούνται από δήμους και κοινότητες ή και επιχειρήσεις.

Με βάση τις ισχύουσες όμως διατάξεις το Ταμείο δεν έχει την δυνατότητα χρηματοδότησης των Μ.Μ.Ε.

β) ΕΤΕΒΑ

Η Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως έχει συνομολογήσει οκτώ δάνεια από την ΕΤΕ, συνολικού ύψους 7,2 δισ. δρχ., για χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων μικρών και μεσαίων βιομηχανιών και τουριστικών επιχειρήσεων. **Ειδικότερα σημειώνουμε:**

- Τον συναλλαγματικό κίνδυνο των δανείων αυτών αναλαμβάνει το Ελληνικό δημόσιο.
- Τα δάνεια χορηγούνται σύμφωνα με τους όρους από τις νομισματικές αρχές για την χρηματοδότηση των αντιστοίχων επιχειρήσεων για πάγιες εγκαταστάσεις (π. χ. βιοτεχνικά). Τα επιμέρους επενδυτικά προγράμματα μετά την έγκρισή τους από την ΕΤΕΒΑ υποβάλλονται για έγκριση και στην ΕΤΕ.
- Τα κεφάλαια των συνολικών δανείων χωρίζονται σε επιχειρήσεις που χαρακτηρίζονται σαν ΜΜΕ. μετά κριτήρια της ΕΟΚ που είναι:
  - αναπόσβεστο πάγιο ενεργητικό μέχρι 75 εκ.
  - ύψος επενδυτικών προγραμμάτων 11-15 εκ.
  - μέγιστος αριθμός απασχολήσεως 500 άτομα.

γ) ΕΤΒΑ

Η Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως έχει συνομολογήσει 5 δάνεια ποσού 7 δισ. δρχ. Σχετικά με τους όρους των παρακάτω δανείων σημειώνουμε ότι ισχύει ό,τι και στην ΕΤΕΒΑ και ακόμα σαν πρόσθετη πληροφορία:

- Το επιτόκιο δανεισμού της ΕΤΒΑ είναι εκείνο της Ευραγοράς ανάλογα με τα νομίσματα που συμπεριλαμβάνονται στη δέσμη στην οποία θα πραγματοποιηθεί εκταμίευση του δανείου.
- Το συναλλαγματικό κίνδυνο αναλαμβάνει το Ελληνικό δημόσιο ως διαφοράς επιτοκίου.

2. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) δημιουργήθηκε το 1975, κυρίως σαν ένα όργανο ανακατανομής Κοινοτικών πόρων προς τις πτωχότερες περιοχές με ένα επιπλέον μηχανισμό συμπληρωματικών χρηματοδοτήσεων σε σχέση με τις εθνικές παρεμβάσεις και λιγότερο σαν η δημοσιονομική έκφραση μιας νέας κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής.

Επειδή αυτή η διάσταση του ΕΤΠΑ δεν είναι αρκετά σαφής, οι πολιτικοί και κοινωνικοοικονομικοί υπεύθυνοι σε πολλές περιφέρειες της Ευρώπης καθώς και οι αρχηγοί επιχειρήσεων εκφράσει την απογοήτευσή τους, όσον αφορά την χρησιμοποίηση των πιστώσεων του ΕΤΠΑ.

Όσον αφορά αποκλειστικά τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις τομείς της βιομηχανίας, της βιοτεχνίας και του Τουρισμού ιδίως:

- Χρηματοδοτεί τη μεταφορά τεχνολογίας, με τις ενισχύσεις για τη λειτουργία των οργανισμών συλλογής και διάδοσης πληροφοριών με την καινοτομία, στον τομέα των προϊόντων και των καθώς και για την πραγματοποίηση οικονομοτεχνική μελετών και σχεδίων εφαρμογής αυτών των καινοτομιών από επιχειρήσεις.
- Ενισχύσεις που προορίζονται για την αύξηση της αποτελεσματικών επιχειρήσεων, με την εξασφάλιση καλύτερης στις υπηρεσίες Συμβούλων διοίκησης και οργάνωσης επιχειρήσεων. Οι ενισχύσεις αυτές αφορούν τις δαπάνες των εταιρειών ή οργανισμών Συμβούλων επιχειρήσεων.

- Ενισχύσεις «εκκίνησης» για τη διευκόλυνση της δημιουργίας υπηρεσιών για περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες αφορούν ένα μέρος των δαπανών των σχετικών με τη λειτουργία των εν λόγω κοινών υπηρεσιών.
- Ενισχύσεις που αποσκοπούν στην καλύτερη εκμετάλλευση των περιφερειακών δυνατοτήτων στον τομέα του τουρισμού και οι αφορούν ένα μέρος των εξόδων λειτουργίας των οργανισμών προώθησης και συντονισμένης διαχείρισης των δωματίων.
- Ενέργειες που προορίζονται να ενθαρρύνουν τη δημιουργία και ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, διευκολύνοντας την πρόσβασή τους στην χρηματαγορά.

Τρόπος χρηματοδότησης των Μ.Μ.Ε. από τον ΕΤΠΑ

α) Για τις ενέργειες που απευθύνονται προς το οικονομικό περιβάλλον (έρευνες, ενισχύσεις, για τη δημιουργία και λειτουργία τοπικών και περιφερειακών οργανισμών εφαρμοσμένης έρευνας, χρηματοδότηση για τη μεταφορά τεχνολογίας μέσω της λειτουργίας οργανισμών, συλλογής και διάδοσης πληροφοριών σχετικά με τις καινοτομίες, τεχνικοοικονομικές μελέτες, μελέτες αγοράς, παροχή Συμβούλων στις ΜΜΕ, κοινές υπηρεσίες, ξενοδοχεία, πρόσβαση στη χρηματαγορά) ενισχύσεις μεταξύ 50% και 55% του ύψους της εθνικής χρηματοδότησης, ανά ενέργεια ή σύνολο ενεργειών που αποτελούν μέρος μιας προγραμματικής συμφωνίας.

β) Για τα έργα υποδομής το συνολικό ύψος της συμμετοχής του ΕΤΠΑ ανέρχεται κατά ανώτατο όριο στο 50% της ολικής δαπάνης, που αναλαμβάνεται από μια δημόσια αρχή ή άλλο υπεύθυνο φορέα που ενεργεί ως δημόσια αρχή για την πραγματοποίηση των έργων αυτών.

γ) Για τις επενδύσεις στον τομέα της βιομηχανίας, της βιοτεχνίας και των υπηρεσιών, το ύψος της συμμετοχής του ΕΤΠΑ δεν μπορεί να υπερβεί το 50% των ενισχύσεων που χορηγούνται για κάθε επένδυση από τις δημόσιες αρχές κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας για την παροχή ενισχύσεων για την περιφερειακή ανάπτυξη.

2.2.3 Ο Νόμος 1262/1982 “Για την παροχή κινήτρων ενισχύσεως της οικονομικής και περιφερειακής αναπτύξεως της χώρας”

Στο νόμο αυτό υπάγονται οι μεταποιητικές επιχειρήσεις όλων των κλάδων, οι γεωργικές υπό την ευρείαν έννοιαν επιχειρήσεις, οι μεταλλευτικές και εξορυκτικές επιχειρήσεις, κέντρα τεχνικής βιομηχανικής και βιοτεχνικής βοήθειας, που ιδρύονται από συνεταιρισμούς, επιμελητήρια, επαγγελματικές οργανώσεις, ΕΟΜΜΕΧ και ΕΛΚΕΠΑ, επιχειρήσεις συνεταιρισμών ή ΟΤΑ, επιχειρήσεις εξοικονομήσεως ενεργείας και παραγωγής ατμού, θερμού νερού ή εναερίου ενεργείας, ναυπηγοεπισκευαστικές και ναυτιλιακές επιχειρήσεις ευρείας λαϊκής βάσεως, επιχειρήσεις υγρών καυσίμων και υγραερίων, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κ.α.

Η χώρα κατανέμεται **σε 4 περιοχές**. Η **Α'** περιλαμβάνει το νομό Αττικής εκτός από της επαρχίας Κυθήρων, Λαυρεωτικής και Τροιζηνίας, το τμήμα του νομού Κορινθίας από τον Ισθμό μέχρι τα όρια με τον νομό Αττικής και τον νομό Θεσσαλονίκης εκτός από την επαρχία Λαγκαδά και το δυτικώς του Αξιού ποταμού τμήμα του νομού. Η περιοχή **Β'** περιλαμβάνει εκ του νομού Αττικής της επαρχίας Λαυρεωτικής και Τροιζηνίας, τον νομό Αχαΐας πλην της επαρχίας Καλαβρύτων, τους νομούς Βοιωτίας, Ηρακλείου, Θεσσαλονίκης (υπόλοιπο), Κορινθίας (υπόλοιπο), Λαρίσης, Μαγνησίας και τις πόλεις Ρόδου και Χαλκίδας. Η περιοχή **Δ'** περιλαμβάνει τους νομούς Λέσβου – Χίου – Σάμου – Δωδεκανήσου (πλην πόλης Ρόδου) – Έβρου – Ροδόπης – Ξάνθης και την ακριτική ζώνη βάθους 20 χιλιομέτρων από τα σύνορα (πλην νήσου Κερκύρας). Η περιοχή **Γ'** περιλαμβάνει ό,τι δεν αναφέρθη στις προηγούμενες περιοχές.

Τα παρεχόμενα κίνητρα είναι : Επιχορήγηση κεφαλαίου, **κρατική συμμετοχή στο εταιρικό κεφάλαιο**, επιδότηση επιτοκίου επενδυτικών δανείων, έκπτωση τμήματος των καθαρών κερδών από τον φόρο εισοδήματος, αυξημένοι συντελεστές αποσβέσεων.

Είναι δυνατή η παροχή επιχορηγήσεως κεφαλαίου, επιδοτήσεως επιτοκίου και αυξημένων συντελεστών αποσβέσεων ή αφορολογήτων εκπτώσεων κερδών και αυξημένων συντελεστών αποσβέσεων.

Αποτελεί επίσης θετικό μέτρο η σταθεροποίηση του συντελεστού φορολογίας για τις επιχειρήσεις που επενδύουν με κρατική επιδότηση (άρθρο 4[^]).

Η ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ είναι γενικευμένη στις επενδύσεις μέχρι 400 εκ. δρχ. Για το ποσόν πέραν των 400 εκ. δρχ. και μέχρι των 600 εκ. δρχ. το ήμισυ της κρατικής συμμετοχής αποτελεί επιχορήγηση και το άλλο ήμισυ απόκτηση μεριδίου στο εταιρικό κεφάλαιο. Η κρατική συμμετοχή στο πλέον των 600 εκ. δρχ. τμήμα της επενδύσεως μετατρέπεται εξ ολοκλήρου σε μερίδιο του εταιρικού κεφαλαίου. Επιτρέπεται η αποδοχή της κρατικής ενισχύσεως μόνον για το τμήμα των πρώτων 400 εκ. δρχ. της επενδύσεως.

Για την έγκριση της επιχορηγήσεως απαιτείται ίδια συμμετοχή στην επένδυση, συμπεριλαμβανομένης της αξίας του οικοπέδου, όχι μικρότερη του 35% του συνολικού προϋπολογισμού στην περιοχή Β', του 25% στην Γ' και του 15% στην Δ'.

Η ίδια συμμετοχή των συνεταιρισμών ορίζεται κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, χαμηλότερα και όχι κάτω του 10% στην Δ' περιοχή.

Το ύψος της επιχορηγήσεως ποικίλλει ανά περιοχή. Στην περιοχή Α' είναι μέχρι 30% μόνον για επενδύσεις σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος, την μετεγκατάσταση επιχειρήσεων υψηλής οχλήσεως, την υποκατάσταση του πετρελαίου ή της ηλεκτρικής ενεργείας, την ίδρυση ή την επέκταση εργαστηρίων εφηρμοσμένης βιομηχανικής ή ενεργειακής ή μεταλλευτικής ερεύνης και την εξαιρετικώς προηγμένη τεχνολογία. Για την περιοχή Β' η επιχορήγηση καλύπτει από το 10 μέχρι 25% της επενδύσεως, για την περιοχή Γ" από 15 μέχρι 40% και για την περιοχή Δ' από 20%, ή 35% για τις ειδικές ζώνες, μέχρι 50%.

Το ύψος της επιχορηγήσεως προσδιορίζεται ύστερα από έλεγχο και αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια σε συνδυασμό με τα κριτήρια της γενικότερης αναπτυξιακής πολιτικής της Κυβερνήσεως, το εθνικό οικονομικό κοινωνικό συμφέρον, το είδος του φορέα , συνεταιρισμός, ΟΤΑ κ.ά.)

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΤΟ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ μεταβιβάζεται σε Τράπεζες Επενδύσεων

Το ποσοστό ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ είναι ίσον προς το ποσοστό επιχορηγήσεως του κεφαλαίου που ενεκρίθη και παρέχεται για τα 3 πρώτα έτη εξυπηρετήσεως του δανείου, εκτός από την περιοχή Δ ' , για την οποία επεκτείνεται στα

6 έτη. Η επιδότηση επιτοκίου χορηγείται εναλλακτικώς προς το καθεστώς των αφορολογήτων εκπτώσεων.

Επιτρέπονται τα ακόλουθα όρια ΕΚΠΤΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ, εκφραζόμενα ως ετήσιο ποσοστό επί του ποσού επενδύσεως και με αντίστοιχο κατά περιοχή ανώτερο όριο επί του συνόλου των ετησίων κερδών:

Περιοχή	Αφορολόγητα κέρδη % της αξίας επενδύσεως	Αφορολόγητα κέρδη % των ετησίων κερδών
Α´	-	-
Β´	40%	60%
Γ´	55%	75%
Δ´	70%	90%

Τα αφορολόγητα κέρδη πρέπει να προέρχονται από τη νέα επένδυση και όχι από το σύνολο της επιχειρήσεως. Αν τα κέρδη μιας χρήσεως δεν επαρκούν, το ακάλυπτο δικαίωμα μεταφέρεται σε επόμενες χρήσεις. Τα αφορολόγητα κέρδη εμφανίζονται σε ειδικό αποθεματικό. Τα ευεργέτημα αυτό ισχύει μόνον για το μέχρι 400 εκ. δρχ. τμήμα της επενδύσεως. Δεν είναι δε δυνατή η ταυτόχρονη εφαρμογή του με την επιδότηση επιτοκίου. Σε περίπτωση παραβιάσεων των διατάξεων του νόμου επιβάλλεται φορολογία στα αφορολόγητα κέρδη.

ΟΙ ΑΥΞΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ισχύουν μέχρι πέρατος του 1992. Οι αυξημένοι συντελεστές, που εφαρμόζονται αναλόγως προς τις απασχολούμενες βάρδιες ανά περιοχή, έχουν ως εξής:

Περιοχή	α´ βάρδια	β´ βάρδια	γ´ βάρδια
Α´	-0	20%	40%
Β´	20%	40%	80%
Γ´	35%	70%	120%
Δ´	50%	100%	150%

Προϋπόθεση εφαρμογής των ανωτέρω συντελεστών είναι η απασχόληση κατά την β' βάρδια αριθμού εργατών ίσου τουλάχιστον προς το 50% της α' βάρδιας ή απασχόληση στην δεύτερη και τρίτη μαζί αριθμού ίσου προς τα 4/5 της πρώτης βάρδιας. Ευνόητο πως δεν υπολογίζεται απόσβεση επί του τμήματος κεφαλαίου που επιχορηγείται από το Δημόσιο.

2.2.4 Ο Νόμος 1892/1990 “Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη”

Ο νόμος διατηρεί την διαίρεση της χώρας σε 4 περιοχές με το ίδιο περιεχόμενο, όπως ο Ν 1262 / 1982. Εξάιρεση αποτελεί η ένταξη του νόμου Μεσσηνίας από την Γ' στην Δ' περιοχή λόγω ζημιών από σεισμούς (§ 3 άρθρο 3 Ν 1682/1987).

Οι ενισχύσεις του νόμου είναι πάλι 4 ειδών:

Επιχορήγηση κεφαλαίου – Επιδότηση επιτοκίου – Αφορολόγητες εκπτώσεις – Αυξημένες αποσβέσεις.

Η ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ παρέχεται για παραγωγικές επενδύσεις ή τμήμα του ύψους μέχρι 2,5 δις. δρχ. Τα ποσοστά ίδιας συμμετοχής και επιχορηγήσεως κατά περιοχή συνοψίζονται στην συνέχεια:

<u>Περιοχή</u>	<u>% ίδιας συμμετοχής</u>	<u>% επιχορ/σεως λοιπών επιχειρήσεων</u>	<u>%επιχορη/σεως ειδικών επενδύσεων</u>
Α´	-	15%	40%
Β´	40%	25%	40%
Γ´	35%	35%	45%
Δ´	25%	45%	55%
Θράκη	15%	50%	
ΒΙ.ΠΕ.Δ´ (+5%)		52%	
ΒΙ.ΠΕ.Θράκης (+7%)			

Θεωρούνται ειδικές οι επενδύσεις προστασίας του περιβάλλοντος, ενεργειακού χαρακτήρα, ιδρύσεως ή επεκτάσεως εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής ή ενεργειακής ή μεταλλευτικής ερευνής, επιχειρήσεων παραγωγής προϊόντων εξαιρετικώς

προηγμένης τεχνολογίας, ειδικών ιδρυμάτων και εργαστηρίων ταχυρρυθμού αναπροσαρμογής για την απασχόληση ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Η ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ είναι ίση προς το ποσοστό επιχορηγήσεως κεφαλαίου και παρέχεται κατά τα τρία πρώτα έτη εξυπηρετήσεως των δανείων που έχουν συναφθεί για επενδύσεις στις περιοχές Β' και Γ'. Στην περιοχή Δ' και για ειδικές επενδύσεις η επιδότηση επιτοκίου παρέχεται επί 6 έτη, ενώ για την Θράκη ειδικότερα επεκτείνεται μέχρι 10 έτη. Η επιδότηση επιτοκίου δεν χορηγείται ταυτοχρόνως προς το καθεστώς προς το καθεστώς των αφορολογητών εκπτώσεων.

Η ΕΚΠΤΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ των φορολογήσιμων καθαρών κερδών ανέρχεται σε μεταβαλλόμενο, αναλόγως προς την περιοχή, ποσοστό της αξίας επενδύσεως και δεν μπορεί κατ' έτος να υπερβαίνει ένα ποσοστό των καθαρών κερδών, όπως φαίνεται στην συνέχεια, για όλες τις επιχειρήσεις, πλην των ξενοδοχειακών, τουριστικών κ.λ.π. (μικρότερα κατά 20 μονάδες τα 3 πρώτα ποσοστά της β' στήλης):

<u>Περιοχή</u>	<u>Συνολική έκπτωση κερδών από φόρους ως % της αξίας επενδ.</u>	<u>% ετησίων κερδών μέχρι το οποίο φθάνει η ετήσια απαλλ. φόρων</u>
A	-	-
B	60%	60%
Γ	75%	75%
Δ	90%	90%
Θράκη	100%	100%

Ο νόμος θέτει ορισμένες προϋποθέσεις για την φοροαπαλλαγή των κερδών και προβλέπει καταβολή του φόρου, αν συμβούν κάποιες πρόωρες μεταβολές στην επιχείρηση.

Η φορολογική έκπτωση των καθαρών κερδών εφαρμόζεται κατ' στην περίπτωση επενδύσεων με χρηματοδοτική μίσθωση (leasing). Ο νόμος προβλέπει και πρόσθετα ποσοστά φοροαπαλλαγής κερδών (αυξημένα κατά 5 μονάδες στις εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις) για την δημιουργία ειδικού αποθεματικού νέων

επενδύσεων. Ειδική πρόβλεψη φοροαπαλλαγής του 25% των κερδών κατά τις χρήσεις 1990 – 93 γίνεται και για τις εμπορικές επιχειρήσεις.

ΟΙ ΑΥΞΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ του Ν 1982 / 1990 είναι του ίδιου ύψους με εκείνες του Ν 1262/1982.

2.2.5 Ο Νόμος 2601/1998 “Ενισχύσεις ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας”

Ο σκοπός του νόμου. Κατά το άρθρο 1 σκοπός του νόμου είναι η ανάπτυξη των ιδιωτικών επενδύσεων στην Ελλάδα και μέσω αυτών:

- Η συμβολή στην επίτευξη των στόχων της περιφερειακής αναπτύξεως,
- Η αύξηση των θέσεων απασχολήσεως,
- Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων,
- Η αναδιάρθρωση τομέων και κλάδων της παραγωγής,
- Η αξιοποίηση επιχειρηματικών ευκαιριών στον ελληνικό και τον ευρύτερο διεθνή χώρο
- Η συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση ενεργείας.

Τα είδη των παρεχομένων ενισχύσεων. Ο νόμος προβλέπει τα ακόλουθα είδη παρεχομένων ενισχύσεων :

- Επιχορήγηση κεφαλαίου.
- Επιδότηση τμήματος των καταβαλλομένων τόκων μακροπροθέσμων επενδυτικών δανείων, διάρκειας 4 τουλάχιστον ετών.
- Επιδότηση τμήματος των καταβαλλομένων δόσεων χρηματοδοτικής μισθώσεως, που συνάπτεται για την απόκτηση της χρήσεως καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
- Φορολογική απαλλαγή στον σχηματισμό αποθεματικού ίσου ύψους ή τμήματος της αξίας της ενισχυμένης επενδύσεως ή συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως κατά την διάρκεια της πρώτης δεκαετίας μετά την πραγματοποίηση της επενδύσεως.
- Ειδικά κίνητρα για πολύ σημαντικές βιομηχανικές, μεταλλευτικές και τουριστικές επενδύσεις, ύψους άνω των 25 δισ. δρχ.

Κατάταξη των επενδυτικών φορέων σε δύο ομάδες. Οι υποψήφιοι επενδυτές (εταιρείες ή ατομικοί επιχειρηματίες) διακρίνονται σε

- **Νέους**, όταν η αίτηση ενισχύσεως επενδύσεως υποβάλλεται πριν παρέλθει πενταετία από την σύσταση της εταιρείας ή την έναρξη του επιτηδεύματος ατομικού επιχειρηματία, και
  - **Παλαιούς**, όταν η αίτηση ενισχύσεως επενδύσεως υποβάλλεται μετά την πάροδο πενταετίας από την σύσταση της εταιρείας ή την έναρξη του επιτηδεύματος.
- Εξομοιώνεται με παλαιόν επενδυτή η επιχείρηση που προήλθεν από συγχώνευση ή απορρόφηση, υπό την προϋπόθεση ότι ένα από τα συστατικά στοιχεία της συνεπλήρωσε πενταετή λειτουργία.

Στους νέους φορείς επενδύσεων παρέχονται εναλλακτικώς:

- Επιχορήγηση κεφαλαίου και επιδότηση τόκων ή /και επιδότηση χρηματοδοτικής μισθώσεως.
- Φορολογική απαλλαγή και επιδότηση τόκων.

Στους παλαιούς φορείς παρέχονται μόνον οι ενισχύσεις της φορολογικής απαλλαγής και της επιδοτήσεως τόκων.

Για αρκετές ειδικές κατηγορίες επενδύσεων υπάρχουν ιδιαίτερες διατάξεις ενισχύσεων.

Καθορισμός ποσοστών παρεχομένων ενισχύσεων. Πλην ορισμένων εξαιρέσεων τα ποσοστά ενισχύσεων, που παρέχονται εναλλακτικώς στους **νέους φορείς**, περιέχονται στους ακόλουθους πίνακες 3I και 3II.

Πίνακας 3I, II: Ποσοστά εναλλακτικής ενισχύσεως νέων φορέων κατά περιοχή

Περιοχή	Ποσοστό επιχορηγήσεως επί της ενισχυομένης δαπάνης	Ποσοστό επιδοτήσεως των τόκων των επενδυτικών δανείων της ενισχυομένης επενδύσεως	Ποσοστό επιδοτήσεως της χρηματοδοτικής μισθώσεως
Δ'	40%	40%	40%
Γ'	30%	30%	30%
Β'	15%	15%	15%

Πίνακας 3II

Περιοχή	Ποσοστόν επιχορηγήσεως των τόκων των επενδυτικών δανείων της ενισχυομένης επενδύσεως	Ποσοστόν φορολογικής απαλλαγής(αφορολόγητο αποθεματικό) επί της αξίας της ενισχυομένης επενδύσεως ή και επί του συνολικού μισθώματος της χρηματοδοτικής μισθώσεως εξοπλισμού
Δ'	40%	40%
Γ	30%	30%
Β'	15%	15%

Το μέγιστο, λοιπόν, ποσοστόν ενισχύσεως ανέρχεται σε 40% για την Δ' περιοχή, μειώνεται κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες στην περιοχή Γ και καταλήγει στο 15% για την περιοχή Β. Προφανώς, ουδεμία ενίσχυση χορηγείται στους νέους ή στους παλαιούς φορείς για επενδύσεις εντός της περιοχής Α'.

Στους παλαιούς φορείς χορηγείται ποσοστιαία επιδότηση των τόκων των επενδυτικών δανείων και φορολογική απαλλαγή στην δημιουργία αποθεματικού, στα ίδια ποσοστά κατά περιοχή, όπως και στους νέους φορείς.

Πίνακας 4: Ποσοστά ενισχύσεως παλαιών φορέων κατά περιοχή

Περιοχή	Ποσοστό επιδοτήσεως των τόκων των επενδυτικών δανείων της ενισχυμένης επενδύσεως	Ποσοστό φορολογικής απαλλαγής (αφορολόγητο αποθεματικό) επί της αξίας της ενισχυμένης επενδύσεως ή και επί του συνολικού μισθώματος της χρηματοδοτικής μισθώσεως εξοπλισμού
Δ´	40%	100%
Γ´	30%	70%
Β´	15%	40%

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

- **LEASING**
- **FACTORING**

3.1 LEASING

3.1.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΟΡΟΥ LEASING

Κατά το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του '40 δημιουργήθηκαν οι πρώτες εταιρείες Leasing στις Ηνωμένες Πολιτείες. Βέβαια, και νωρίτερα ενοικιάζονταν διάφορα μέσα μεταφοράς (βαγόνια, ρυμουλκά, δεξαμενές, καμιόνια, πλοία), ή διάφορα υλικά μέσα (λογιστικές μηχανές, υπολογιστές, κ.λ.π.), αλλά οι εκμισθωτικοί οργανισμοί ήταν απλά παραρτήματα ή υπομονάδες μεγάλων παραγωγικών επιχειρήσεων. Το σύστημα leasing μπορεί να εμφανίστηκε στις ΗΠΑ και την Αγγλία τον 19^ο αιώνα, αναπτύχθηκε όμως κυρίως μετά το 1960.

Ο όρος leasing⁵ ή χρηματοδοτική μίσθωση⁶ (X/M), όπως αποδόθηκε στην ελληνική, είναι σύμβαση βάσει της οποίας μια επιχείρηση ή ένας επαγγελματίας έναντι καταβολής περιοδικής αμοιβής (μισθώματα) στους εκμισθωτές, μισθώνει ένα πράγμα (συνήθως κεφαλαιουχικό εξοπλισμό) για επαγγελματική χρήση, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, μετά τη λήξη του οποίου ο εκμισθωτής μπορεί να ανανεώσει τη μίσθωση, ή να αγοράσει το πράγμα έναντι τμήματος (συνήθως συμβολικό), ή να το επιστρέψει στον εκμισθωτή.

---

⁵ Στην αγγλική γλώσσα το ουσιαστικό Lease σημαίνει συμ μέσω του οποίου ο ιδιοκτήτης ενός κτήματος, κτιρίου ή άλλου πράγματος, αποκαλούμενος landlord ή lessor , παρέχει την χρήση και την κατοχή για ορισμένη διάρκεια και έναντι ορισμένου χρηματικού ποσού σε τρίτο πρόσωπο, αποκαλούμενο tenant ή lessee. Το μεταβατικό ρήμα lease (συνώνυμα το let, to rent) σημαίνει μισθώνω και εκμισθώνω.

Η μετοχή ενεστώτα Leasing χρησιμοποιείται και στην θέση των ουσιαστικών μίσθωση- εκμίσθωση. Είναι διαδεδομένη η χρήση των όρων capital lease και financial lease για την χρηματοδοτική μίσθωση και operating ή renting lease για την κοινή, παραδοσιακή μίσθωση. Στην περίπτωση των ακινήτων χρησιμοποιείται ο όρος real estate leasing.

(Δασκάλου, 1999)

⁶ Το ρήμα μισθώ (-ω) και μισθώνω σημαίνει χρησιμοποιώ υπάλληλον ή εργάτην επί μισθώ και χρησιμοποιώ ένα αλλότριο πράγμα επί χρήμασιν (άλλως ενοικιάζω). Παράγωγα του ρήματος είναι ο μισθωτής, τρια = ο χρήστης του αλλότριου πράγματος επί χρήμασιν, η μίσθωση = η πράξη της χρήσεως αλλοτρίου πράγματος επί χρήμασι, το μίσθωμα = το καταβαλλόμενο στον ιδιοκτήτη χρηματικό αντάλλαγμα για την χρήση του πράγματος, το μίσθιον = το κινητόν ή ακίνητο, το οποίον αποτελεί αντικείμενο μισθώσεως κ.ο.κ.

Το ρήμα εκμισθώ (-ω) και εκμισθώνω σημαίνει διαθέτω ιδιόκτητο πράγμα εις άλλον προς χρήση επί χρήμασιν (άλλως ενοικιάζω).

(Δασκάλου, 1999)

Η X/M είναι μια μορφή χρηματοδότησης εναλλακτική και συμπληρωματική του παραδοσιακού δανεισμού. Συνδυάζει τα χαρακτηριστικά του τραπεζικού δανεισμού και της μίσθωσης κεφαλαιούχων αγαθών.

Με τη μέθοδο της X/M, η εταιρεία Leasing(εκμισθώτρια) αγοράζει τον εξοπλισμό με χρηματοδότηση από τράπεζες ή θυγατρικές εταιρείες τραπεζών για λογαριασμό του μισθωτή, ο οποίος καθορίζει το είδος και τις προδιαγραφές του εξοπλισμού.

Η εταιρεία Leasing έχει την νομική κυριότητα του εξοπλισμού μέχρι τη λήξη της σύμβασης.

Στη X/M μπορεί να συμμετέχει και τρίτο πρόσωπο, ο κατασκευαστής – προμηθευτής. Αυτός κατασκευάζει τον εξοπλισμό και τον πουλάει στο εκμισθωτή (εταιρεία Leasing), ο οποίος στη συνέχεια εκμισθώνει στον μισθωτή(χρήστη).

Με τη X/M δίδεται ακόμη η δυνατότητα στον μισθωτή να αγοράσει τον εξοπλισμό με τη λήξη της σύμβασης ή και πριν τη λήξη αυτής.

Συγκεκριμένα, ο μισθωτής με τη λήξη της σύμβασης όπως ήδη αναφέραμε μπορεί:

- Να αγοράσει τον εξοπλισμό, συνήθως στο κόστος της υπολειμματικής αξίας του.
- Να ανανεώσει τη σύμβαση για μια ακόμη χρονική περίοδο με νέους ή τους ίδιους όρους.
- Να διακόψει τη συνεργασία με τον εκμισθωτή επιστρέφοντας τον εξοπλισμό.

Οι εταιρείες Leasing δεν προμηθεύουν απλώς κάποια μηχανήματα με περιοδική καταβολή μισθωμάτων, αλλά προσφέρουν διάφορες τεχνικές υπηρεσίες, συντήρηση και επισκευή του μισθωμένου εξοπλισμού, τα έξοδα, όμως, βαρύνουν το μισθωτή.

Οι όροι των συμβάσεων, τα μισθώματα, η χρονική διάρκεια της μίσθωσης, οι εναλλακτικές λύσεις κ.λ.π. είναι πάντα διαπραγματεύσιμα και προσαρμόζονται σύμφωνα με τις ανάγκες του μισθωτή (χρήστη).

Η X/M διαφέρει από χώρα σε χώρα, γιατί διαφέρουν οι νομικές, φορολογικές, λογιστικές συνθήκες που την καθιστούν άλλοτε αποτελεσματικότερη και άλλοτε λιγότερο αποτελεσματική.

3.1.2 ΤΟΜΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

Η μέθοδος της X/M έχει χρησιμοποιηθεί σχεδόν σε όλους τους τομείς της βιομηχανίας, του εμπορίου και των υπηρεσιών.

Τα πάγια στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη μέθοδο της X/M μπορούν γενικά να ταξινομηθούν στις παρακάτω κατηγορίες:

- α) Στα κινητά πάγια στοιχεία
- β) Στα ακίνητα πάγια στοιχεία
- γ) Στα εμπεμπηγμένα (κυρίως μηχανήματα)
- δ) Στα άλλα πάγια στοιχεία

α) Κινητά πάγια στοιχεία

Στα κινητά πάγια στοιχεία που αναφέρονται με τον όρο «μηχανολογικός εξοπλισμός» εντάσσονται κυρίως τα εξής:

- Κινητά μηχανήματα βιομηχανικών μονάδων
- Εργαλεία κάθε είδους
- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και μηχανές γραφείων
- Γεωργικά, οικοδομικά, οδοποιητικά, πυροσβεστικά μηχανήματα
- Εξοπλισμός ξενοδοχείων και εργαστηριακός εξοπλισμός νοσοκομείων
- Κλωστοϋφαντουργικά μηχανήματα (πλεκτικής, ραπτικής και κοπτικές μηχανές)
- Μέσα μαζικής μεταφοράς (αεροπλάνα, λεωφορεία, επιβατικά, αυτοκίνητα, σιδηροδρομικό υλικό)

β) Ακίνητα πάγια στοιχεία

- Γη (οικόπεδα, εκτάσεις για καλλιέργεια)
- Γήπεδα και κτίρια κάθε είδους
- Βιομηχανικές και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις
- Θερμοκηπιακές μονάδες
- Συσκευαστήρια, αποθήκες

γ) Εμπεμπηγμένα πάγια στοιχεία

Εμπεμπηγμένα θεωρούνται γενικά όλα τα μηχανήματα που είναι εμπεμπηγμένα στο έδαφος.

Αυτά τα μηχανήματα δεν ανήκουν στην κατηγορία των ακινήτων, ούτε των κινητών.

Δ) Άλλα πάγια στοιχεία

Σ' αυτή την κατηγορία ανήκουν, προφανώς όσα δεν εντάσσονται σε καμία από τις παραπάνω κατηγορίες όπως π.χ.:

- Τα πλοία, τα οποία μέχρι ενός μεγέθους θεωρούνται κινητά, από κάποιο μέγεθος και πάνω θεωρούνται ακίνητα.
- Τα αεροπλάνα, όπως και τα πλοία, θεωρούνται κινητά και ακίνητα ανάλογα με το μέγεθος.

Η Χ/Μ διακρίνεται, ανάλογα με την εφαρμογή της, σε χρηματοδοτική μίσθωση βιομηχανικού, αγροτικού, εμπορικού και διεθνούς τομέα.

3.1.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

3.1.3.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

Υπάρχουν δυο βασικές κατηγορίες Χ/Μ, με κύρια χαρακτηριστικά την κυριότητα του πράγματος, τη μίσθωση και τη χρηματοδότηση.

Οι δυο αυτές βασικές κατηγορίες της Χ/Μ είναι οι εξής:

α) Η λειτουργική μίσθωση (operating leasing).

Σ' αυτή την μορφή leasing τα κεφαλαιουχικά αγαθά που μισθώνονται χαρακτηρίζονται από την ιδιότητα ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαδοχικά από περισσότερους χρήστες όπως για παράδειγμα, τα μηχανήματα δομικών έργων. Ο μισθωτής μισθώνει το αγαθό για ένα χρονικό διάστημα, το χρησιμοποιεί πληρώνοντας κάποιο μίσθωμα και στο τέλος της μίσθωσης το επιστρέφει στον εκμισθωτή.

Σε αυτή τη μορφή leasing ο εκμισθωτής, που συχνά είναι ο ίδιος κ κατασκευαστής του αγαθού, αναλαμβάνει να παρέχει τεχνική συντήρηση καθώς και να πραγματοποιεί τις τυχόν αναγκαίες επισκευές.

Η διάρκεια της σύμβασης είναι μικρή και μπορεί μετά από σύντομη προειδοποίηση να ανανεωθεί ή να ακυρωθεί.

Τέλος, ο εκμισθωτής αναλαμβάνει τον οικονομικό κίνδυνο για την καλή λειτουργία ή αποζημίωση του αγαθού.

β) Η χρηματοδοτική μίσθωση (Financial Leasing)

Η χρηματοδοτική μίσθωση (X/M), αντίθετα με τη λειτουργική μίσθωση, είναι μια μορφή χρηματοδότησης που συνδυάζει τον τραπεζικό δανεισμό και τη μίσθωση κεφαλαιουχικού εξοπλισμού.

Το αντικείμενο της X/M αφορά μηχανήματα κ.λ.π., που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άλλους μισθωτές (όπως π.χ. τα παραγωγικά μηχανήματα) και των οποίων η αξία, στο σύνολό της ή περίπου, πρέπει να αποσβεσθεί στη διάρκεια του συμβολαίου της X/M.

Ο εκμισθωτής μπορεί να παρέχει υπηρεσίες συντήρησης και ασφάλισης για τα πάγια στοιχεία του εξοπλισμού, μπορεί όμως και όχι. Ο μισθωτής έχει την υποχρέωση της συντήρησης και της επισκευής του μισθίου.

Υπάρχουν σημαντικές διαφορές στις δύο μορφές leasing, οι οποίες φαίνονται συνοπτικά στον παρακάτω πίνακα.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ
Πλήρης εξόφληση της αξίας του μισθίου από έναν συγκεκριμένο μισθωτή.	Εξόφληση του μισθίου αξίας μέσω πολλαπλών εκμισθώσεων σε πολλούς μισθωτές.
Ο μισθωτής έχει την ευθύνη για τα έξοδα συντήρησης, ασφάλισης του μίσθιου κ.λ.π.	Ο εκμισθωτής έχει την ευθύνη για τα έξοδα συντήρησης, ασφάλισης του μισθίου κ.λ.π.
Ο μισθωτής έχει τον οικονομικό κίνδυνο.	Ο εκμισθωτής έχει τον οικονομικό κίνδυνο.

3.1.3.2 ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

Υπάρχουν διάφορες μορφές X/M, οι βασικότερες των οποίων είναι οι εξής:

1) Άμεση μίσθωση (direct leasing)

Στην περίπτωση αυτή, υπάρχει διμερής σχέση, δηλαδή έχουμε τον εκμισθωτή, που είναι και ο κατασκευαστής του παγίου στοιχείου και τον μισθωτή (χρήστη). Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί η σχέση να είναι τριμερής, δηλαδή να έχουμε τον εκμισθωτή – κατασκευαστή του παγίου στοιχείου, την εταιρεία leasing που είναι ελεγχόμενη από τον κατασκευαστή και τον μισθωτή.

Στην χρηματοδοτική μίσθωση (X/M) επίσης η σχέση είναι τριμερής και έχουμε τον εκμισθωτή – κατασκευαστή του παγίου στοιχείου, την εταιρεία Leasing η οποία

είναι ανεξάρτητη και μη ελεγχόμενη από τον εκμισθωτή – κατασκευαστή και τον μισθωτή (χρήστη).

Τα κύρια χαρακτηριστικά της άμεσης μίσθωσης είναι τα εξής:

- Η τυποποίηση του μισθωμένου παγίου στοιχείου.
- Η σύντομη χρονική διάρκεια της μίσθωσης (συνήθως 12 μήνες).
- Η μίσθωση μπορεί να διακοπεί με μια απλή προειδοποίηση του μισθωτή πριν από τη λήξη της ημερομηνίας της σύμβασης.
- Ο εκμισθωτής συνήθως αναλαμβάνει την συντήρηση των παγίων στοιχείων που δεν θεωρούνται ειδικής τεχνολογίας, όπως ηλεκτρονικών υπολογιστών, μηχανών γραφείου κ.λ.π.
- Ο μισθωτής συνήθως αναλαμβάνει την συντήρηση των παγίων στοιχείων που δεν θεωρούνται ειδική τεχνολογίας όπως π.χ. φορτηγά αυτοκίνητα, αγροτικά μηχανήματα κ.α.

Για να χαρακτηριστεί μια μίσθωση «άμεση» πρέπει να υπερισχύει ο «εμπορικός» χαρακτήρας έναντι της χρηματοδοτικής πλευράς.

Πολλές εταιρείες κάνουν άμεση μίσθωση, όπως π.χ. η IBM στον τομέα των ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Η άμεση μίσθωση, γενικά, χρησιμοποιείται από μεγάλες επιχειρήσεις παραγωγής βιομηχανικών προϊόντων για την προώθηση των πωλήσεων τους και τις χρηματοδοτικές ρυθμίσεις αναλαμβάνει μια εταιρία άμεσα ελεγχόμενη (συνήθως θυγατρική) από την κατασκευάστρια εταιρία.

2) Πώληση – επανεκμίσθωση (sale and lease back)

Ο χρήστης κατασκευάζει ή αγοράζει το πράγμα και στην συνέχεια το πωλεί στην εταιρεία εκμίσθωσης, από την οποία το ενοικιάζει. Αυτός ο τρόπος επιλέγεται για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών ρευστότητας εκ μέρους του ενοικιαστή. Σημειώνεται ότι αντικείμενο της μισθώσεως δύνανται να είναι και μετοχές εταιρειών, με την προοπτική να περιέλθουν στην ιδιοκτησία του μισθωτή.

3) Συμμετοχική ή εξισορροπητική μίσθωση (leveraged leasing)

Η συμμετοχική χρηματοδότηση μίσθωση εφαρμόζεται συνήθως σε πάγια στοιχεία μεγάλης αξίας (όπως π.χ. τρέινα, αεροπλάνα κ.λ.π.) και περιλαμβάνει συνήθως τέσσερα μέρη:

- τον μισθωτή (χρήστη)
- τον εκμισθωτή (εταιρία leasing)
- τον κατασκευαστή ή προμηθευτή του παγίου στοιχείου και
- την τράπεζα ή άλλο χρηματοδοτικό οργανισμό

Η τράπεζα ή ο χρηματοδοτικός οργανισμός χρηματοδοτεί με μακροπρόθεσμο δανεισμό τον εκμισθωτή (εταιρία leasing) με εγγύηση το σύνολο των μισθωμάτων που θα λάβει από τον εκμισθωτή.

Στη συμμετοχική χρηματοδοτική μίσθωση μπορεί να συμμετέχουν παραπάνω από τέσσερα μέρη με ανάλογη συμμετοχή.

Για πρώτη φορά η Συμμετοχική Χρηματοδοτική Μίσθωση χρησιμοποιήθηκε το 1963 από την United States Leasing International για σιδηροδρόμους και κατόπιν για αεροπορική εταιρία.

4) Πρόγραμμα μίσθωση – πώληση (vent or lease program).

Είναι μια μέθοδος προώθησης των πωλήσεων από τους κατασκευαστές ή προμηθευτές και αντιπροσώπους εξοπλισμού.

Συγκεκριμένα, ο κατασκευαστής ή αντιπρόσωπος του εξοπλισμού υπογράφει μια σύμβαση – πλαίσιο με μια εταιρία Leasing και, στη συνέχεια, φέρνει πελάτες στην εταιρία αυτή, η οποία με τη σειρά της εκμισθώνει τον εξοπλισμό στον μισθωτή (πελάτη) με μακροχρόνια σύμβαση.

Η εταιρία Leasing (εκμισθωτής) πληρώνει τον κατασκευαστή – προμηθευτή – πωλητή και αναλαμβάνει την υποχρέωση να εισπράξει τα μισθώματα από τον μισθωτή.

Η εταιρία Leasing μπορεί να παρέχει στον κατασκευαστή – αντιπρόσωπο- πωλητή και υπηρεσίες σε αντικείμενα του marketing (π.χ. προώθηση, διαφήμιση κ.λ.π.).

5) Μίσθωση κατά παραγγελία (custom lease).

Στην περίπτωση αυτή, η σύμβαση X/M προσαρμόζεται στις ειδικές ανάγκες του μισθωτή. Π.χ. γίνεται ρύθμιση των μισθωμάτων του μισθωτή ανάλογα με την οικονομική του δυνατότητα.

6) Ειδική μορφή μίσθωσης(master lease line)

Εδώ ο μισθωτής συνάπτει ναι σύμβαση – πλαίσιο με τον εκμισθωτή (εταιρεία Leasing), η οποία επιτρέπει στον μισθωτή να αποκτά τον εξοπλισμό σταδιακά χωρίς να έχει την υποχρέωση να συνάπτει νέα σύμβαση για κάθε στάδιο ή είδος εξοπλισμού.

7) Διεθνής ή διασυνοριακή μίσθωση (off – short ή cross – border leasing)

Η περίπτωση αυτή διαφοροποιείται έναντι των προηγουμένων κατά το στοιχείο της πληρωμής των μισθωμάτων σε συνάλλαγμα, γεγονός που περικλείει πρόσθετους κινδύνους. Πρόκειται για διαρκώς επεκτεινόμενη περίπτωση συναλλαγών, όταν διαφοροποιείται το κόστος χρήματος από χώρα σε χώρα. Στην Ιταλία ισχύει ειδικός νόμος(N 227/1997) για την χρηματοδότηση του εξαγωγικού leasing και έτσι προωθούνται οι εξαγωγές ιταλικών προϊόντων προς αναπτυσσόμενες κυρίως χώρες.

8) Ειδικότερες μορφές Leasing

Εκτός από τις παραπάνω μορφές leasing, οι σύγχρονες συνθήκες επέβαλαν την ανάπτυξη νεότερων και ειδικότερων μορφών leasing που προσφέρονται και στην ελληνική αγορά.

Οι κυριότερες από τις σύγχρονες μορφές Leasing είναι οι εξής:

- 1) Χρηματοδοτική μίσθωση με ρήτρα συναλλάγματος (currency lease)
- 2) Χρηματοδοτική μίσθωση με δικαίωμα σύνδεσης σε οποιοδήποτε νόμισμα (swap based lease- swap). Η συγκεκριμένη περίπτωση αποτελεί διαφοροποίηση των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων μερών ως προς το νόμισμα της σύμβασης.
- 3) Κοινοπρακτική χρηματοδοτική μίσθωση (sundication leasing), όταν αναλαμβάνεται από κοινοπραξίες εταιριών leasing.
- 4) Χρηματοδοτική μίσθωση μέσω ομολογιακού δανείου(lease bond), όταν το ομολογιακό δάνειο εξυπηρετεί το Leasing.

3.1.4 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

- α) Το κυριότερο πλεονέκτημα της Χ/Μ είναι η εξασφάλιση της χρηματοδότησεως κατά 100% του καινούργιου εξοπλισμού, χωρίς να απαιτείται πάντοτε η ίδια συμμετοχή, όπως συμβαίνει κατά τον τραπεζικό δανεισμό. Έτσι, τα υφιστάμενα στην επιχείρηση ίδια κεφάλαια δύνανται ν' αξιοποιηθούν σε επικουρικές επενδύσεις, π.χ. έρευνα νέων προϊόντων, έρευνα αγοράς, με αποτέλεσμα την περαιτέρω βελτίωση της παραγωγικότητας και την ανάπτυξη της επιχειρήσεως.
- β) Συμβάλλει στην ταχύτερη ανανέωση και εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού των μονάδων (επιχειρήσεων, επαγγελμάτων) και συνεπώς στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τους.
- γ) Ο μακροχρόνιος χαρακτήρας του leasing δίνει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις (εμπορικές και βιομηχανικές) να πραγματοποιούν σημαντικού ύψους επενδύσεις χωρίς να διαθέτουν ίδια κεφάλαια ή να καταφεύγουν στο μακροπρόθεσμο δανεισμό. Αυτό, βέβαια, συμβάλλει και στην βελτίωση των δεικτών «ρευστότητας» και «δανειακής επιβάρυνσης» (σχέση ιδίων προς ξένα κεφάλαια) της επιχείρησης.
- δ) Η ευχέρεια που έχει μια επιχείρηση να επιλέξει σε συνεργασία με την εταιρία leasing, το χρόνο διάρκειας της σύμβασης με την οποία θα μισθώνει το εξοπλισμό της, δημιουργεί σημαντικά πλεονεκτήματα για τον προγραμματισμό της επενδυτικής πολιτικής.
- ε) Η ευελιξία στο μάρκετινγκ των εταιριών leasing και η ταχύτητα αντιμετώπισης των αιτημάτων των πελατών, χωρίς τους παραδοσιακούς τραπεζικούς όρους χρηματοδότησης(υποθήκες, προσημειώσεις κ.λ.π), καθιστούν το leasing ένα σημαντικό χρηματοδοτικό μέσο για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων. Δεδομένου ότι, οι εταιρείες Leasing προσβλέπουν κυρίως στην αξία και την αποδοτικότητα κάθε νέας επένδυσης και όχι στην προσωπική περιουσιακή κατάσταση του φορέα της, ανέπτυξαν μια νέα αντίληψη, στην χώρα μας, για την αξιολόγηση των επενδύσεων, που απέχει σημαντικά από το συνηθισμένο τραπεζικό

τρόπο αξιολόγησης όπου βαρύνουσα σημασία έχει η προσωπική περιουσία του φορέα.

Έτσι είναι σε θέση να χρηματοδοτούν νέες επενδυτικές πρωτοβουλίες στις οποίες ο παραδοσιακός τραπεζικός τομέας, αδυνατεί να ανταποκριθεί πλήρως.

στ) Το Leasing, με την ευελιξία που το χαρακτηρίζει, προσφέρεται για ιδανική προσαρμογή στην μοναδικότητα κάθε επενδυτικής πρότασης. Είναι δυνατό π.χ. να συμφωνηθούν κυμαινόμενα μισθώματα, που θα ανταποκρίνονται σε ιδιαιτερότητες ή ετεροχρονισμούς των εισπράξεων και πληρωμών της επιχείρησης π.χ. εποχικότητα.

ζ) Η X/M προστατεύει τον μισθωτή από την αύξηση του πληθωρισμού καθώς τα μισθώματα συμφωνούνται στην αρχή της σύμβασης και παραμένουν σταθερά μέχρι την λήξη της και, έτσι, δεν επηρεάζονται από μελλοντική αύξηση του πληθωρισμού.

η) Η X/M, επίσης προστατεύει τον μισθωτή από την απαξίωση των παγίων στοιχείων που σταδιακά με την πάροδο του χρόνου μειώνεται ή αξία τους (όπως π.χ. μηχανολογικός εξοπλισμός).

Συμφέρει, συνεπώς, στον μισθωτή να έχει στην ιδιοκτησία του περιουσιακά στοιχεία που με την πάροδο του χρόνου αυξάνεται η αξία τους (όπως π.χ. οικόπεδα, κτίρια) και να μισθώνει μέσω X/M αυτά που απαξιώνονται.

θ) Η διαδικασία απόκτησης του εξοπλισμού μέσω Leasing είναι η απλούστερη, ταχύτερη και λιγότερο δαπανηρή από τη διαδικασία του μακροπρόθεσμου δανεισμού. Δεν χρειάζονται, στις περισσότερες περιπτώσεις, πρόσθετες εξασφαλίσεις (όπως προσημειώσεις, υποθήκες κ.λ.π.), ενώ εφαρμόζονται μειωμένα «δικαιώματα», όταν αυτό χρειαστεί.

Οι συμβάσεις του leasing απαλλάσσονται από τις γνωστές επιβαρύνσεις των δανειακών συμβάσεων, όπως χαρτόσημο κ.λ.π.

ι) Ο μισθωτής απολαμβάνει ορισμένες φορολογικές απαλλαγές και οφέλη από αναπτυξιακούς νόμους. Συγκεκριμένα, τα μισθώματα εκπίπτουν εξολοκλήρου από τα έσοδα του μισθωτή εξασφαλίζοντας έτσι μια αυξανόμενη φορολογική ωφέλεια σε σύγκριση π.χ. με την τοκοχρεολυτική δόση του μακροπρόθεσμου δανεισμού, όπου μόνο ο τόκος εκπίπτει.

Επίσης τα πλεονεκτήματα – κίνητρα που εξασφαλίζει ο επενδυτής μέσω του Ν. 1829/90 δεν θίγονται από την πραγματοποίηση της επένδυσης μέσω Leasing.

ια) Ορισμένα οφέλη – πλεονεκτήματα που έχουν θεσπιστεί υπέρ του θεσμού του Leasing συνήθως μετακυλίνουν υπέρ του μισθωτή.

ιβ) Ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για να πραγματοποιήσουν παραγωγικές επενδύσεις και εκσυγχρονισμό.

Η Χ/Μ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για πάγια στοιχεία σχετικά μικρής αξίας, όπου η προσφυγή στον δανεισμό είναι ανέφικτη ή ασύμφορη.

Οι τράπεζες, συνήθως, είναι απρόθυμες να χορηγούν μικρά δάνεια για πάγιες εγκαταστάσεις, γιατί η επεξεργασία ενός τέτοιου δανείου και γενικά η διαδικασία του ελέγχου τίτλων και εγγραφής υποθήκης ή προσημειώσεων απαιτεί πολύ χρόνο και υψηλό κόστος.

Συνεπώς η Χ/Μ ταιριάζει απόλυτα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αποτελούν την πλειονότητα των επιχειρήσεων στην Ελλάδα και έχουν ανάγκη εκσυγχρονισμού και επέκταση των παραγωγικών εγκαταστάσεών τους.

ιγ) Από την πλευρά των κατασκευαστών κεφαλαιουχικού εξοπλισμού που είναι δεκτικός σε μίσθωση, δίνεται η δυνατότητα μέσω leasing, αντί να πουλούν «με πίστωση» τα προϊόντα τους και ως εκ τούτου να καταφεύγουν σε δανεισμό σημαντικών ποσών για κεφάλαιο κίνησης, να πουλούν «μετρητοίς», αποφεύγοντας έτσι, σημαντικά χρηματοοικονομικά έξοδα.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ.

Τα κυριότερα μειονεκτήματα της Χ/Μ είναι τα εξής:

α) Το υψηλό ονομαστικό κόστος της χρηματοδότησης μέσω leasing συγκριτικά με τις άλλες μορφές χρηματοδότησης.

Οι εταιρείες leasing, όμως, υποστηρίζουν ότι, αν στο ονομαστικό επιτόκιο του τραπεζικού δανεισμού προστεθούν το κόστος της ασφάλειας, οι προμήθειες, το κόστος των εγγυήσεων (υποθήκες, χαρτόσημα, έρευνα τίτλων κ.λ.π.) και παράλληλα, ληφθούν υπόψη οι διάφορες φοροαπαλλαγές της χρηματοδότησης μέσω leasing, τότε μια σύγκριση θα δείξει ότι το κόστος της χρηματοδότησης μέσω leasing είναι χαμηλότερο του κόστους τραπεζικού δανεισμού.

- β) Σε πολλές περιπτώσεις, οι εταιρείες Leasing με τη διατήρηση της νομικής κυριότητας του εξοπλισμού και για την παρακολούθηση της τύχης του παρεμβαίνουν σε οικονομικά και διαχειριστικά θέματα της μισθώτριας εταιρείας.
- γ) Ο μισθωτής χάνει την υπολειμματική αξία του εξοπλισμού, καθώς όταν λήξει η σύμβαση πρέπει να επιτρέψει τον εξοπλισμό ή να κάνει νέες διαπραγματεύσεις. Η X/M, λόγω του σχετικά υψηλού κόστους είναι κατάλληλη για μεσομακροπρόθεσμες και όχι βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις.
- δ) Όταν ένα μεγάλο μέρος του εξοπλισμού της μισθώτριας επιχείρησης στηρίζεται στη X/M τότε, παρά την βελτίωση του δείκτη «δανειακής επιβάρυνσης» (σχέση ιδίων προς ξένα κεφάλαια), μπορεί να εκδηλωθεί δισταγμός εκ μέρους των τραπεζών για χρηματοδότηση της επιχείρησης και επί πλέον ο εξοπλισμός αυτός δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εμπράγματα ασφάλεια σε περίπτωση δανεισμού.

Γενικά, μπορούμε να πούμε ότι, τα πλεονεκτήματα του θεσμού της X/M αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα, τόσο σε επίπεδο επιχειρήσεων όσο και σε επίπεδο εθνικής οικονομίας. Συνεπώς, η X/M είναι μια εναλλακτική και συμπληρωματική μορφή χρηματοδότησης και καλύπτει χρηματοδοτικές ανάγκες εκεί που δεν μπορεί να καλύψει ο παραδοσιακός δανεισμός.

3.1.5 ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΟΥ LEASING

Για την εθνική οικονομία, τα κυριότερα πλεονεκτήματα του θεσμού της X/M είναι τα εξής:

- Διευρύνει τους ισχύοντες πιστοδοτικούς θεσμούς.
- Προωθεί τις επενδύσεις σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό και επομένως αυξάνει στην παραγωγική δυνατότητα της οικονομίας.
- Διευκολύνει τη βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου της οικονομίας.
- Μέσω των σχέσεων και ανταγωνισμού που θα αναπτυχθούν σταδιακά με τους προμηθευτές εξοπλισμού, συντελεί στη μείωση των τιμών των κεφαλαιουχικών αγαθών.

- Βελτιώνει το επιχειρηματικό κλίμα.
- Μειώνει τη χρονική υστέρηση μεταξύ λήψης και υλοποίησης της επενδυτικής απόφασης.
- Συντελεί στη διεθνοποίηση της οικονομίας.
- Συντελεί στη δημιουργία εξειδικευμένων τραπεζικών υπηρεσιών.

3.1.6 Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Νομοθεσία και εταιρείες leasing στην Ελλάδα.

Ο θεσμός της X/M εισήχθη στην Ελλάδα με τον Ν. 1665/1986, ο οποίος ορίζει ότι κάθε κινητό πράγμα που προορίζεται για επαγγελματική χρήση, μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο X/M.

Με τον Ν. 1995/1991, ο θεσμός της X/M επεκτάθηκε και στα φορτηγά αυτοκίνητα πάση χρήσεως. Με τον Ν. 2367/1995, ο θεσμός επεκτείνεται και στα ακίνητα για επαγγελματική χρήση.

Στην έννοια των κινητών πραγμάτων περιλαμβάνονται τα αεροσκάφη και εξαιρούνται τα πλοία και τα πλωτά ναυπηγήματα, ενώ από τα ακίνητα εξαιρούνται τα οικόπεδα.

Η σχετική σύμβαση της X/M καθώς και κάθε τροποποίηση της, καταρτίζεται υποχρεωτικά, στην περίπτωση ακινήτων, με συμβολαιογραφικό έγγραφο, στις δε άλλες περιπτώσεις με ιδιωτικό έγγραφο. Οι συμβάσεις αυτές εγγράφονται στα βιβλία μεταγραφών της περιφέρειας του μισθωμένου ακινήτου και στα μητρώα αεροσκαφών, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τις μεταβιβάσεις ακινήτων και αεροσκαφών αντίστοιχα.

Οι εταιρείες Leasing επωφελούνται από τους αναπτυξιακούς νόμους κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο που θα επωφελείτο ο μισθωτής εάν είχε αγοράσει το μίσθιο.

Η χρονική διάρκεια της X/M (με τους νόμους 1665/86 και 2367/95) είναι πάντοτε ορισμένη και δεν μπορεί να συμφωνηθεί μικρότερη από τρία έτη για τα κινητά, πέντε (5)

έτη για τα αεροσκάφη και δέκα (10) έτη για τα ακίνητα. Αν συμφωνηθεί μικρότερη, ισχύει για την παραπάνω καθορισμένη ελάχιστη διάρκεια.

Μερικές από τις πρώτες εταιρείες leasing στη χώρα μας, με τη χρονολογική σειρά ίδρυσής τους, είναι:

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	ΧΡΟΝ/ΓΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ
1.ALPHA LEASING	Άλφα Τράπεζα Πίστως 50% Λοιπό μέτοχοι 50%	Αύγουστος 1981
2. ETBA Leasing	Κύριος μέτοχος η ETBA	1987
3.Citi Leasing	Εξ ολοκλήρου θυγατρική της Citi Bank	Σεπτέμβριος 1987
4.Εμπορική Leasing	Λειτουργήσε σαν Joint- venture Κοινοπ/ξία της Banque National de Paris και της Εμπορικής Τράπεζας από το 1990 μέχρι το 1993. σήμερα η Εμπορική Τράπεζα κατέχει το 100% των μετοχών	Μάρτιος 1990
5. Εθνική Leasing	ETE 50% Credit Lyonnais (είναι μέλος ενός δικτύου 26 εταιρειών Leasing, οι οποίες είναι διασπαρμένες στις κύριες χρηματοπ/κές αγορές Ευρώπης ΗΠΑ και Ασίας	Δεκέμβριος 1990
6. ATE Leasing	ATE 100%	Απρίλιος 1991
7. Ergo Leasing	Βασικός μέτοχος είναι η τράπεζα Εργασίας	Ιούνιος 1991
8. ABN-AMRO Leasing	ABN- AMRO BANK	1991
9. Πειραιώς Leasing	Κύριος μέτοχος είναι η Τράπεζα Πειραιώς	Ιανουάριος 1993
10. Ιονική Leasing	Ιονική Τράπεζα 100%	Ιούνιος 1993

Ο θεσμός της X/M βρίσκεται σε δυναμική ανάπτυξη και οι προοπτικές της είναι ευοίωνες για τη χώρα μας. Τέλος, τα επιτόκια με βάση τα οποία υπολογίζονται τα μισθώματα δεν είναι σταθερά, αλλά αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τις συνθήκες της αγοράς και τη γενικότερη διαμόρφωση των επιτοκίων.

3.2 FACTORING

3.2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΕΜΦΑΝΙΣΣΕΩΣ ΤΟΥ FACTORING ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΣ

Η ετυμολογία της λέξεως factoring υποδηλώνει την μακροχρόνια ιστορία του όρου, αφού από την αρχαιότητα υπήρχαν στις ακτές της Μεσογείου Θαλλάσσης έμποροι, αποκαλούμενοι factors, οι οποίοι, ως ενδιάμεσοι, επωλούσαν προϊόντα για λογαριασμό άλλων. Με την αποικιακή εξάπλωση του XVIου και XVIIου αιώνα οι factors αποτέλεσαν την βάση για την ανάπτυξη του εμπορίου μεταξύ Ευρώπης και νέων εδαφών. Στο Λονδίνο από τον XVIIο αιώνα δρα ο οίκος των πρακτόρων (House of factors), όπου κατέληγαν τα εισαγόμενα από τις αποικίες προϊόντα και εν συνεχεία προωθούντο στην κατανάλωση. Το πρώτο νομοθετικό κείμενο της Αγγλίας για τους factors έγινε το 1823 (factors Acts). Έλαβε δε η πρακτόρευση στις ΗΠΑ αγγλικών εμπορευμάτων και κυρίως υφασμάτων, μεγάλες διαστάσεις κατά την πολυετή εκμετάλλευση της βορειοαμερικανικής αγοράς κατ' αποκλειστικότητα από τους άγγλους. Οι πράκτορες παρελάμβαναν τα αγγλικά προϊόντα στις ακτές και τα προωθούσαν στα καταναλωτικά κέντρα, εγγυώμενοι την εξόφληση στους προμηθευτές ή ακόμη και διενεργούντες την προεξόφληση.

Μετά την ανεξαρτησία της Βορείου Αμερικής και τις προσπάθειες αναπτύξεως της εγχωρίου βιομηχανίας, αξιοποιήθηκε η εμπειρία της παλαιάς εμπορικής πρακτικής και εξελίχθηκε σε ενισχυτικό εργαλείο των εξαγωγών. Στις αρχές της δεκαετίας του 1960 οι αμερικάνοι factors διέσχισαν τον Ατλαντικό Ωκεανό για να προωθήσουν τις πωλήσεις αμερικανικών προϊόντων στην Ευρώπη, ενθαρρυνόμενοι από ειδικό κυβερνητικό πρόγραμμα ασφαλίσεως των εξαγωγών. Έτσι ιδρύθηκε στην Ελβετία από την First National Bank of Boston ο όμιλος “International factors” και το σύγχρονο factoring εδραιώθηκε στην γηραιά ήπειρο.

Το σύγχρονο Factoring⁷, είναι ένα σύνθετο, ευέλικτο και υψηλής τεχνολογίας χρηματοπιστωτικό εργαλείο, που απευθύνεται κυρίως στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

---

⁷ Το αγγλικό μεταβατικό ρήμα factor και η μετοχή ενεστώτος factoring, όπως και το ουσιαστικό the factor, προέρχονται από το λατινικό ρήμα facere (στην ιταλική Fare). (Δασκάλου, 1999)

Ένας πλήρης ορισμός του factoring «full service factoring» είναι ο εξής: το factoring είναι μια συμβατική σχέση στα πλαίσια της οποίας μια εταιρία factoring (συνήθως τράπεζα) «αγοράζει το σύνολο ή το μεγαλύτερο μέρος των απαιτήσεων του πελάτη της – πωλητή (factoree), που προέρχονται σ' αυτόν ορισμένες υπηρεσίες όπως:

- Χορήγηση προκαταβολών
- Κάλυψη πιστωτικού κινδύνου (σε περίπτωση οικονομικής αδυναμίας και αφερεγγυότητας του πελάτη του πωλητή)
- Διαχείριση των εκχωρουμένων απαιτήσεων, δηλαδή έλεγχο φερεγγυότητας αγοραστών, λογιστική παρακολούθηση, είσπραξη απαιτήσεων κ.λ.π.

Από τον ορισμό αυτό προκύπτει ότι το factoring, στην πλήρη μορφή του «full service factoring» παρέχει μια δέσμη υπηρεσιών από χρηματοδότηση και ασφάλιση πιστωτικού κινδύνου μέχρι και παροχή υπηρεσιών (λογιστική παρακολούθηση και διαχείριση των απαιτήσεων κ.λ.π.) και καλύπτει, πράγματι, ένα ευρύ φάσμα αναγκών του πελάτη.

3.2.2 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ FACTORING

Τα βασικά στοιχεία του χρηματοπιστωτικού αυτού εργαλείου που το διαφοροποιούν από τις γνωστές παρεμφερείς τραπεζικές εργασίες (προεξόφληση και είσπραξη συναλλαγματικών, φορτωτικών κ.λ.π.) είναι τα εξής:

- α) Ο πελάτης εκχωρεί στην εταιρεία factoring, κατά κανόνα, το σύνολο των απαιτήσεων ή ένα αυστηρά οριοθετημένο μέρος αυτών.
- β) Το factoring αποτελεί μια δέσμη υπηρεσιών που καλύπτει ένα ευρύ φάσμα αναγκών του πελάτη.

Ο πελάτης όπως θα δούμε παρακάτω, έχει την ευχέρεια να επιλέξει εκείνες τις υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ειδικότερες ανάγκες του.

- γ) Στην περίπτωση του γνησίου factoring, ο factor, αναλαμβάνει, μέσα σε ορισμένα όρια και ορισμένες προϋποθέσεις, το λεγόμενο πιστωτικό κίνδυνο. Δηλαδή, εάν ο οφειλέτης (αγοραστής του εμπορεύματος ή της υπηρεσίας) δεν είναι σε θέση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, ο factor δεν ζητεί από τον πελάτη του- πωλητή την

επιστροφή της προκαταβολής που τυχόν έχει χορηγήσει σ' αυτόν, αλλά παραιτείται του δικαιώματος, αναγωγής κατ' αυτού (χρηματοδότηση χωρίς δικαίωμα αναγωγής).

3.2.3 ΕΙΔΗ FACTORING

Το factoring προσφέρεται σε διαφόρους συνδυασμούς παρεχομένων υπηρεσιών από τις εξειδικευμένες εταιρείες, για να προσελκύσει μεγάλο εύρος πελατείας. Διακρίνουμε διάφορα είδη factoring, τα βασικότερα των οποίων είναι τα εξής:

i. Πλήρες ή γνήσιο factoring

Στην σύμβαση περιλαμβάνεται το τρίπτυχο παρεχομένων υπηρεσιών: χρηματοδότηση – ασφάλιση – διαχείριση.

ii. Εγχώριο (domestic) factoring.

Το εγχώριο factoring αφορά την εσωτερική αγορά μιας χώρας. Δηλαδή την ανάληψη της ευθύνης της είσπραξης των τιμολογίων που αφορούν τις πωλήσεις προϊόντων ή υπηρεσιών που πραγματοποιούνται στο εσωτερικό μιας χώρας. Εκτός από την είσπραξη και προεξόφληση των τιμολογίων μπορεί να γίνει και χρηματοδότηση, λογιστική παρακολούθηση των πωλήσεων, διαχείριση των χρηματοοικονομικών της επιχείρησης, μηχανογράφηση, κ.λ.π. ανάλογα με τις ανάγκες και την επιλογή των συγκεκριμένων υπηρεσιών από τον πελάτη.

iii. Διεθνές ή εξαγωγικό (International ή export) factoring.

Το διεθνές factoring αφορά κυρίως τον τομέα των εξαγωγών και εισαγωγών (Export και Import factoring). Δηλαδή, την ανάληψη της ευθύνης της είσπραξης και προεξόφλησης της απαίτησης των τιμολογίων που αφορούν πωλήσεις προϊόντων στο εξωτερικό (εξαγωγές) ή εισαγωγές.

Το διεθνές factoring μπορεί να καλύπτει και τις άλλες υπηρεσίες, που αναφέραμε παραπάνω, όπως π.χ. την λογιστική παρακολούθηση των πωλήσεων, την οργάνωση των εργασιών του προμηθευτή κ.α.

Τις προϋποθέσεις ασκήσεως του διεθνούς factoring καθορίζει η Σύμβαση της Οττάβας, της 28^{ης} Μαΐου 1988, η οποία αποτελεί προϊόν πολυετών προσπαθειών του Διεθνούς Ινστιτούτου για την Ενοποίηση του Ιδιωτικού Δικαίου (UNIDROIT).

iv . Factoring με δικαίωμα αναγωγής.

Το factoring με δικαίωμα αναγωγής είναι μια πλήρης μορφή factoring που παρέχει χρηματοδότηση, λογιστική παρακολούθηση, είσπραξη των απαιτήσεων, αλλά όχι κάλυψη του ενδεχομένου κινδύνου από αδυναμία πληρωμής του πελάτη. Η σύμβαση factoring ορίζει ότι ο factor έχει το δικαίωμα να επανεκχωρήσει την απαίτηση στον προμηθευτή σε περίπτωση που δεν εισπραχθεί εντός του ορισμένου χρονικού διαστήματος, συνήθως 1-2 μήνες από την ημερομηνία κατά την οποία η απαίτηση γίνεται ληξιπρόθεσμη. Μπορεί να σημειωθεί εδώ μια ειδική περίπτωση κατά την οποία ο προμηθευτής έχει ανάγκη να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες του factor για την είσπραξη δύσκολων απαιτήσεων του. Συνήθως αυτό γίνεται χωρίς την παροχή χρηματοδότησης από τον factor για αυτού του τύπου τις απαιτήσεις.

v. Factoring χωρίς χρηματοδότηση (maturity factoring)

Στην περίπτωση αυτή, παρέχονται όλες οι υπηρεσίες από την χρηματοδότηση. Ο πελάτης που επιλέγει αυτό το είδος factoring ενδιαφέρεται κυρίως για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου και την ανάληψη της διαχείρισης των απαιτήσεων από τον factor π.χ. είσπραξη τιμολογίων, λογιστική παρακολούθηση κ.λ.π.

vi. Factoring μόνο για χρηματοδότηση (bulk factoring)

Η μόνη υπηρεσία που παρέχεται στον πελάτη είναι η χρηματοδότηση μέχρι το ύψος των εισπρακτέων τιμολογίων, χωρίς την ανάληψη από τον factor του πιστωτικού κινδύνου σε περίπτωση μη πληρωμής των τιμολογίων από τον πελάτη του προμηθευτή. Κατ' ουσία είναι μια μορφή χρηματοδότησης με ενέχυρο τα τιμολόγια που εκχωρήθηκαν για είσπραξη.

vii. Εμπιστευτικό ή εμπιστευτικό factoring.

- Εμπιστευτικό (Disclosed Factoring).

Εδώ ο προμηθευτής εκχωρεί τις απαιτήσεις του στον factor με την συμφωνία ότι η εκχώρηση αυτή να μη γνωστοποιηθεί στον πελάτη (του προμηθευτή). Διατηρείται δηλαδή μυστική. Η συμφωνία αυτή γίνεται συνήθως για να προστατευθεί ο factor από πελάτες που έχουν υψηλό «ρίσκο».

- Μη εμπιστευτικό (Undisclosed) factoring

Στην περίπτωση αυτή, ο πελάτης (του προμηθευτή) γνωρίζει τη συμφωνία που έχει γίνει μεταξύ του προμηθευτή και του Factor. Οι δυο συμβαλλόμενοι ενημερώνουν τον πελάτη τους.

3.2.4 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ FACTORING

Οι κυριότερες υπηρεσίες που παρέχει το factoring, όπως αναφέραμε παραπάνω, είναι η χρηματοδότηση, η ασφαλιστική κάλυψη και η διαχείριση των απαιτήσεων.

A)Χρηματοδότηση

Η κυριότερη και συνηθέστερη υπηρεσία του factoring είναι η χρηματοδότηση, δηλαδή η αντιμετώπιση του προβλήματος ρευστότητας του πελάτη.

Η χρηματοδότηση αυτή, έχει συνήθως τη μορφή της χορήγησης προκαταβολών του πελάτη- πωλητή (τιμολόγια, συναλλαγματικές, μεταχρονολογούμενες επιταγές, γραμμάτια σε διαταγή) σε ποσοστό συνήθως, 75%-90%.

Στην πράξη, η διαδικασία της χρηματοδότησης γίνεται ως εξής:

Ο πελάτης – πωλητής (εμπορική ή βιομηχανική εταιρεία παραδίδει στην εταιρεία Factoring, σε χρονικά διαστήματα που έχουν συμφωνηθεί (π.χ. κάθε 15 ημέρες), συγκεντρωτικό πίνακα των απαιτήσεων του έναντι τρίτων που προκύπτει από τιμολόγια που εκδόθηκαν.

Η τράπεζα (factor), όταν πάρει αυτόν τον πίνακα κάνει ορισμένους ελέγχους και επαληθεύσεις και προσδιορίζει ποια τιμολόγια του πελάτη της (πωλητή) δέχεται και ποια απορρίπτει. Από το συλλογικό ποσό που προκύπτει από τα τιμολόγια που εγκρίθηκαν και δέχεται η τράπεζα (factor)να αγοράσει, αφαιρείται το κόστος του factoring και το υπόλοιπο προκαταβάλλεται στον πελάτη της – πωλητή (factoree).

Στο κόστος του factoring περιλαμβάνονται:

- ο τόκος των προκαταβολών που δίνει η εταιρεία factoring (factor) στον πελάτη της (factoree) για τις απαιτήσεις του δευτέρου έναντι τρίτων (προμηθευτών του πελάτη), τις οποίες η εταιρεία factoring θα εισπράξει σε μεταγενέστερο χρόνο. Και
- η προμήθεια της εταιρείας factoring ενοποιείται σε ένα ποσοστό, στο οποίο συγχωνεύεται ο τόκος και η προμήθεια της εταιρείας factoring και που ενδέχεται να είναι αρκετά υψηλό, π.χ. 4%, γιατί υπολογίζεται και ο κίνδυνος της τυχόν ζημιάς.

B) Ασφαλιστική κάλυψη

Οι αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις ή εκείνες που δεν διαθέτουν καλώς οργανωμένη εμπορική υπηρεσία, δεν έχουν την δυνατότητα αξιολογήσεως της φερεγγυότητας των νέων πελατών τους και ενδείκνυται να επιζητούν την κάλυψη στις εταιρείες factoring. Αυτές διαθέτουν και δίκτυα πληροφόρησης (ανταποδοτική συνεργασία) και συστήματα αξιολογήσεως.

Οι αναλαμβανόμενες προς είσπραξη απαιτήσεις πρέπει να μην είναι αμφισβητήσιμες (π.χ. αποστολή ελαττωματικού προϊόντος). Προηγείται βεβαίως συνεργασία μεταξύ εκχωρήτριας και factor και τίθενται διάφοροι όροι, ώστε να περιορίζεται στο ελάχιστον ο κίνδυνος μη πληρωμής. Άλλωστε και ο factor είναι επιχείρηση, που επιδιώκει τα κέρδη και όχι τις δικαστικές εμπλοκές. Ο factor σαφώς δεν είναι ασφαλιστική εταιρεία και κατά κανόνα δεν αναλαμβάνει τον πολιτικό κίνδυνο των χωρών. Εκτελεί την μεσολαβητική εργασία του με πνεύμα συμφιλιωτικό έναντι των συναλλασσομένων και υποδεικνύει συνεργασίες αποδοτικές.

Κατά κανόνα η ασφαλιστική κάλυψη συμφωνείται άνευ δικαιώματος αναγωγής(ανέκκλητη).

Η κάλυψη του κινδύνου της αφερεγγυότητας των πελατών αυξάνει με την κυριαρχία του οξύτατου ανταγωνισμού της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας.

Γ) Διαχείριση απαιτήσεων.

Στην διαχείριση των απαιτήσεων παρέχονται οι παρακάτω υπηρεσίες:

- Λογιστική παρακολούθηση των πωλήσεων
- Διαχείριση των λογαριασμών είσπραξης των απαιτήσεων (τιμολόγια) κ.λ.π.

3.2.5 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ FACTORING

Τα πλεονεκτήματα του factoring πηγάζουν από την παροχήν υπηρεσιών στους τρεις προαναφερθέντες τομείς, της χρηματοδοτήσεως, της ασφαλίσεως και της διαχειρίσεως των απαιτήσεων.

- α) Το factoring αποτελεί μια εναλλακτική και συμπληρωματική μορφή χρηματοδότησης που διευρύνει την πιστοληπτική ικανότητα του εκχωρητή – προμηθευτή.
- β) Ενισχύει χρηματοδοτικά και διευκολύνει την ρευστότητα των μικρομεσαίων και εξαγωγικών επιχειρήσεων και συμβάλλει στην αύξηση των πωλήσεων και συνεπώς, και των κερδών τους.
- γ) Παρέχει ασφαλιστική κάλυψη των απαιτήσεων. Με την ανάθεση των εισπράξεων των απαιτήσεων στην εταιρεία – factoring, ο προμηθευτής εκχωρητής απαλλάσσεται από τον κίνδυνο της αφερεγγυότητας των πελατών του και περιορίζει τις προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις.
- δ) Συμβάλλει στην ορθολογικότερη χρηματοοικονομική διαχείριση των επιχειρήσεων που δεν διαθέτουν οργανωμένα λογιστήρια και νομικά τμήματα.
- ε) Παρέχει καλύτερο δίκτυο πληροφόρησης και είναι, συνεπώς, ευκολότερο να ελέγχεται ο πελάτης του προμηθευτή (και σε συνεργασία με τους άλλους factor) και να αξιολογείται η φερεγγυότητα του.
- στ) Χρηματοδοτεί με βάση την ποιότητα των προϊόντων που ικανοποιούν τους πελάτες και όχι με την οικονομική επιφάνεια της εταιρείας. Αυτό βοηθάει εταιρείες με καλής ποιότητας προϊόντα, άλλα με χρηματοδοτικά προβλήματα να ενισχύονται με το factoring.
- ζ) Περιορίζει τον συναλλαγματικό κίνδυνο στην περίπτωση του εξαγωγικού factoring. Η χρηματοδότηση γίνεται σε ευρώ και ανέρχεται συνήθως στο 0% της απαίτησης με συνέπεια ο συναλλαγματικός κίνδυνος του εξαγωγέα να περιορίζεται στο υπόλοιπο 20% της απαίτησης.

Ως μειονεκτήματα αναφέρονται :

- α) το υψηλό φαινομενικό κόστος. Αν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις είχαν την δυνατότητα να εκτιμήσουν το κόστος όλων των χρονοτριβών και δαπανών τους εκτός του καθαρώς παραγωγικού έργου της ειδικότητάς τους, τότε θ' αναθεωρούσαν την άποψη περί του απαγορευτικού κόστους του factoring. Άρα, το πραγματικό κόστος του factoring πρέπει να εκτιμηθεί, αφού αφαιρεθούν οι πραγματοποιήσιμες μέσω αυτού οικονομίες.
- β) Η μη συμπλήρωση του απαιτούμενου κατώτατου ορίου κύκλου εργασιών για την σύναψη συμβάσεως factoring. Η δυσκολία αυτή θα ηδύνατο ν' αντιμετωπιστεί δια της δημιουργίας κλαδικών συνεταιρισμών και της μέσω αυτών εφαρμογής του factoring. Ίσως η υπηρεσία του factoring θα πρέπει να ενταχθεί στους νόμους των αναπτυξιακών κινήτρων για την υποστήριξη των ΜΜΕ.

3.2.6 TO FACTORING ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Για πρώτη φορά ο θεσμός του factoring εισήχθη στην Ελλάδα το 1990, με τον Ν. 1905/1990. («σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων», όπως αποδόθηκε τελικά, κατά τρόπο περιγραφικό, ο όρος «factoring» στην ελληνική γλώσσα). Με την ψήφιση του Ν. 1905/1990 καθιερώνονται, συνεπώς, και στην χώρα μας ο σύγχρονος χρηματοδοτικός θεσμός του factoring.

Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να ασκηθούν μόνο από τράπεζες και ανώνυμες εταιρείες που έχουν ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο το $\frac{1}{4}$ (25%) του απαιτούμενου για την ίδρυση τραπεζικής εταιρίας και πρέπει να καταβληθεί σε μετρητά, (νόμος 2232/1994 που τροποποίησε τον Ν. 1905/1990, ο οποίος προέβλεπε ότι το κεφάλαιο των παραπάνω εταιρειών δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 50% του κεφαλαίου που κατ' ελάχιστον απαιτείται για τη σύσταση ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας, δηλαδή δύο δις. δραχμές).

Ο θεσμός του factoring στην Ελλάδα βελτιώθηκε περαιτέρω με τον Ν. 2367/1995 «Νέοι χρηματοπιστωτικοί θεσμοί και άλλες διατάξεις».

Συγκεκριμένα:

Στο άρθρο 1 του Ν. 1905 διευκρινίσθηκε ότι οι συμβάσεις «factoring» αφορούν και σε απαιτήσεις που προέρχονται από κάθε μορφής διασυνοριακή άσκηση επιχειρηματικής δράσης και όχι μόνο από εισαγωγές ή και εξαγωγές προϊόντων, όπως άφηνε να εννοηθεί η αρχική διάταξη.

Οι μετοχές των ανωνύμων εταιριών factoring είναι ονομαστικές. Η μεταβίβαση τους για οποιαδήποτε νομική αιτία, με εξαίρεση την κληρονομική διαδοχή και τη γονική παροχή, χωρίς προηγούμενη άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος, είναι άκυρη, εάν με τη μεταβίβαση ο αποκτών συγκεντρώνει μετοχές που αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο του 10% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.

Ο έλεγχος των εταιριών αυτών διεξάγεται από ορκωτούς ελεγκτές.

Τέλος, αναπτύσσεται και ο θεσμός του Interfactoring που αποτελεί μεσολάβησης στο factoring που γίνεται σε ξένες χώρες. Ορισμένες τράπεζες έχουν υπογράψει συμβάσεις συνεργασίας μεσολάβησης (Interfactor Agreements) με factors ξένων χωρών, δηλ. με ξένες τράπεζες, όπως, η Dresdner Bank Γερμανίας, η Midland Αγγλίας, η San Paolo di Torino της Ιταλίας και η Bank of New York των ΗΠΑ. Έχουν συναφθεί επίσης συμβάσεις συνεργασίας με έλληνες εξαγωγείς για την ανάληψη του Interfactoring με ξένες τράπεζες, που αποτελούν factors των ξένων επιχειρήσεων οι οποίες εισάγουν στις χώρες τους εμπορεύματα που εξάγουν σ' αυτές έλληνες εξαγωγείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ:

- **ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.**
- **ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Έχει ήδη αναφερθεί ότι ένα μεγάλο μέρος της χρηματοδότησης των Μ.Μ.Ε., καλύπτεται από τις τράπεζες. Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιάσουμε, όσο το δυνατόν καλύτερα, μέσω μιας έρευνας που διεξάγαμε σε δύο ελληνικές τράπεζες (Εθνική Τράπεζα και Τράπεζα Πειραιώς) τα κριτήρια αξιολόγησής τους για τη δανειοδότηση των Μ.Μ.Ε. καθώς επίσης και ένα πανόραμα προϊόντων (δάνεια) τα οποία χρησιμοποιούνται για πάγια, για μηχανολογικό εξοπλισμό και για το κεφάλαιο κίνησης των Μ.Μ.Ε.

4.1 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

Σύμφωνα με την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος τα κριτήρια αξιολόγησης για τη δανειοδότηση των Μ.Μ.Ε. διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες:

α) Κριτήρια που αφορούν τα πάγια στοιχεία και τον εξοπλισμό:

- το επιχειρηματικό σχέδιο, δηλαδή το πλάνο που σχεδιάζει κάθε επιχείρηση σχετικά με το ποια προϊόντα θα παράγει, πώς και πού θα τα παράγει, σε τι κοινό απευθύνονται, κ.α.
- η βιωσιμότητα
- και η φερεγγυότητα της επιχείρησης.

Η τράπεζα χρηματοδοτεί το 70% του ποσού του δανείου σε περίπτωση που δεχτεί ότι το επιχειρηματικό σχέδιο είναι υλοποιήσιμο και βιώσιμο. Επομένως το βασικό χαρακτηριστικό για τη χορήγηση δανείων είναι η βιωσιμότητα της κάθε επιχείρησης.

β) και κριτήρια που αφορούν το κεφάλαιο κίνησης:

- ο κύκλος εργασιών, ο οποίος δηλώνεται με προσωρινό ή με εκκαθαριστικό σημείωμα
- οι συναλλακτικοί όροι, δηλαδή οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους προμηθευτές της και οι απαιτήσεις της από τους πελάτες της
- η κερδοφορία
- και τέλος η αποθεματοποίηση της επιχείρησης

Εξαίρεση: Αν ο συνδυασμός όλων των παραπάνω κριτηρίων για κάθε κατηγορία χωριστά είναι πολύ ικανοποιητικός, η χρηματοδότηση μπορεί να καλύψει μέχρι και το 80% ή ίσως και λίγο παραπάνω του ποσού του δανείου.

Επιπλέον, η διεύθυνση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος μας παραχώρησε ένα σύνολο πινάκων μέσω των οποίων μπορούμε να κατανοήσουμε τη λειτουργία των δανείων καθώς και τα χαρακτηριστικά αυτών που χορηγεί η προαναφέρουσα τράπεζα.

Ένα δείγμα των δανείων (προϊόντων) που παρέχονται στις Μ.Μ.Ε, παρουσιάζετε στους παρακάτω πίνακες:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	“ΜΕΣΟΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΔΑΝΕΙΟ” ΓΙΑ ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
---------------------------	---

A. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	
ΕΙΔΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	Εφάπαξ δάνειο με εφάπαξ ή τμηματικές εκταμιεύσεις, χρεολυτικό ή τοκοχρεολυτικό, ειδικά σχεδιασμένο για να καλύπτει μονιμότερες ανάγκες σε Κεφάλαιο Κίνησης, αποπληρωμή συγκεκριμένων υποχρεώσεων έκτακτης μορφής, επισκευή/ ανακαίνιση Επαγγελματικής Στέγης, ακόμη και αγορά εξοπλισμού γραφείων ή εργαστηρίων της μικρής επιχείρησης ή του ελεύθερου επαγγελματία. Προσφέρεται σε πελάτες που επιλέγουν τη συγκεκριμένη μορφή χρηματοδότησης με στόχο την προγραμματισμένη αποπληρωμή των υποχρεώσεων τους.

<p>ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ</p>	<p>Ελεύθεροι επαγγελματίες (φυσικά πρόσωπα με ατομική επιχείρηση) και μικρού μεγέθους επιχειρήσεις (νομικά πρόσωπα).</p>
<p>ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ /ΠΑΡΟΧΕΣ /ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ελάχιστο ύψος δανείου: Ποσό € 10.000 • Μέγιστο ύψος δανείου: Χωρίς περιορισμό. Μπορεί να καλύπτει μέχρι και το σύνολο των δαπανών της επιχείρησης Εφόσον πρόκειται για δάνειο μέχρι € 30.000, δεν είναι υποχρεωτική η προσκόμιση δικαιολογητικών δαπανών. • Διάρκεια: Μέχρι 5 χρόνια για Κεφάλαιο Κίνησης και μέχρι 8 χρόνια για Πάγια, με περίοδο χάριτος 6-12 μηνών κατά περίπτωση. • Σκοπός της χρηματοδότησης είναι η κάλυψη αναγκών σε κεφάλαιο κίνησης ή Πάγιας Εγκαταστάσεις / Εξοπλισμό. • Εξασφαλίσεις: Ενοχικές ή και εμπράγματα, κατά περίπτωση. • Εκτοκισμός: Για τα χρεολυτικά δάνεια, εξαμηνιαίος, την 30/6 και 31/12 κάθε έτους ή σε οποιαδήποτε άλλα εξάμηνα συνομολογηθούν. Για τα τοκοχρεολυτικά, ο λογισμός των τόκων θα διενεργείται προς το παρόν από το Κατάστημα. • Εξυπηρέτηση δανείου: Με μηνιαίες χρεολυτικές ή τοκοχρεολυτικές δόσεις. Κατ' επιλογή του πελάτη και με βάση τις ειδικότερες ανάγκες του, είναι δυνατή η συνομολόγηση τριμηνιαίων το πολύ δόσεων, ίσων ή μη μεταξύ της. Τα δάνεια της μορφής

	<p>αυτής εξυπηρετούνται μόνον από τα Full Banking Καταστήματα της Τράπεζας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόωρη Εξόφληση: θα εισπράττεται ποινή 1,5% επί του πρόωρα εξοφλούμενου κεφαλαίου για την περίοδο Σταθερού Επιτοκίου.
<p>ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ /ΛΟΙΠΟΙ ΟΡΟΙ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Βασικό Επιτόκιο Κεφαλαίου Κίνησης / Παγίων, πλέον περιθωρίου και εισφοράς του Ν. 128/75 • Σταθερό επιτόκιο Κεφαλαίου Κίνησης / Παγίων Εγκαταστάσεων Επαγγελματικής Πίστης για τρία (3) χρόνια, πλέον περιθωρίου και εισφοράς του Ν. 128/75. Για την υπόλοιπη διάρκεια του δανείου (μετά το πέρας της τριετίας): <ul style="list-style-type: none"> A) Για τα δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης θα ισχύει το Βασικό Επιτόκιο Κεφαλαίου Κίνησης, πλέον περιθωρίου και εισφοράς του Ν. 128/75. B) Για τα δάνεια Παγίων Εγκαταστάσεων θα υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ: <ul style="list-style-type: none"> • Βασικού Επιτοκίου Παγίων Εγκαταστάσεων, πλέον περιθωρίου και εισφοράς του Ν. 128/75 • Σταθερού επιτοκίου, όπως αυτό θα έχει διαμορφωθεί κατά τη λήξη της πρώτης τριετίας για άλλη μία τριετία (μετά το πέρας της οποίας ισχύει το Βασικό Παγίων). • Έξοδα: Πάγιο ποσό € 150 ετησίως, μέχρι την εξόφληση του δανείου.

<p><u>B. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ</u> <u>ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ευχέρεια δανεισμού μικρών επιχειρήσεων με υπεραπλουστευμένες διαδικασίες και χωρίς την υποχρέωση προσκόμισης δικαιολογητικών δαπανών. • Ταχύτητα στη διεκπεραίωση του αιτήματος χορήγησης του δανείου. • Δυνατότητα επιλογής κυμαινόμενου ή σταθερού επιτοκίου. • Δυνατότητα προγραμματισμένης αποπληρωμής των υποχρεώσεων του δανείου, σύμφωνα με την επιλογή του πελάτη. • Καθορισμός του ύψους δανεισμού ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης, με δυνατότητα τμηματικών αναλήψεων.
<p><u>Γ. ΠΕΛΑΤΕΙΑ-ΣΤΟΧΟΣ</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Φερέγγυες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, ιδιαίτερα κλάδου παροχής υπηρεσιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΑΓΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ
Σκοπός Χρηματοδότησης	Χρηματοδοτικό προϊόν μακροπρόθεσμου χαρακτήρα για αγορά ετοιμού εργαστηρίου, ανέγερση - αποπεράτωση - επέκταση - επισκευή επιχειρηματικής στέγης (χρηματοδοτείται και η δαπάνη αγοράς του οικοπέδου), αγορά καινούργιου ή μεταχειρισμένου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, μεταφορικών μέσων για επαγγελματική χρήση, μηχανοργάνωση, εκσυγχρονισμό της επιχείρησης κ.τ.λ.
Ύψος Χρηματοδότησης	Μέχρι το 100% της επένδυσης.
Διάρκεια	Μέχρι 15 χρόνια.
Εξασφαλίσεις	Λόγω του αυξημένου κίνδυνου και της μακροχρόνιας διάρκειας αποπληρωμής των συγκεκριμένων δανείων συνήθως λαμβάνονται εμπράγματα εξασφαλίσεις.
Επιτόκιο και περιθώριο επιτοκίου	<p>Το εκάστοτε ισχύον βασικό κυμαινόμενο επιτόκιο παγίων της Διεύθυνσης</p> <p>Επαγγελματικής Πίστης της Τράπεζας (σήμερα 6,10 %)</p> <p>Σε ορισμένες περιπτώσεις παρέχεται δυνατότητα καθορισμού επιτοκίου:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σταθερού επιτοκίου της Διεύθυνσης Επαγγελματικής Πίστης της Τράπεζας για 3, 5 ή 7 έτη (σημερινά επιτόκια: 6,20%, 6,40%, 6,50% αντίστοιχα). • Συνδεδεμένου με το EURIBOR, σταθερού για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (μέγιστο 1 έτος), με δυνατότητα ανανέωσης. <p>Τα παραπάνω επιτόκια προσαυξάνονται με περιθώριο από 0% έως 4% (ανάλογα με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο και τη συνολική συνεργασία του πελάτη με την Τράπεζα) και την εκάστοτε εισφορά του Ν 128/75.</p>

Έξοδα	Εξαμηνιαία που κυμαίνονται από € 73 μέχρι € 587 ανάλογα με το μέσο ύψος της χρηματοδότησης.
Εξυπηρέτηση Δανείου	Με δόσεις τακτής λήξης (μηνιαίες έως εξαμηνιαίες), σύμφωνα με το ταμιακό πρόγραμμα του πελάτη.
Πρόσθετα Χαρακτηριστικά	<ul style="list-style-type: none"> • Τμηματικές εκταμιεύσεις ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών (δάνεια κτιριακών εγκαταστάσεων). • Περίοδο χάριτος από 6 έως 24 μήνες με δυνατότητα κεφαλαιοποίησης ή μη των τόκων. • Δυνατότητα ενίσχυσης της ρευστότητας της επιχείρησης με πρόσθετη χρηματοδότηση της αναμενόμενης επιχορήγησης σε περιπτώσεις ένταξης των προγραμμάτων σε αναπτυξιακό νόμο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	Εθνο-αναπτυξιακό
---------------------------	-------------------------

Α. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	
ΕΙΔΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	Χρηματοδοτικό προϊόν που απευθύνεται σε επιχειρήσεις για απόκτηση παγίων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού.
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Παλαιές και νέες επιχειρήσεις, μεσαίου και μεγάλου μεγέθους.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ /ΠΑΡΟΧΕΣ /ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Από 15.10.01 η εξυπηρέτηση του δανείου γίνεται μέσω του νέου On Line Μηχανογραφικού Συστήματος χρηματοδοτήσεων. • <u>Σκοπός δανείου:</u> Η χρηματοδότηση επενδύσεων σε πάγιες εγκαταστάσεις και

	<p>εξοπλισμό, με βάση συγκεκριμένα <u>επιχειρηματικά σχέδια.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Εκτοκισμός δανείου:</u> ανά εξάμηνο, με δυνατότητα κεφαλαιοποίησης των τόκων της περιόδου χάριτος. • <u>Δυνατότητα εξόφλησης:</u> με ίσες τριμηνιαίες ή εξαμηνιαίες χρεολυτικές ή τοκοχρεολυτικές δόσεις. • <u>Ασφάλειες:</u> οι συνήθως λαμβανόμενες για μεσομακροπρόθεσμα δάνεια. • <u>Το ποσοστό χρηματοδότησης</u> μπορεί να φτάσει μέχρι και το 80^ο της δαπάνης. • <u>Ελάχιστο ποσό χρηματοδότησης: 100 εκ. δρχ.</u> • <u>Διάρκεια δανείου: ανάλογα με την προβλεπόμενη ταμειακή ροή και τη διάρκεια ζωής της επένδυσης (από 3 μέχρι 10 χρόνια).</u> • <u>Στη συνολική διάρκεια είναι δυνατόν να περιληφθεί περίοδος χάριτος μέχρι 2 χρόνια.</u>
<p>ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ /ΛΟΙΠΟΙ ΟΡΟΙ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Επιτόκιο:</u> σταθερό για τα τρία, πέντε ή επτά (ανάλογα με τη μορφή χρημ/σης) πρώτα χρόνια της διάρκειας των δανείων πλέον εισφοράς Ν. 128 75. <p>Το επιτόκιο των δανείων “Εθνοαναπτυξιακό” προσαυξάνεται με περιθώριο επιτοκίου Ο έως 4%. Μετά το τέλος της περιόδου εκτοκισμού με σταθερό επιτόκιο η επιχείρηση μπορεί να επιλέξει ως επιτόκιο του δανείου, είτε το εκάστοτε ισχύον κυμαινόμενο παγίων (πλέον περιθωρίου και τυχόν προσαυξήσεων υπέρ τρίτων) είτε ως σταθερό αυτό που κάθε φορά θα</p>

	<p>ισχύει για μία από τις μορφές "ΕΘΝΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ", αρκεί η επιλεγόμενη μορφή να μην υπερβαίνει χρονικά την απομένουσα διάρκεια του δανείου (εφόσον βέβαια η απομένουσα διάρκεια υπολείπεται της 3ετίας, θα εφαρμόζεται υποχρεωτικά κυμαινόμενο επιτόκιο).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επιβαρύνσεις: Σε περίπτωση εξόφλησης (ολικής ή μερικής) των δανείων πριν τη συμπλήρωση 3ετίας, 5ετίας ή 7ετίας από τη χορήγηση τους, εισπράττονται τόκοι ενός εξαμήνου επί του πρόωρα εξοψλούαενου κεφαλαίου.
--	---

<p>Β. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το χαμηλότερο επιτόκιο δανείων παγίων της ελληνικής τραπεζικής αγοράς. • Το μεγάλο ποσοστό (80%) κάλυψης της επενδυτικής δαπάνης • Η παρεχόμενη δυνατότητα για περίοδο χάριτος μέχρι 2 χρόνια.
---	--

<p>Γ. ΠΕΛΑΤΕΙΑ - ΣΤΟΧΟΣ</p>	<p>Οι οποιοσδήποτε επιχειρηματικές μονάδες, κατά τεκμήριο μεσαίου και μεγάλου μεγέθους, ενόψει του ελαχίστου ποσού δανειοδότησης των δρχ. 100 εκατ. Οι επιχειρήσεις αυτές μπορεί να είναι είτε νεοσύστατες είτε παλαιές, βιομηχανικού, εμπορικού ή βιοτεχνικού χαρακτήρα, καθώς επίσης Επαγγελματικές Ενώσεις, Σύλλογοι, Επιμελητήρια κ.λ.π.</p>
------------------------------------	--

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	Χρηματοδοτήσεις για πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό κυμαινόμενου επιτοκίου σε δραχμές /ΕΥΡΩ
ΕΙΔΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	Χρηματοδοτικό προϊόν μακροπρόθεσμου χαρακτήρα, για κάλυψη αναγκών επιχειρήσεων που αφορούν πάγιες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Επιχειρήσεις, οι οποίες επιθυμούν να καλύψουν ανάγκες τους σε πάγια στοιχεία και εξοπλισμό.
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ /ΠΑΡΟΧΕΣ /ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ	<p>Από 15.10.01 η εξυπηρέτηση του δανείου γίνεται μέσω του νέου On Line Μηχανογραφικού Συστήματος χρηματοδοτήσεων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διάρκεια δανείου: Ανάλογα με την προβλεπόμενη ταμειακή ροή και τη διάρκεια ζωής της επένδυσης (συνήθως μέχρι 6 χρόνια όταν πρόκειται για αγορά εξοπλισμού και μέχρι 10 χρόνια όταν πρόκειται για πάγιες εγκαταστάσεις). • Εξασφαλίσεις: Συνήθως εγγραφή βαρών (επί του ακινήτου που αφορά την επένδυση ή άλλων που καλύπτουν το δάνειο).
ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ /ΛΟΙΠΟΙ ΟΡΟΙ	<ul style="list-style-type: none"> • Επιτόκιο:Οι χρηματοδοτήσεις αυτής της μορφής μπορεί να εκτοκίζονται είτε με το βασικό επιτόκιο της Τράπεζας (κυμαινόμενο), είτε με

	<p>επιτόκια του πίνακα διαπραγμάτευσης του D.R., είτε με αναγγελλόμενο EURIBOR, είτε με ειδικά αναγγελλόμενο επιτόκιο.</p> <p>Τα επιτόκια προσαυξάνονται με το κατά περίπτωση περιθώριο και την εισφορά του Ν. 128/75. Το περιθώριο επιτοκίου καθορίζεται ανάλογα με τη φερεγγυότητα και τη συνολική συνεργασία με τον πελάτη (σήμερα κυμαίνεται μεταξύ 0%-4).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα οποιαδήποτε έξοδα προκύψουν από την εγγραφή των βαρών, την ασφάλιση του ακινήτου επί του οποίου τα βάρη κτλ. βαρύνουν τον πελάτη.
--	---

<p>Β. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ</p>	<p>Το επιτόκιο των χρηματοδοτήσεων της μορφής αυτής είναι από τα πιο ανταγωνιστικά της αγοράς.</p>
---	--

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΑΝΟΙΚΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΝΟ (το προϊόν στηρίζεται σε λογαριασμό καταθέσεων όψεως με δυνατότητα υπεραναλήψεων –Overdraft)
Σκοπός Χρηματοδότησης	Κάλυψη αναγκών προγραμματισμένων ή έκτακτων των επιχειρήσεων σε κεφάλαιο κίνησης και λοιπές δαπάνες παγίων χαμηλού κόστους (ανακαινίσεις ή επισκευές επαγγελματικών χώρων, αγορά εξοπλισμού κτλ).
Ύψος Χρηματοδότησης	Ελάχιστο ποσό: €6.000. Ανώτατο ποσό: χωρίς περιορισμό.
Διάρκεια	Από 1 έως 4 χρόνια με δυνατότητα ανανέωσης.
Εξασφαλίσεις	Λαμβάνονται επικουρικά (ενοχικές ή εμπράγματα) ανάλογα με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο, τη συνολική συνεργασία με τον πελάτη, το ύψος και τη διάρκεια της χρηματοδότησης.
Επιτόκιο και περιθώριο επιτοκίου	Επί του χρεωστικού υπολοίπου το βασικό κυμαινόμενο επιτόκιο κεφαλαίου κίνησης της Διεύθυνσης Επαγγελματικής Πίστης της Τράπεζας μας (σήμερα 6,10%), πλέον περιθωρίου από 0% έως 4% (καθοριζόμενο ανάλογα με τον συνολικό πιστωτικό κίνδυνο και τη συνολική συνεργασία του πελάτη με την Τράπεζα) και της εκάστοτε εισφοράς του Ν128/75.
Εξυπηρέτηση Δανείου	Το κεφάλαιο μπορεί να αποπληρώνεται σύμφωνα με την οικονομική δυνατότητα και τον προγραμματισμό του πελάτη και να

	<p>αναλαμβάνεται εκ νέου οποιαδήποτε στιγμή ο ίδιος επιθυμεί. Μοναδική υποχρέωση τακτής λήξης η καταβολή τόκων σε μηνιαία βάση, με ελάχιστο ποσό €50.</p>
Έξοδα	€ 150 ετησίως.
Πρόσθετα Χαρακτηριστικά	<ul style="list-style-type: none"> • Απλές διαδικασίες συμπλήρωσης και υποβολής των αιτημάτων. • Διαχείριση του λογαριασμού από οποιοδήποτε Κατάστημα της Τράπεζας, μέσω Internet Banking και προκειμένου περί ατομικών επιχειρήσεων μέσω των ATMs με την EΘNOCASH που προσφέρεται δωρεάν. • Χρησιμοποίηση του λογαριασμού ως μέσου ταμειακής διαχείρισης της επιχείρησης (εισπράξεις - πληρωμές), αλλά και για την πληρωμή υποχρεώσεων (ΔΕΗ, ΟΤΕ, κτλ) με χρήση παγίων εντολών. • Ανέξοδη χορήγηση καρτέ επιταγών. • Λειτουργία του λογαριασμού και ως καταθετικού όψεως με απόδοση τόκων και στο πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού και μάλιστα με μηνιαίο εκτοκισμό (με το εκάστοτε βασικό επιτόκιο ταμειυτηρίου μειωμένο κατά 0,5, σήμερα 0,75% -0,50%= 0,25%). • Ανέξοδη αποστολή ειδοποιητηρίου, με ανάλυση της μηνιαίας κίνησης του λογαριασμού. • Έκδοση πιστωτικών καρτών Mastercard και Visa χωρίς συνδρομή για το πρώτο έτος

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΙΝΗΣΗΣ
Σκοπός Χρηματοδότησης	Αγορά πρώτων υλών, πληρωμή εισαγωγών, προχρηματοδότηση παραγγελιών εξωτερικού, χρηματοδότηση φορτωτικών εγγράφων εξαγωγών, πληρωμή πάσης φύσεως υποχρεώσεων σε προμηθευτές, στο Δημόσιο, σε Ασφαλιστικούς Οργανισμούς, μισθοδοσία προσωπικού κ.α.
Ύψος Χρηματοδότησης	Χωρίς περιορισμό.
Διάρκεια	Παρέχεται συνήθως υπό μορφή ορίου με διάρκεια 12 μήνες και δυνατότητα ανανέωσης.
Εξασφαλίσεις	Λαμβάνονται επικουρικά (ενοχικές, ρευστοποιήσιμα στοιχεία, εμπράγματα) ανάλογα με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο, τη συνολική συνεργασία με τον πελάτη κ.α
Επιτόκιο και περιθώριο επιτοκίου	Το εκάστοτε ισχύον βασικό κυμαινόμενο επιτόκιο κεφαλαίου κίνησης της Διεύθυνσης Επαγγελματικής Πίστης της Τράπεζας (σήμερα 6,10 %). Σε ορισμένες περιπτώσεις παρέχεται επιτόκιο συνδεδεμένο με το EURIBOR, κυμαινόμενο ή σταθερό για συγκεκριμένη χρονική διάρκεια, κατ' επιλογή του πελάτη (μέχρι 1 έτος). Τα παραπάνω επιτόκια προσαυξάνονται με περιθώριο από 0% έως 4% (ανάλογα με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο και τη

	συνολική συνεργασία του πελάτη με την Τράπεζα) και την εκάστοτε εισφορά του Ν128/75.
Έξοδα	Εξαμηνιαία που κυμαίνονται από € 73 μέχρι € 587, ανάλογα με το μέσο ύψος της χρηματοδότησης.
Εξυπηρέτηση Δανείου	Με δόσεις τακτής λήξης, εντός 12 μηνών, ανάλογα με το συναλλακτικό κύκλωμα του πελάτη ή από το προϊόν είσπραξης των τυχόν λαμβανομένων ρευστοποιήσιμων στοιχείων (επιταγές, συναλλαγματικές κτλ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΙΝΗΣΗΣ
Σκοπός Χρηματοδότησης	Κάλυψη αναγκών κεφαλαίου κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα (βελτίωση της κεφαλαιουχικής συγκρότησης, τήρηση αποθεμάτων ασφαλείας, έξοδα ερευνών και ανάπτυξης κ.α.).
Ύψος Χρηματοδότησης	Χωρίς περιορισμό.
Διάρκεια	Εφάπαξ χρηματοδοτήσεις με διάρκεια μέχρι 3 χρόνια.
Εξασφαλίσεις	Λαμβάνονται επικουρικά (ενοχικές, ρευστοποιήσιμα στοιχεία, εμπράγματα) ανάλογα με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο, τη συνολική συνεργασία με τον πελάτη κ.α
Επιτόκιο και περιθώριο επιτοκίου	Το εκάστοτε ισχύον βασικό κυμαινόμενο επιτόκιο κεφαλαίου κίνησης της Διεύθυνσης Επαγγελματικής

	<p>Πίστης της Τράπεζας (σήμερα 6,10 %). Σε ορισμένες περιπτώσεις παρέχεται επιτόκιο συνδεδεμένο με το EURIBOR, κυμαινόμενο ή σταθερό για συγκεκριμένη χρονική διάρκεια, κατ' επιλογή του πελάτη (μέχρι 1 έτος).</p> <p>Τα παραπάνω επιτόκια προσαυξάνονται με περιθώριο από 0% έως 4% (ανάλογα με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο και τη συνολική συνεργασία του πελάτη με την Τράπεζα) και την εκάστοτε εισφορά του Ν128/75.</p>
Έξοδα	<p>Εξαμηνιαία που κυμαίνονται από € 73 μέχρι € 587, ανάλογα με το μέσο ύψος της χρηματοδότησης.</p>
Εξυπηρέτηση Δανείου	<p>Με χρεολυτικές δόσεις τακτής λήξης (μηνιαίες έως εξαμηνιαίες).</p>

4.2 ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Η διεύθυνση της τράπεζας Πειραιώς σύμφωνα με το ερώτημα που της τέθηκε ποια τα κριτήρια αξιολόγησης για την δανειοδότηση των Μ.Μ.Ε. μας παραχώρησε στοιχεία και ανέφερε ότι:

Αρχικό τους στάδιο είναι να μάθουν τα βασικά στοιχεία της επιχείρησης όπως:

- Ποια η Επωνυμία της
- Ποιο το αντικείμενο δραστηριότητας της
- Ποια η χρονολογία ίδρυσής της

Καθώς επίσης ποιος ο λόγος προσέλευσης προς την συγκεκριμένη τράπεζα αυτή. Κατά το δεύτερο στάδιο καθορίζουν το σκοπό του δανείου, π.χ. δάνειο προκειμένου να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες της επιχείρησης λόγω διεύρυνσης της δραστηριότητάς της ή μείωση λόγω επιδείνωσης της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης.

Στη συνέχεια εξετάζει το ιστορικό της (σημαντικοί σταθμοί επιχειρηματικής εξέλιξης, εξαγορές / συγχωνεύσεις, αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, κ.λ.π.), το αντικείμενο δραστηριότητάς της, ως εγκαταστάσεις και το συναλλακτικό κύκλωμα. Αναλύει την χρηματοοικονομική κατάσταση και πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης από τα αποτελέσματα χρήσεως αυτής, δηλαδή τον κύκλο εργασιών, το περιθώριο μικτού κέρδους και τα κέρδη προσφορών, και από τον Ισολογισμό, ο οποίος θα πρέπει να καλύπτεται από:

- την ρευστότητα
- την κεφαλαιακή διάρθρωση
- τον σχολιασμό μεταβολής δεικτών κυκλοφορικής ταχύτητας αποθεμάτων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων
- και την διαχείριση στοιχείων ενεργητικού – παθητικού

Επιπλέον η τράπεζα θεωρεί απαραίτητα να αναζητήσει πληροφορίες από ανταγωνιστές, προμηθευτές, πελάτες ή τρίτους με τους οποίους συναλλάσσεται η εξεταζόμενη επιχείρηση, τις οποίες αντλεί από την αγορά ή από άλλες τράπεζες.

Τέλος, έχοντας συλλέξει και συγκεντρώσει όλες τις παραπάνω απαιτούμενες πληροφορίες και στοιχεία και προβλέποντας τις πωλήσεις και τα αποτελέσματα για την τρέχουσα χρήση προχωράει στη διαδικασία χορήγησης του δανείου.

Το τμήμα χορηγήσεως της τράπεζας Πειραιώς μας παραχώρησε ορισμένα από τα προϊόντα – δάνεια που διαθέτει στις Μ.Μ.Ε.

Ενδεικτικά:

1° ΔΕΙΓΜΑ

Ονομασία

Δάνεια παγίων εγκαταστάσεων - εξοπλισμού

Σκοπός - Διάρκεια - Εξόφληση - Νόμισμα

Είναι μεσο-μακροπρόθεσμα δάνεια σε **EUR** ή **συνάλλαγμα** με σκοπό τη χρηματοδότηση πάγιου εξοπλισμού -εγκαταστάσεων σε επιχειρήσεις.

Διάρκεια : 3 έως 7 έτη γενικά ή

3 έως 15 έτη όταν πρόκειται για χρηματοδότηση αγοράς-αποπεράτωσης ή ανακαίνισης αστικού ακινήτου (γραφεία, καταστήματα, εμπορικά κέντρα).

Εξόφληση δανείου: σε ισόποσες Τοκοχρεολυτικές ή Χρεολυτικές Δόσεις. Η εξόφληση θα γίνεται στο νόμισμα της πίστωσης

Περίοδος χάριτος: στα χρεολυτικά δάνεια θα παρέχεται η δυνατότητα να συμφωνείται με τον πελάτη περίοδος χάριτος κεφαλαίου μέχρι 1 έτος. Στη διάρκεια της περιόδου χάριτος θα καταβάλλονται μόνο οι οφειλόμενοι τόκοι στις συγκεκριμένες περιόδους εκτοκισμού του δανείου.

Επιτόκιο – Εκτοκισμός

Επιτόκιο σε EUR:

- B.E.M.X. + περιθώριο + εισφορά Ν. 128/75
(Όπου B.E.M.X. είναι το Βασικό επιτόκιο μεσο-μακροπροθέσμων χορηγήσεων)
- Περιθώριο για δάνεια χωρίς περίοδο χάριτος : 0% min έως 5% max
- Περιθώριο για δάνεια με περίοδο χάριτος : 2% min έως 5% max

Εκτοκισμός:

Για χρεολυτικές δόσεις έχουμε τριμηνιαίο εκτοκισμό (31.3. 30.6. 30.9. 31.12)

Για τοκοχρεολυτικές δόσεις , ο εκτοκισμός θα καθορίζεται με βάση τη Συχνότητα που ορίζεται στη σύμβαση και έχει συμφωνηθεί με τον πελάτη.

Πρόωρη καταβολή

Σε περίπτωση πρόωρης καταβολής η Τράπεζα θα έχει το δικαίωμα να χρεώσει τον πιστούχο με κάθε τυχόν ζημιά που θα υποστεί από την επανατοποθέτηση.

Εξασφαλίσεις

Εγγραφή προσημείωσης υποθήκης επί ακίνητου, μετρητά , κλπ

2° ΔΕΙΓΜΑ

Ονομασία

Δάνεια Επιχειρηματικής Στέγης

Σκοπός - Διάρκεια – Εξόφληση - Νόμισμα

Τα δάνεια αυτά απευθύνονται σε Εμπόρους - Επιχειρήσεις με σκοπό την χρηματοδότηση της αγοράς - αποπεράτωσης επιχειρηματικής στέγης (σε έτοιμους ή υπό ανέγερση) χώρους

Διάρκεια δανείου:

3 έως 7 έτη γενικά ή

3 έως 15 έτη όταν πρόκειται για χρηματοδότηση αγοράς-αποπεράτωσης ή ανακαίνισης αστικού ακινήτου (γραφεία, καταστήματα, εμπορικά κέντρα).

Τα δάνεια θα εξοφλούνται σε ισόποσες Τοκοχρεολυτικές ή Χρεολυτικές δόσεις.

Τα δάνεια χορηγούνται σε EUR ή συνάλλαγμα στα νομίσματα που είναι διαπραγματεύσιμα στη διατραπεζική αγορά. Η εξόφληση θα γίνεται στο νόμισμα της πίστωσης.

Επιτόκιο - Εκτοκισμός

Επιτόκιο σε EUR

- Β.Ε.Μ.Χ. + εισφορά Ν. 128/75

(Όπου Β.Ε.Μ.Χ είναι το Βασικό επιτόκιο μεσο-μακροπροθέσμων χορηγήσεων)

Εκτοκισμός:

Για χρεολυτικές δόσεις έχουμε τριμηνιαίο εκτοκισμό (31.3, 30.6, 30.9, 31.12)

Για τοκοχρεολυτικές δόσεις , ο εκτοκισμός θα γίνεται με βάση την Συχνότητα των δόσεων που ορίζεται στη σύμβαση και έχει συμφωνηθεί με τον Πελάτη.

Β. Επιτόκιο σε Συνάλλαγμα

Πρόωρη καταβολή

Σε περίπτωση πρόωρης καταβολής η Τράπεζα θα έχει το δικαίωμα να χρεώσει τον με τόκους 6 μηνών επί του προκαταβαλλόμενου κεφαλαίου.

Εξασφαλίσεις

Εγγραφή προσημείωσης επί ακινήτου ή μετρητά, κλπ

3^ο ΔΕΙΓΜΑ

Ονομασία

Πειραιώς Επιχειρείν Κεφάλαιο Κίνησης

Με εφάπαξ εκταμίευση

Σκοπός - Περιγραφή

Σκοπός είναι η χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων για κεφάλαιο κίνησης για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους (εκτάκτων, εποχιακών και τακτικών)

Διάρκεια

Μέχρι 3 χρόνια

Περίοδος Χάριτος

Μέχρι 1 χρόνο. Κατά την περίοδο χάριτος θα καταβάλλονται μόνο οι τόκοι.

Ύψος

Ελάχιστο ποσό € 15.000. Το ύψος του ορίου θα συναρτάται από τον κύκλο εργασιών και το συναλλακτικό κύκλωμα της κάθε επιχείρησης.

Ανανέωση Ορίου

Το όριο θα ανανεώνεται κάθε 12μηνο

Αποπληρωμή

Με ισόποσες μηνιαίες ή 3μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές ή χρεωλυτικές δόσεις. Στα χρεωλυτικά δάνεια οι τόκοι θα χρεώνονται και θα καταβάλλονται κάθε ημερολογιακό τρίμηνο.

Πρόωρη καταβολή

Επιτρέπεται χωρίς ποινή. Το ποσό της πρόωρης καταβολής **δεν επαναγορηγείται**

Επιτόκιο

Κυμαινόμενο

- ΒΕΧ συ ν περιθώριο από 0% έως 3%.
- ΒΕΧ με περιθώριο από 0% έως μείον 1% όταν υπάρχουν καλύμματα Κατηγορίας Κινδύνου I.

Ο Πιστούχος επιβαρύνεται επίσης με την Εισφορά του Ν. 128/75 (Σήμερα 0,6%).

Το επιτόκιο υπερημερίας προσαυξάνεται κατά 2.5% πλέον του συμβατικού.

Το ΒΕΧ (Βασικό Επιτόκιο Βραχυπρόθεσμων Χορηγήσεων) γνωστοποιείται από την Τράπεζα και δημοσιεύεται στον τύπο (σήμερα ΒΕΧ = 6,90%).

Εξασφαλίσεις

1. Προσωπικές εγγυήσεις των φορέων της επιχείρησης και Α' προσημείωση ακινήτου (εναλλακτικά ως κατωτέρω):
  - α. Προσημείωση α' σειράς σε αστικό εξω-επιχειρηματικό ακίνητο. Η προσημείωση θα είναι ίση με το 125% του δανείου. Στην περίπτωση αυτή η Τράπεζα χρηματοδοτεί μέχρι το 80% της εμπορικής αξίας του προσημειωμένου ακινήτου.
  - β. Προσημείωση α' σειράς σε αστικό επιχειρηματικό ακίνητο (ενδεικτικά : γραφεία, καταστήματα, εμπορικά κέντρα, τουριστικά καταλύματα). Η προσημείωση θα είναι ίση με το 125% του δανείου. Στην περίπτωση αυτή η Τράπεζα χρηματοδοτεί μέχρι το 60% της εμπορικής αξίας του προσημειωμένου ακινήτου.
2. Προσωπικές εγγυήσεις των φορέων και ενεχύραση ρευστοποιήσιμων στοιχείων Κατηγορίας Κινδύνου Ι ήτοι:
  - Ενέχυρο επί κατάθεσης σε € ή Ξ.Ν. τηρούμενης αποκλειστικά στην Τράπεζα Πειραιώς. Ποσοστό χρηματοδότησης 100% στο ίδιο νόμισμα και 90% σε διαφορετικό νόμισμα.
  - Ενέχυρο επί μεριδίων Αμοιβαίων Κεφαλαίων Διαχείρισης Διαθεσίμων ή / και ομολογιών εσωτερικού του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς ή και / ενέχυρο επί τίτλων του Δημοσίου αγορασθέντων αποκλειστικά από καταστήματα της Τράπεζας μας. Ποσοστό χρηματοδότησης μέχρι 90%.
  - Εγγυητική Επιστολή Τράπεζας Ελληνικής ή Ξένης Α' σειράς, μετά από έλεγχο αυθεντικότητας της εγγύησης και εφόσον εντάσσεται στο πιστωτικό όριο που έχει καθορισθεί για τη συγκεκριμένη Τράπεζα, από τη Διεύθυνση Διεθνών Δραστηριοτήτων. Ποσοστό χρηματοδότησης μέχρι 95%.

Εφόπαξ Δαπάνη εξέτασης αιτήματος

από 15.000€ - 35.000€ = 250€

από 35.001€ - 70.000€ = 500€

από 70.001€ και άνω = 1.000€

Ο πιστούχος επιβαρύνεται επίσης με τα έξοδα εκτίμησης, ελέγχου τίτλων, έξοδα εγγραφής προσημείωσης και δικαστικού επιμελητή, ως τιμολόγιο της Τράπεζας.

Ασφαλιστικές Καλύψεις

Υποχρεωτική ασφάλιση του προσημειούμενου ακινήτου για ΦΩΤΙΑ & ΣΕΙΣΜΟ, για ασφαλιζόμενο κεφάλαιο ίσο με την κατασκευαστική αξία του ακινήτου. Τα ασφάλιστρα επιβαρύνουν τον πελάτη. Η ασφάλιση θα γίνεται σε εταιρεία αποδοχής της Τράπεζας, με αναγραφή της Τράπεζας μας ως δικαιούχου του ασφαλίσιματος.

Παροχές

Δυνατότητα έκδοσης εταιρικής κάρτας ή προσωπικής κάρτας των φορέων με δωρεάν συνδρομή τον πρώτο χρόνο, (το εγκεκριμένο όριο της εταιρικής κάρτας θα εντάσσεται στο συνολικό πιστοδοτικό όριο που θα εγκρίνεται για τον πελάτη).

Δωρεάν μηνιαία ενημέρωση.

Αυτόματη εξόφληση λογαριασμών (ΟΤΕ, ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ) χωρίς προμήθεια.

Προνομιακή τιμολόγηση στην μισθοδοσία.

Δωρεάν συνδρομή Winbank..

4° ΔΕΙΓΜΑ

Ονομασία

Πειραιώς Επιχειρείν Ανοιχτό

Μέσω overdraft (Ανοιχτό)

Σκοπός - Περιγραφή

Σκοπός είναι η χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων για κεφάλαιο κίνησης για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους (εκτάκτων, εποχιακών και τακτικών)

Διάρκεια

Αόριστη

Εκτοκισμός

Μηνιαίος

Ύψος

Ελάχιστο ποσό € 15.000. Το ύψος του ορίου θα συναρτάται από τον κύκλο εργασιών και το συναλλακτικό κύκλωμα της κάθε επιχείρησης.

Ανανέωση Ορίου

Το όριο θα ανανεώνεται κάθε 12μηνο

Αποπληρωμή

α' τρόπος

1. καταβολή τόκων κάθε μήνα
2. το κεφάλαιο θα καταβάλλεται όποτε επιθυμεί ο πελάτης

β' τρόπος

ελάχιστη καταβολή 5% (περιλαμβάνονται τόκοι και κεφάλαιο) μηνιαίως επί του εκάστοτε υπολοίπου.

Επιτόκιο

Το επιτόκιο υπολογίζεται με τον ίδιο τρόπο του προϊόντος Προϊόν Επιχειρείν Κεφάλαιο Κίνησης, βλ. Δείγμα 3, επιτόκιο.

Εξασφαλίσεις

Οι εξασφαλίσεις είναι ίδιες με αυτές του δείγματος 3.

Δαπάνη εξέτασης αιτήματος

από 15.000€ - 35.000€ = 250€ ετησίως

από 35.001€ - 70.000€ = 500€ ετησίως

από 70.001€ και άνω = 1.000€ ετησίως

Ο πιστούχος επιβαρύνεται επίσης με τα έξοδα εκτίμησης, ελέγχου τίτλων, έξοδα εγγραφής προσημείωσης και δικαστικού επιμελητή, ως τιμολόγιο της Τράπεζας.

Ασφαλιστικές Καλύψεις

Υποχρεωτική ασφάλιση του προσημειούμενου ακινήτου για ΦΩΤΙΑ & ΣΕΙΣΜΟ, για ασφαλιζόμενο κεφάλαιο ίσο με την κατασκευαστική αξία του ακινήτου. Τα ασφάλιστρα επιβαρύνουν τον πελάτη. Η ασφάλιση θα γίνεται σε εταιρεία αποδοχής της Τράπεζας, με αναγραφή της Τράπεζας μας ως δικαιούχου του ασφαλίσιματος.

Παροχές

Δυνατότητα έκδοσης εταιρικής κάρτας ή προσωπικής κάρτας των φορέων με δωρεάν συνδρομή τον πρώτο χρόνο, (το εγκεκριμένο όριο της εταιρικής κάρτας θα εντάσσεται στο συνολικό πιστοδοτικό όριο που θα εγκρίνεται για τον πελάτη).

Δωρεάν μηνιαία ενημέρωση.

Αυτόματη εξόφληση λογαριασμών (ΟΤΕ, ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ) χωρίς προμήθεια.

Προνομιακή τιμολόγηση στην μισθοδοσία.

Δωρεάν συνδρομή Winbank

Σημείωση!!!

Στον συγκεκριμένο λογαριασμό δεν παρέχεται η δυνατότητα χορήγησης μπλοκ επιταγών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν αποτελούν πλέον ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα μιας υπό – ανάπτυξη χώρας ή αναπτυσσόμενης οικονομίας, αποτελούν ένα συνδετικό κρίκο στην όλη δομή της οικονομίας και των ανεπτυγμένων χωρών.

Η συμβολή των Μ.Μ.Ε. στην οικονομική κατάσταση της χώρας είναι καθοριστική μια που αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο μεταξύ μεγάλων επιχειρήσεων και καταναλωτικού κοινού, δημιουργώντας ανταγωνιστικές συνθήκες στην αγορά, συμβάλλοντας στην ποιοτική βελτίωση της κατανάλωσης και στην χωροταξική καθώς και δημογραφική ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας.

Τέλος, η σωστή και υπεύθυνη υλοποίηση των χρηματοδοτικών προγραμμάτων από κρατικούς οργανισμούς, τράπεζες και την Ευρωπαϊκή Ένωση θα συμβάλει αποφασιστικά στη στήριξη της ανταγωνιστικότητας των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων και γενικότερα της ελληνικής Οικονομίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Βασίλειος Φ. Φίλιος**
“Η Οικονομική των τραπεζικών επιχειρήσεων”
Εκδόσεις Interbooks, (Αθήνα, 1994)
- **Δρ. Π. Α. Κιόχος – Δρ. Γ.Δ. Παπανικολάου**
“Χρήμα – Πίστη - Τράπεζες”
β΄ έκδοση ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ Αθήνα 1994
- **Π. Αλεξιάκης – Π. Πετράκης**
“Το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα κάτω από τις εσωτερικές τις κοινοτικές και τις άλλες διεθνείς εξελίξεις.
Χρηματοδοτικά Μέσα και Αναλύσεις Περιπτώσεων”
Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1990
- **Γιάννης Κ. Χολέβας**
“Τραπεζικές Εργασίες”
Εκδόσεις “INTERBOOKS” Αθήνα 1995
- **Δρ. Γ. Θάνος – Δρ. Π. Κιόχος – Δρ. Γ. Παπανικολάου**
“Χρηματοδότηση των Επιχειρήσεων”
Σύγχρονη Εκδοτική Αθήνα 2002
- **Παν. Γ. Κυριαζόπουλος**
“Σύγχρονες μορφές διοίκησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων”
Σύγχρονη Εκδοτική ΕΠΕ Αθήνα
- **Π.Γ. Κυριαζόπουλος (Ph. D) – Κ.Π. Τερζίδης (Ph.D)**
“Διοίκηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.
Στην 3^η Βιομηχανική Επανάσταση”

Σύγχρονη Εκδοτική Αθήνα 2000

- **Ιωάννη Γ. Τζωάννου**

“Χρηματοδοτική Διοίκηση ”

Νέα έκδοση βελτιωμένη & επαυξημένη

Εκδοτικές επιχειρήσεις “Το οικονομικό” Κ. και Π. Σμπίλιας Α.Ε.Β.Ε.

Αθήνα 1999

- **Γεώργιος Π. Αρτίκης**

“Χρηματοοικονομική Διοίκηση

Αποφάσεις Χρηματοδοτήσεων”

Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα 1999

- **Διονύσης Συρεβέτας**

“Χρηματοοικονομική διοίκηση των επιχειρήσεων”

Εκδόσεις Αθαν. Σταμούλης Αθήνα 1995

- **Longenecker, Moore, Petty**

“Ένατη Έκδοση Μάνατζμεντ Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων”

Εκδόσεις “Έλλην” 1995 για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο

- **Χαράλαμπος Κ. Κανελλόπουλος**

“Διοίκηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και

Επιχειρηματικότητα”

Β΄ Έκδοση Βελτιωμένη Αθήνα 1994

- **Δρ. Γεώργιος Χρ. Δασκάλου**

“Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων

Χρηματιστική Διαχείριση Επιχειρήσεων”

Β΄ Έκδοση Σύγχρονη Εκδοτική Αθήνα 1999

- **Γεώργιος Α. Καραθανάσης**
 “Ειδικά θέματα Χρηματοδότησης”
 Τόμος ΙΙ Εκδόσεις Σμπίλιας
 “Το οικονομικό” Αθήνα 1993

- **Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.**
 “Τα ειδικά μέτρα χρηματοδότησης της
 βιοτεχνίας”
 Αθήνα, Μάης 1983

- **COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES**
 “COMMISSION STAFF WORKING PAPER”
 Creating an entrepreneurial Europe
 The activities of the European Union for small and medium – sized enterprises
 (SMEs).
 { COM (2003) 26 }, <http://europa.eu.int>

- **Νόμος υπ’ αριθμόν 2601**
 “Ενισχύσεις ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και περιφερειακή
 ανάπτυξη της χώρας και άλλες διατάξεις”
 Εφημερίς της κυβέρνησεως της Ε.Δ., ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ, Αρ. Φύλλου 81, 15
 Απριλίου 1998

- **ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**
 ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ – Παροχή υπηρεσιών προς τις Μ.Μ.Ε.
 (Υπο – υποπρόγραμμα 3 – Μέτρο 1)
ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
  - Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.
  - Επιμελητήριο Ιωαννίνων